Ψαλτήριον

Παλαιὰ Διαθήκη & Ψαλμοί

Τὸ βιβλίο τῶν ψαλμῶν μαζὶ μὲ τὸν Ἰώβ – Παροιμιῶν – Ἆσμα Ἀσμάτων – Ἐκκλησιαστής – Σοφία Σειράχ καὶ Σοφία Σολομῶντος ἀποτελοῦν τὰ Ποιητικὰ – Διδακτικὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Τὸ βιβλίο τῶν Ψαλμῶν πῆρε τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὸ περιεχόμενο του, ποὺ εἶναι μία συλλογὴ ἀπὸ 150 ψαλμούς. Συγγραφέας τοῦ μισοῦ βιβλίου εἶναι ὁ Προφήτης καὶ βασιλιᾶς Δαβὶδ καὶ τὸ ἄλλο μισὸ τὸ ἔχουν γράψει ὁ Ἀσαφ, οἱ υἱοὶ Κορὲ καὶ ἕνας ἄγνωστος συγγραφέας.

Χρόνος συγγραφῆς τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ εἶναι τὰ ἔτη 1005-966π.Χ. ἐνῶ οἱ υπόλοιποι ψαλμοὶ ἔχουν γραφεῖ σὲ διάφορες ἐποχές.

Οἱ ψαλμοὶ χωρίζονται συνοπτικῶς κατὰ εἶδος ὡς ἑξῆς:

1) **Ὕμνοι**: Ψαλμοί 8, 19, 29, 33, 46, 47, 48, 76, 84, 87, 93, 96, 100, 103-106, 113, 114, 117, 122, 135, 136, 145-150

2) **Δεήσεις:** α) **Συλλογικές:** ψαλμοί 12, 44, 60, 74, 79, 80, 83, 85, 106, 123, 129, 137 β) **Ἀτομικές:** ψαλμοὶ 3, 5-7, 13, 17, 22, 25, 26, 28, 31, 35, 38, 42, 43, 51, 54-57, 59, 63, 64, 69-71, 77, 86, 102, 120, 130, 140-143

3) **Δοξολογίες:** ψαλμοὶ 18, 21, 30, 33, 34, 40, 65, 67, 68, 92, 116, 118, 124, 129, 138, 144

4) **Μικτὰ εἴδη:** ψαλμοὶ 27, 31, 28, 57, 89, 119, 1, 112, 127, 25, 32, 37, 73, 2, 50, 75, 81, 82, 85, 95, 110

www.enoriaplateos.gr/efhmerida_dekembrioy_2002.htm

Ψαλμοὶ ἀνὰ περίπτωση

Οἱ ψαλμοί· ἕνα θεόπνευστο βιβλίο γιὰ ὅλες τὶς περιπτώσεις τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς.

Οἱ ψαλμοὶ εἶναι ἔργο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἕνας ἁγιορείτης Γέροντας κρατῶντας τὸ ψαλτήρι ἔλεγε:"Ὁ Θεός ἔσκυψε καὶ εἶπε στὸ παιδί του τὸν Δαβίδ αὐτά ποὺ θέλει ν' ἀκούη"!

"Τὰ νοήματα τῶν ψαλμῶν ἀθόρυβα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τὰ ἀποτυπώνει στά πιό βαθειά ἱερά βάθη τῆς καρδιᾶς. Ἔτσι ἡ καρδιά φωτίζεται καὶ μὲ τὴ σειρά της θερμαίνει πνευματικὰ τὸ συναίσθημα, τὴ λογική καὶ τὴ θέληση, ἐνῶ παράλληλα ἐπηρεάζει θετικὰ τὶς σχέσεις μὲ τὸν Θεό καὶ μὲ τὸν ἔξω κόσμο, γι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία μας, φιλάνθρωπα σκεπτόμενη περιέλαβε τοὺς ψαλμούς στίς καθημερινές προσευχές. Στίς Ἱ. Μονές μέσα στή ροὴ τῶν ἀκολουθιῶν[1] σ' ὅλη τὴν διάρκεια τοῦ ἡμερονυκτίου, διαβάζονται περίπου ἑξήντα ψαλμοί.

Ἀνάλογα μὲ τὴ θεολογική τους σύσταση καὶ τὴ θεολογική τους ἰδιομορφία διακρίνονται γενικά σὲ δοξολογικούς, εὐχαριστίας, πένθους, μετανοίας, διδακτικούς, μεσσιακούς καὶ ἐσχατολογικούς. Κέντρο τους εἶναι ὁ Ἅγιος Θεός, ἐνῶ στὸ φωτεινό ὁρίζοντα τῆς περιφερείας τους "ὁ ἄνθρωπος εἶναι κατενώπιον τοῦ Θεοῦ".[2]

Σὰν γλυκὺς συνοδοιπόρος, γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ὁ προφήτης Δαβίδ βρίσκεται σὲ ὅλους τοὺς δρόμους τῆς ζωῆς καὶ ἀναστρέφεται πρόσφορα μὲ ὅλες τὶς πνευματικές ἡλικίες καὶ εἶναι κοντά σὲ κάθε παράταξη ποὺ προκόβει. Παίζει μὲ ὅσους νηπιάζουν, ὅπως θέλει ὁ Θεός, μὲ τοὺς ἄνδρες συναγωνίζεται, παιδαγωγεῖ τὴ νεότητα, ὑποστηρίζει τὰ γηρατειά, γίνεται στούς πάντες τὰ πάντα. Γίνεται τὸ ὅπλο τῶν στρατιωτῶν, ὁ προπονητής τῶν ἀθλητῶν, ἡ παλαίστρα ὅσων γυμνάζονται, τὸ στεφάνι τῶν νικητῶν, ἡ χαρά τοῦ τραπεζιοῦ, ἡ παρηγοριά στίς κηδεῖες. Δέν ὑπάρχει τίποτε ἀπό τὴ ζωή μας ποὺ νά εἶναι ἀμέτοχο ἀπό αὐτὴ τὴ χάρη".[3]

Ὁ Μ. Βασίλειος λέγει ὅτι:" Ὁ ψαλμός ἀποκοιμίζει τὴν ἀγριότητα τῆς ψυχῆς... εἶναι γαλήνη τῶν ψυχῶν μας· μᾶς δίδει ὡσάν ἕνα βραβεῖον τὴν εἰρήνην, μὲ τὸ νά καθησυχάζη τὴν ταραχήν καὶ τὰ

[1] "...τῶν ἀκολουθιῶν, ἑσπερινοῦ, μεσονυκτικοῦ, ὄρθρου, ὡρῶν, Θ. Λειτουργίας.

[2] Πληροφόρηση, Πειροδικὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος, Ἰάνουάριος 2000

[3] Γρηγορίου Νύσης ἅπαντα τὰ ἔργα, τόμ. 11, Ε.Π.Ε. Θεσ/κη 1991, σελ.39

κύματα τῶν λογισμῶν μας. Διότι καταπραΰνη τὸν θυμόν τῆς ψυχῆς καὶ χαλιναγωγεῖ τὴν πρὸς τὴν ἀσωτίαν καὶ ἀκολασίαν κλίσιν τοῦ ἀνθρώπου... Ὁ Ψαλμός εἶναι συμβοηθός τῆς φιλίας, ἕνωσις τῶν χωρισμένων, μέσον πρὸς συμφιλίωσιν τῶν ἐχθρευομένων. Μᾶς δίδει καὶ τὸ μέγιστον ἀπό ὅλα τὰ ἀγαθά, μᾶς δίδει τὴν ἀγάπην. Διώκει τοὺς δαίμονας καὶ προσκαλεῖ τὴν βοήθειαν τῶν Ἀγγέλων. Εἶναι ὅπλον ἐναντίον τῶν νυκτερινῶν φόβων μας καὶ ἀνάπαυσις ἀπό τοὺς ἡμερινούς κόπους".[4]

Σέ αὐτό τὸ πόνημα καταχωροῦνται οἱ περιπτώσεις ποὺ βασανίζουν τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο καὶ οἱ ψαλμοὶ ποὺ εἶναι ἡ καρδιά ὅλης τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ ὁ ἀναγνώστης θά βρῆ ἀνάπαυση καὶ λύτρωση ἀνάλογα μὲ τὴν πίστη του.

Τά θέματα τὰ ὁποῖα διαπραγματεύονται εἶναι ἀπό κείμενα ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως καταγράφονται σὲ διάφορα ἔντυπα, τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ μεμονωμένα θρησκευτικά περιοδικά.

Ὁ κάθε ψαλμός διαπραγματεύεται πολλά θέματα καὶ ἐκτός αὐτοῦ μέσα του "κρύβει" καὶ τὴν πνευματικὴ ἑρμηνεία ἀναγωγική (ἀπό τὰ ὁρατά σὲ ἀνεβάζει στά πνευματικά).

Ὁ στάρετς τῆς Ὄπτινα Ὅσιος Νεκτάριος, ἑρμήνευε π.χ τὰ λόγια τοῦ πρώτου ψαλμοῦ· "Μακάριος ἀνήρ..." ὡς ἑξῆς: "Αὐτός ὁ ψαλμός κατά γράμμα σημαίνει πώς ἕνας ἄνθρωπος εἶναι μακάριος καὶ εὐλογημένος, ὅταν ἀποφεύγη τὶς ἀσεβεῖς καὶ ἁμαρτωλές συναθροίσεις καὶ δὲν λαμβάνει μέρος σὲ αἱρετικές ἤ ἀντιεκκλησιαστικές διδασκαλίες.

Σύμφωνα μὲ ἄλλη πνευματικὴ ἑρμηνεία ὁ μακάριος ἄνθρωπος εἶναι ὁ νοῦς, ποὺ δὲν δέχεται τοὺς ἐμπαθεῖς λογισμούς (σκέψεις μὲ εἰκόνες). Βέβαια εἶναι ἀδύνατον νά ἐμποδίση κανείς τὴν ἐπίθεση αὐτῶν τῶν λογισμῶν· εἶναι ὅμως δυνατόν νά μήν ἀσχολεῖται καὶ νά μὴ συζητῆ μαζί τους, ἀλλὰ νά λέη συνεχῶς: "Κύριε ἐλέησον". καὶ τότε κάθε ὑλικό καὶ γήϊνο ἐξαφανίζεται. Αὐτός ἀκριβῶς ποὺ ἐνεργεῖ ἔτσι ἀποκαλεῖται μακάριος ἄνθρωπος".[5]

Ὁ μακαριστός γέροντας Παΐσιος ἔλεγε γιὰ τοὺς ψαλμούς: "Εὐλογημένη ψυχή, τίποτε δὲν εἶναι ἀδύνατο στὸ Θεό. Ζήτα του μὲ εὐγένεια αὐτό ποὺ θέλεις. Ἐάν δυσκολεύεσαι, διάβασε τοὺς ψαλμούς τοῦ Δαβίδ. Θὰ δῆς ἐκεῖνος μὲ τί τρόπο ζητοῦσε ἀπό τὸ Θεό καὶ ἐλάμβανε αὐτό ποὺ ποθοῦσε".

[4] Ψαλτήριον, ἔκδ. Βίκτωρος Μοναχοῦ & Ματθαίου Λαγγῆ, Ἀθῆναι, 2001

[5] Ἐπιστολές - διδαχές καί ἀποφθέγματα τοῦ ὁσίου Νεκταρίου, ἐκδ. Ὀρθόδοξος Κυψέλη, σελ. 21.

"Ὅσοι ἀπομακρύνονται ἀπό τὸ Χριστό, στεροῦνται τὸν θεῖο φωτισμό, γιατὶ ἄφησαν τὸ προσήλιο σάν τοὺς ἀνοήτους καὶ πηγαίνουν στὸ ἀνήλιο... Βλέπετε τὸ Ψαλτήρι ποὺ εἶναι γραμμένο μὲ θεῖο φωτισμό, τί βαθειά νοήματα ἔχει! Μάζεψε, ἄν θέλης ὅλους τοὺς θεολόγους, ὅλους τοὺς φιλολόγους, καὶ θά δῆς ὅτι ἕναν ψαλμό μὲ τέτοι βάθος δὲν μποροῦν νά φτιάξουν! Ἐνῶ ὁ Δαβίδ ἦταν ἀγράμματος, ἀλλὰ βλέπεις καθαρά πῶς τὸν ὁδηγοῦσε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ".

"Πῆγε κάποιος οἰκογενειάρχης στὸν Γέροντα καὶ τοῦ εἶπε γιὰ τὶς κτηματικές ἀδικίες ποὺ ἔγιναν εἰς βάρος του:"Ἐγώ δὲν στενοχωριέμαι γιὰ τὴν ἀδικία γιατὶ διαβάζω τὸ Ψαλτήρι. Ἕνα Κάθισμα τὸ ἀπόγευμα καὶ δυό Καθίσματα πρίν ξημερώση. Σχεδόν τὸ ἔμαθα ἀπ' ἔξω. Κανένας Ψαλμός δὲν λέει ὅτι οἱ ἄδικοι ἔκαναν προκοπή. Ἐνῶ τοὺς δικαίους τοὺς σκέφτεται ὁ Θεός. Ἐγὼ Πάτερ μου δὲν λυπᾶμαι τὰ κτήματα ποὺ ἔχασα, ἀλλὰ λυπᾶμαι τὰ ἀδέλφια μου ποὺ χάνουν τὴν ψυχή τους".[6]

Ὁ δέ Γέροντας Πορφύριος σὲ ἐρώτηση ἑνός συνομιλητή του τί κάνει τὶς νύκτες, ἀπάντησε: "Διαβάζω τοὺς ψαλμούς τοῦ Δαβίδ, ἀλλὰ μὲ πίστη στὸ νόημα τῶν λέξεων ποὺ διαβάζω. Πῶς νά στὸ πῶ, ἔχουν δύναμη οἱ ψαλμοί, πολύ μεγάλη δύναμη, γιατί γράφτηκαν μὲ πολλά δάκρυα καὶ πολλὴ ταπείνωση. Τέτοια ταπείνωση, ποὺ ὁ ἴδιος ὁ Θεός εἶπε: "βρῆκα ἀνάπαυση μόνο στὴν καρδιά τοῦ Δαβίδ".

Γιά τὴν ἀγωγὴ τῶν παιδιῶν ἔλεγε ὁ Γέροντας:

"Ἡ μητέρα πρέπει νά προσεύχεται πολύ κατά τὴν περίοδο τῆς κυήσεως καὶ ν' ἀγαπάη τὸ ἔμβρυο, νά χαϊδεύη τὴν κοιλιά της, νά διαβάζη ψαλμούς, νά ψάλλη τροπάρια νά ζῆ ζωὴ ἁγία".[7]

Γιά τὴν μεγάλη πνευματικὴ ἀξία τῶν ψαλμῶν ὁ ἀναγνώστης θά τὸ διαπιστώση ὅταν τοὺς μελετᾶ, μὲ ταπείνωση. Γιὰ τὴν καλύτερη κατανόησή των σχολιάζουμε ψαλμούς σύμφωνα μὲ τὴ γνώμη τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Στό τέλος καταχωροῦνται ἀλφαβητικά τὰ θέματα τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται σὲ ψαλμούς, ὥστε ὁ ἀναγνώστης εὔκολα νά βρῆ τὴ λύση τοῦ θέματος τὸ ὁποῖο τὸν ἀπασχολεῖ.

[6] Γέροντος Παϊσίου Λόγοι, Α τόμος, Μέ πόνο καί ἀγάπη, Ἱερόν Ἡσυχαστήριον "Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Σουρωτὴ Θεσσαλονίκης, 1998, σελ. 208 - 9

[7] Γέροντος Πορφυρίου Καυσοκαλυβίτου, Βίος καί λόγοι, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Χρυσοπηγῆς, Χανιά, 4, 2003, σελ. 415

Συντομογραφίες

α1. Ἐξήγηση ψαλμῶν, σύμφωνα μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων.[8]

α2. Χρήση τῶν ψαλμῶν σύμφωνα μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων.

β. Μ. Ἀθανασίου ἔργα, Ἑρμηνευτικά Α, ψαλμοί,πρός Μάρκελλῖνον εἰς τὴν ἑρμηνεία τῶν ψαλμῶν. Ε.Π.Ε. τόμος 5ος, Θεσσαλονίκη, 1975.

γ. Ὅσιος Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης. Ἱερομ. Χρυσοστόμου "ὁ Γέρων Παΐσιος, Ἅγιον Ὄρος 1994, σελ. 227

δ. Περιοδικό· "Ὁσία Εἰρήνη Χρυσοβαλάντου", Ἰ. Μ. Ὁσίας Εἰρήνης τῆς Χρυσοβαλάντου, Λυκόβρυση Ἀττικῆς, τεῦχος 323, 1988

ε. Μον. Εὐθ. Ζυγαβηνοῦ, ἁγίου Νικοδήμου Ἁγιορείτου·"Ἑρμηνεία εἰς τοὺς ΡΝ (150) ψαλμούς τοῦ προφητάνακτος Δαβίδ. ἔκδ. "Ὀρθόδοξος Κυψέλη", Θεσσαλονίκη, 1972

στ. Χ. Τσολακίδη, Οἱ ψαλμοί γιὰ κάθε περίσταση, β, ἔκδ. Τσολακίδη, 2, Ἀθῆναι 2003

ζ. Ιεροῦ Χρυσοστόμου, ὁμιλίαι εἰς τοὺς ψαλμούς, ἔκδ. Ὠφελίμου βιβλίου, Ἀθῆναι 1973, τόμοι 53 -60

η. Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ, καθηγουμένου Ι.Μ.Σίμωνος Πέτρας, Κατηχήσεις καὶ λόγοι "Ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ", τ. 3, Ὁρμύλια Χαλκιδικῆς, 1999

θ. Ἁγίου Νεκταρίου, "Ψαλτήριον τοῦ Παντάνακτος Δαυΐδ", ἔκδ. β, ἔκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος, Ἀθῆναι 2003

Παράθεση Ἀναλύσεως Ψαλμῶν

1

α1. Ἡ εὐλογία ποὺ ἔρχεται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς μελέτης καὶ τῆς τήρησης τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ ἀποφυγὴ κακοῦ ἀπό τοὺς συναθρώπους μας, γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τοῦ μίσους.

β. Γιὰ τὸν μακαρισμό, ὅσοι ἐλπίζουν στὸν Χριστό

γ. Γιὰ τὴν καρποφορία δένδρων καὶ τῶν ἀμπέλων.

ε. "Περιέχει μακαρισμόν μέν καὶ ἔπαινον τῶν εὐσεβῶν καὶ δικαίων, ταλανισμόν, δέ καὶ κατηγορίαν τῶν ἀσεβῶν καὶ ἁμαρτωλῶν".[9]

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

2

α1. Ὁ ἐπαναστάτης ἄνθρωπος - Ὁ κυρίαρχος Θεός.

α2. Διαβάζεται πρίν ἀπό κάθε ἐργασία.

β. Γιὰ νά κατακρίνῃς τὴν κατά τοῦ Χριστοῦ ἐπιβουλή.

γ. Γιὰ νά φωτίσει ὁ Θεός αὐτούς ποὺ πηγαίνουν σὲ συνέδρια.[10]

θ. Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας.

"Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

3

α1. Μιά φωνὴ πρὸς τὸν Θεό σὲ ὥρα κινδύνου.

α2. Γιὰ νά λυθοῦν, φιλικῶς, οἰκογενειακές διαφορές.

β. Περί θλίψεων καὶ ὅταν καταδιώκεσαι

γ. Γιὰ νά φύγῃ ἡ κακία ἀπό τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νά μὴ βασανίζουν καὶ θίβουν ἄδικα τοὺς συνανθρώπους τους.

ε. "Ἁρμόζει καὶ εἰς κάθε χριστιανόν ὁπού πολεμεῖται ἀπό ἐχθρούς ὁρατούς καὶ ἀοράτους, ἤτοι ἀπό ἀνθρώπους καὶ δαίμονες".

στ. Ὅταν ὁ διάβολος καὶ τὰ ὄργανά του μᾶς στενοχωροῦν, μᾶς ἀπελπίζουν καὶ φέρουν ἐμπόδια στὴ ζωή μας.

ζ. Ἑωθινὴ προσευχή.

θ. Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων.

---

[8] Ἱστοσελίδα Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων: www. holylight.gr/psalm.html

[9] "Μᾶς δείχνει τόν δρόμο τῆς εὐτυχίας. Τονίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπακοῆς στόν νόμο τοῦ Κυρίου,γιά νά γίνουμε ἀρεστοί στὸ Θεό. "Ἡ Δρᾶσις μας" Φεβρουάριος, 2004, τεῦχος 416, σελ. 56

[10] Μᾶς παρουσιάζει τόν Σωτῆρα Χριστό ὁ ὁποῖος μᾶς ἐξασφαλίζει τὴν μακαριότητα. "Ἡ Δρᾶσις μας" Φεβρουάριος, 2004, τεῦχος 416, σελ. 56

4[11]

α1. Μιά προσευχὴ γιὰ τὴν νύχτα.

α2. Πρίν ἀπό τὸν ὕπνο. Γιὰ μιά δύσκολη βραδιά. Γιὰ τὴν ψυχικὴ ἠρεμία.

β. Γιὰ τὴν εὐχαριστία ἐπειδὴ σὲ βοήθησε ὁ Θεός ὅταν σὲ καταδίωκαν.

γ. Γιὰ νά θεραπεύσῃ ὁ Θεός τοὺς εὐαίσθητους ἀνθρώπους, ποὺ ἀρρώστησαν ἀπό μελαγχολία ἀπό τὴ συμπεριφορά τῶν σκληροκάρδιων ἀνθρώπων.

ε. "Ἁρμόζει εἰς κάθε Χριστιανόν, ὁπού ἐλευθερωθῇ ἀπό κινδύνους".

ζ. Ἑσπερινὴ προσευχή.
Προσευχὴ ἀπευθυνθεῖσα μετά ἀπό τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ κινδύνου.
Φαίνεται ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ περιποίηση στὸ Θεό.
Ἡ ὑψίστη χαρά προέρχεται ἀπό τὴν μετά τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνία.

5[12]

α1. Μιά πρωϊνὴ προσευχή.

α2. Ὅταν σὲ πολεμοῦν μὲ ψέμματα. Ὅταν προσπαθοῦν νά σοῦ καταστρέψουν τὴν ἐργασία σου.

β. Ὅταν θέλης νά προσευχηθῇς καὶ νά εἰσακουσθῇ ἡ προσευχή σου.
Ὅταν θέλης νά δεηθῇς καὶ νά προσευχηθῇς.

γ. Γιὰ νά θεραπεύσῃ ὁ Θεός τὰ πληγωμένα, χτυπημένα, μάτια ἀπό τὸν κακό ἄνθρωπο.

στ. Πρωϊνή παρακλητική προσευχή νά μᾶς φυλάη ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ ἀπό τὶς παγίδες τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων καὶ νά μᾶς ὁδηγῇ μὲ ἀσφάλεια στὸν δρόμο τοῦ Εὐαγγελίου.

ζ. Γιὰ κάθε θεοφιλή ψυχή, ποὺ καλεῖται νά κληρονομήση, ὡς νύμφη τοῦ Χριστοῦ, τὰ οὐράνια ἀγαθά.

θ. Ἐν καταστάσει μετανοίας περί πραχθεισῶν ἁμαρτιῶν.
Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας.
"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

6

α1. Μιά κραυγή ἀγωνίας.

α2. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση δύσκολων ἀσθενειῶν.

β. Ἐάν αἰσθάνεσαι τὴν ἀπειλή τοῦ Κυρίου λόγῳ τῶν ἁμαρτιῶν.

γ. Γιὰ νά ἐλευθερώσῃ ὁ Θεός τὸν μαγεμένο ἄνθρωπο.

δ. Ἂν εἶσαι ἄρρωστος ἤ πονᾶς.

στ. Παρακλητική προσευχή νά μή μᾶς τιμωρήση ὁ Θεός γιὰ τὶς ἠθικές παρεκτροπές μας καὶ νά ἐπισπεύση τὴ λύτρωσή μας ἀπό τὰ πάθη ποὺ μᾶς βασανίζουν.

ζ. Παρουσιάζει ἁμαρτωλό βαρειά ἔνοχο καὶ αὐστηρά τιμωρημένο, συντετριμμένο ψυχικά καὶ σωματικά, ποὺ ζητεῖ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

θ. Αἴτηση παρά τοῦ Θεοῦ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν.

7

α1. Μιά προσευχή γιὰ τὴν προστασία καὶ γιὰ τὴν δίκαιη κρίση τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν μοχθηρῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων. Ἀντιμετώπιση τῆς πονηριᾶς των. Κατά τῆς μαγείας.

β. Ὅταν πληροφορηθῇς τὴν ἐπιβουλή ἐναντίον σου, νά ἔχῃς ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό.

γ. Γι' αὐτούς ποὺ ἔπαθαν φοβία ἀπό τὶς φοβέρες καὶ τὶς ἀπειλές τῶν κακῶν ἀνθρώπων.

ε. Εἶναι ἱλαστήριος ψ., μὲ τὸν ὁποῖον ἐξιλεώνει τὸν Θεόν καὶ παρακαλεῖ αὐτόν εἰς βοήθειαν".

---

[11] "Ἐκεῖνος ποὺ ἀσχολεῖται μέ τὶς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων ἤ καί ἀπό ὑποψίες μόνοι κρίνει τόν ἀδελφό, δὲν ἔκαμε ἀκόμη ἀρχή στή μετάνοια, οὔτε ἐξετάζει νά βρεῖ τὶς δικές του ἁμαρτίες, πούν εἶναι πράγματι πιό βαριές κι από τ' ἀσήκωτο μολύβι. Οὔτε κατάλαβε ἀκόμη πῶς ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἀναίσθητος, ἀγαπᾶ τὰ μάταια καί ἐπιδιώκει τὸ ψεῦδος". (Ψ.4, στίχ. 3).(Ἅγ. Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, φιλοκαλία ἔκδ. Περιβόλι τῆς Παναγίας,τβ, παρ.55, σελ. 83

[12] "Ἀπόφευγε νά ἐξαπατᾶς τόν πλησίον σου μέ δόλια γλώσσα, γιὰ νά μήν ἐξαπατηθεῖς ἀπό τόν ἐξολοθρευτή. Γιατί ἄκουσα ἀπό τόν προφήτη ὅτι "τόν αἱμοχαρή καί δόλιο ἄνθρωπο ὁ Κύριος τόν ἀποστρέφεται (ψ. 5,7).Ἐπίσης ἀπόφευγε νά ἐπιπλήξεις τὸ παράπτωμα τοῦ ἀδελφοῦ σου, γιὰ νά μήν ξεπέσεις ἀπό τὴν καλωσύνη καί τὴν ἀγάπη". (Ἅγιος Θεόδωρος Ἐδέσσης, Φιλοκαλία, τ. β, παρ.81 σελ. 28.

στ. Διά νά μᾶς σώσει ὁ Θεός ἀπό τὸν διάβολο καὶ τὶς παγίδες του.

θ. "Αἴτησις βοηθείας παρά τοῦ Θεοῦ ἐν περιστάσεσι". "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

8

α1. Θεός - καὶ ἄνθρωπος.

α2. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεό. Γιὰ τὸ ξεκίνημα κάποιας ἐργασίας.

β. Νά εὐχαριστήσης τὸν Κύριο, βλέποντας τὴ Χάρη Του γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

γ. Γι' αὐτούς ποὺ ἔπαθαν κακό ἀπό δαίμονα ἤ κακούς ἀνθρώπους.

στ. Προσευχή Ὑμνολογίας καὶ Δοξολογίας γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες. Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

9

α1. Ἕνα τραγούδι δοξολογίας.

α2. Ὅταν πᾶνε στραβά οἱ διάφορες ὑποθέσεις μας

β. Γιὰ τὴν κατάργηση τοῦ ἐχθροῦ (διαβόλου) καὶ τὴ σωτηρία τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ

Ὅταν ἔχης ἀνάγκη νά ἐξομολογηθῆς.

γ. Γιὰ νά πάψουν νά σὲ φοβερίζουν οἱ δαίμονες στὸν ὕπνο ἤ μὲ φαντασίες τὴν ἡμέρα.

ε. "...ἐξυπνᾶ τὴν ἀμέλειαν τῶν ραθύμων, ἀναπαύει καὶ ξεκουράζει τοὺς κεκοπιακότα".

στ. Ὅταν μᾶς ἀδικοῦν καὶ μᾶς στενοχωροῦν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κακοῦ.[13]

θ. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος". "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

[13] (στίχ. 22 - 39)

10

α1. Μιά προσευχή γιὰ νά ὑπερασπιστῆ ὁ Θεός τὸν ἀδύνατο.

α2. Γιὰ αὐτούς ποὺ ὁδηγοῦνται ἄδικα στά δικαστήρια. Γιά αὐτούς ποὺ ἔχουν μεγάλη πίκρα.

β. Ὅταν σὲ συνταράσσουν, νά ἔχης ἐμπιστοσύνη στὸν Κύριο.

γ. Γιὰ σκληρόκαρδα ἀνδρόγυνα, ποὺ μαλώνουν καὶ χωρίζουν.

Ὅταν βασανίζη ἄδικα ὁ σκληρός ἤ ἡ σκληρή τὸν εὐαίσθητο.

θ. "Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

11

α1. Μιά διάκριση πίστης.

α2. σὲ περιπτώσεις πανικοῦ. Γιά νά φεύγουν οἱ δαίμονες.

β. Ἀντιμετώπιση τῆς ὑπερηφάνειας καὶ κακίας πολλῶν ἀνθρώπων γιὰ νά μήν ὑπάρχη εὐσέβεια.

γ. Γιὰ τρελλούς ποὺ ἔχουν καὶ κακότητα καὶ κάνουν κακό στούς ἀνθρώπους.

ζ. Γιὰ τὴν Κυριακή

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

12

α1. Μιά προσευχή γιὰ βοήθεια ἀπό τὸν Θεό.

α2. Κατά τῆς ἐγκατάλειψης.

β. Ὅταν διαρκῆ ἡ ἐπιβουλή ἐναντίον σου, μή λιποψυχεῖς, δὲν σὲ λησμόνησε ὁ Θεός.

γ. Γι' αὐτούς ποὺ πάσχουν ἀπό τὸ συκώτι.

στ. Ὅταν ἡ ψυχή διακατέχεται ἀπό τὴν ἀπελπισία.

θ. "Ἐν καταστάσει βαθυμίας, θλίψεως, κατηφείας, μελαγχολίας.

13

α1. Ἀπό τὴν ἀπόγνωση στὴν ἐλπίδα.

α2. Γιὰ αὐτούς ποὺ πάσχουν ἀπό μελαγχολία.

β. Ὅταν βλασφημεῖται ἡ θεία Πρόνοια.

γ. Γιὰ φοβερό δαιμόνιο,νά διαβάζεται τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα ἐπί τρεῖς ἡμέρες.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

14

α1. Ἡ ἀνοησία τοῦ ἄθεου.

α2. Γιὰ τοὺς τυφλούς ψυχικά ἀνθρώπους μας.

Γιά νά μαλακώσουν οἱ πεισματάρηδες καὶ οἱ ἐγωϊστές

β. Ποιός ὁ πολίτης τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

γ. Γιὰ νά ἀλλάξουν γνώμη οἱ ληστές καὶ νά ἐπιστρέψουν ἄπρακτοι καὶ μετανοημένοι.

ε. "Ποῖος πρέπει νά εἶναι ὁ κατά τὴν ἀρετήν τέλειος".

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

15[14]

α1. Ἰδιότητες τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ τὴν ἀποκατάσταση διαλυμένων σχέσεων. Ὑπέρ τῶν πτωχῶν συνανθρώπων μας.

γ. Γιὰ νά βρεθῆ τὸ κλειδί ὅταν χαθῆ.

ε. "Ἁρμόζει καὶ εἰς κάθε ἐνάρετον,ὁπού ἐπιβουλεύεται ἀπό ὁρατούς καὶ ἀορτους ἐχθρούς".

στ. Διά τὴν Πρόνοια τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἐλπίδα μας πρὸς Αὐτόν. Δέηση πρὸς τὸν Κύριο νά μᾶς προστατεύη καὶ νά μᾶς γλυτώνη: α) ἀπό τὸν κόσμο τῆς ἀσεβείας καὶ β) ἀπό ἀνθρώπους πονηρούς καὶ ἄδικους.

θ. Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων. "Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

[14] "Ὅταν τυραννιούμαστε καί αἰμαλωτιζόμαστε ἀπό τὰ πάθη, ἔχομε συχνά τὴν ἀπορία, γιατί τὰ ὑποφέρουμε αὐτά; 'Επειδή ἀπομακρυνόμαστε ἀπό τὴν θεωρία τοῦ Θεοῦ, μᾶς συμβαίνουν τέτοιες αἰχμαλωσίες. Ἂν ὅμως προσηλώσει κανείς τὸ νοῦ του χωρίς περισπασμούς στόν Κύριο καί Θεό μας, εἶναι ἀξιόπιστος αὐτός ὁ Σωτήρας τῶν ὅλων, νά λυτρώσει τὴν ψυχή ἀπό κάθε ἐμπαθή αἰχμαλωσία, ὅπως λέει ὁ προφήτης:" Ἔβλεπα τόν Κύριο πάντοτε μπροστά μας, ὅτι ἦταν στά δεξιά μου γιὰ νά μήν κλονιστῶ".(Ἅγιος Θεόδωρος Ἐδέσσης,Φιλοκαλ., τ.β, παρ.90 σελ. 30.

16

α1. Ὁ δρόμος τῆς πίστης.

α2. Κατά τῶν σατανικῶν πομπῶν.
Γιά τὴ σωτηρία τῶν δαιμονισμένων.
Κατά τῶν πονοκεφάλων.

β. Ὅταν ἐχθροί κυκλώνουν τὴν ψυχή σου.

γ. Γιὰ μεγάλη συκοφαντία, νά διαβάζεται τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα ἐπί τρεῖς ἡμέρες.

η. "Ὁ Ψαλμωδός εὑρισκόμενον εἰς κίνδυνον φοβερόν ζητεῖ τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν διά τὴν ἀπαλλαγήν ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Ὁ πόνος καὶ τὸ πάθος, ἡ μόνη πρὸς τὸν οὐρανόν ὁδός, ὡς καὶ ἡ ὑπέρβασις αὐτῶν διά τῆς θέας τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ".

θ. "Αἴτησις βοηθείας παρά τοῦ Θεοῦ ἐν περιστάσεσι".
"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

17

α1. Ἐπίκληση μιᾶς καθαρῆς καρδιᾶς πρὸς τὸν Θεό.

α2. Γιὰ τοὺς συκοφάντες. Νά πάψουν νά κατηγοροῦν ἄδικα.

Κατά τῆς γλωσσογαγιᾶς.

Γιά τὸ κακό μάτι (βασκανία).

β. Ὅταν διέφυγες ἀπό τοὺς διῶκτες σου.

γ. Ὅταν γίνεται σεισμός ἤ Θεομηνία.

θ.. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος"

18

α1. Προσευχή στὸν Θεό γι' ἀπελευθέρωση.

α2. Γιὰ τὴν εὐημερία τῆς χώρας καὶ τοῦ λαοῦ.

Γιά νά κυβερνοῦν δίκαια οἱ ἄρχοντες.

β. Γιὰ νά θαυμάζης τὴν τάξη τῆς κτίσεως καὶ τὴν φροντίδα τῆς θείας Πρόνοιας.

γ. Γιὰ νά ἐλευθερωθοῦν οἱ μητέρες στὴν γέννα τους.

η. "Εἶναι δοξολογικός Ψαλμός".

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

"Ἐκθείασις τῆς ἐξοχότητος καὶ σημαντικότητος τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ".

19

α1. Ἡ θαυμαστή δημιουργία τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ τέλειος νόμος Του.

α2. Γιὰ νά συγχωρέση ὁ Θεός τὶς ἁμαρτίες μας.

β. Γιὰ παρηγορία τῶν θλιβομένων.

γ. Γιὰ ἀνδρόγυνα ποὺ δὲν γεννοῦν λόγω ἀναπηρίας,ἤ ἀδυναμίας ὥστενά τοὺς βοηθήση ὁ Θεός γιὰ νά μήν χωρίσουν.

θ. Δοξολογία, ἐπίκληση καὶ προβολή μεσιτείας.

20

α1. Προσευχή γιὰ νίκη τοῦ βασιλιᾶ.

α2. Γιὰ ἐπιτυχία συμφωνιῶν.

β. Γιὰ τὴν βασιλεία καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ Θεοῦ

γ. Γιὰ νά μαλακώση ὁ Θεός τὶς καρδιές τῶν πλουσίων, νά κάνουν ἐλεημοσύνες στούς φτωχούς.

21

α1. Εὐχαριστία γιὰ τὸν βασιλέα.

α2. Γιὰ νά ἔχη σωστή πορεία ἡ χώρα, ἡ πόλη τὸ χωριό.

γ. Γιὰ νά ἐμποδίση ὁ Θεός τὴν (ἐπέκταση) τῆς πυρκαϊᾶς, γιὰ νά μήν γίνη κακό.

στ. Ὅταν ἡ ψυχή διακατέχεται ἀπό ἀπελπισία.

θ. "Ἐν καταστάσει βαθυμίας, θλίψεως, κατηφείας, μελαγχολίας.

"Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος".

"Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

22

α1. Δοκιμασία καὶ σωτηρία.

α2. Γιὰ τὴν εἰρήνη ὅλου τοῦ κόσμου. Γιὰ νά σταματοῦν οἱ πόλεμοι.

β. Ὅταν ἀντιλαμβάνεσαι ὅτι ὁ Κύριος σὲ ποιμένει καὶ σὲ ὁδηγεῖ σὲ προκοπή.

γ. Γιὰ νά ἡμερέψει ὁ Θεός τὰ ἄτακτα καὶ ἀνυπάκουα παιδιά, ποὺ θλίβουν τοὺς γονεῖς των.

δ. Ἄν νοιώθης μόνος, ἀπογοητευμένος.

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

η. "Παρουσιάζει τὸ βίωμα τῆς λελυτρωμένης ψυχῆς, ἡ ὁποία ἔχει τὴν συνείδησιν τῆς πατρότητος τοῦ Θεοῦ, τῆς ἰδικῆς της υἱότητος ἀλλὰ καὶ ἁμαρτωλότητος".

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

23

α1. τὰ πρόβατα καὶ ὁ βοσκός.

α2. Γιὰ νά συμφιλιωθοῦν οἱ μαλωμένοι.

Γιά νά ἐπιστρέψουν οἱ αἱρετικοί στὴν ὀρθή πίστη.

β. Γιὰ νά θαυμάζεις τὴν τάξη τῆς κτίσεως καὶ τὴν φροντίδα τῆς θείας Πρόνοιας.

Γιά εὐχαριστία τὴν Κυριακή.

γ. Γιὰ νά ἀνοίξη ὁ Θεός τὴν πόρτα ὅταν χαθῆ τὸ κλειδί.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

24

α1. Λατρεία.

α2. Γιὰ νά μαλακώσουν οἱ καρδιές τῶν σκληρόκαρδων ἀνθρώπων

β. Ὅταν οἱ ἐχθροί σὲ περιτριγυρίζουν.

γ. Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ φθονεῖ ὁ πειρασμός καὶ τοὺς φέρνει συνέχεια ἀναποδιές στὴν ζωή τους, γιὰ νά γογγύσουν.

στ. Πρωϊνή δέηση καὶ ἱκεσία πρὸς τὸν Κύριο, ὅπου ζητεῖται ὁ φωτισμός καὶ ἡ καθοδήγηση, ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μας καὶ ἡ προστασία ἀπό ἐχθρούς ἰσχυρούς

θ. Αἴτηση παρά τοῦ Θεοῦ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν μας.

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

25

α1. Προσευχή ἑνός ἀνθρώπου ποὺ βρίσκεται σὲ δυσκολία.

α2. Κατά τῆς μαγείας.

Γιά νά σταματήσουν νά μᾶς ἐπιτίθενται οἱ συνάνθρωποί μας.

β. Ὅταν ἐπιμένουν οἱ ἐχθροί νά σὲ κακοποιήσουν.

γ. Ὅταν ζητᾶ κανείς κάτι καλό ἀπό τὸν Θεό, γιὰ νά τοῦ δώση, χωρίς νά τὸν βλάψη.

θ. "Αἴτησις βοηθείας παρά τοῦ Θεοῦ ἐν περιστάσεσι".

26

α1. Προσευχή ἑνός δίκαιου ἀνθρώπου

α2. σὲ κάθε δυσκολία.

β. Ὅταν ἐπιτίθενται μὲ σφοδρότητα οἱ ἐχθροί καὶ σὲ καταφρονοῦν.

γ. Γιὰ νά προστατέψη ὁ Θεός τοὺς χωρικούς ἀπό ἐχθρικά στρατεύματα, νά μήν τοὺς λεηλατήσουν.

δ. Ἂν νοιώθης μόνος, ἀπογοητευμένος.

θ. "Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων".

27

α1. Ἐμπιστοσύνη καὶ ἀφιέρωση στὸν Θεό.

α2. Γιὰ νά ἔχουμε καλό ταξίδι.

Γιά οἰκογενειακή καὶ κοινωνική γαλήνη.

β. Ὅταν ἐπιμένουν οἱ ἐχθροί, μήν τοὺς προσέχεις, ἀλλὰ κράζε στὸν Θεό.

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τοὺς νευρασθενεῖς καὶ τοὺς νευρόπονους.

ε. "Ἁρμόζει καὶ εἰς κάθε ἄνθρωπον ὁπού πέσῃ εἰς συμφοράς".

θ. "Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

28

α1. Ἡ προσευχή καὶ ἡ ἀπάντηση.

α2. Γιὰ νά προστατεύση ὁ Θεός τὰ ὑπάρχοντά μας.

Κατά τῆς ἐπιβουλῆς τῶν κακῶν ἀνθρώπων.

β. Πῶς πρέπει νά προσφέρης εὐχαριστία στὸν Κύριο, σκεπτόμενος πνευματικῶς.

γ. Γι' αὐτούς ποὺ τοὺς πειράζει ἡ θάλασσα καὶ φοβοῦνται στὴν πολλή φουρτούνα.

ε. "Προστάζει ὁ ψ. τί πρέπει νά κάμνωμεν καὶ πῶς πρέπει νά ἑτοιμαζώμεθα διά τὴν ἔξοδον τὴν ἀπό τοῦ σώματος, ἤτοι διά τὸν θάνατον".

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

29. α1. Ἡ βροντή τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ νά σταματήσουν οἱ Θεομηνεῖες.

β. Ὅταν κάνης ἐγκαίνια στὸ σπίτι σου ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ποὺ ὑποδέχεται τὸν Κύριο.

γ. Γι' αὐτούς ποὺ ζοῦν μακριά, μέσα σὲ βαρβάρους καὶ ἀπίστους λαούς,νά τοὺς φυλάξη ὁ Θεός καὶ νά φωτίση νά ἡμερέψουν καὶ νά γνωρίσουν τὸν Θεό.

στ. Δοξολογητική προσευχή κατά τὴν Ἁγία Πεντηκοστή.

Προσευχή μετά τὴν ἐξομολόγηση.

θ.. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος"

30

α1. Εὐχαριστία γιὰ τὴν παράταση τῆς ζωῆς.

α2. Γιὰ νά ξεπερνιέται ὁ κίνδυνος θανάτου μετά ἀπό ἀτυχήματα.

β. Ὅταν μισεῖσαι καὶ καταδιώκεσαι χάριν τῆς ἀληθείας.

γ. Γιὰ νά δώση ὁ Θεός ἀφθονία, σπαρτῶν καὶ καρπῶν στά δένδρα, ὅταν ὁ καιρός δὲν εἶναι εὐνοϊκός.

στ. Ὅταν ἡ ψυχή μας διακατέχεται ἀπό δειλία.

θ. "Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δειτῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων". "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος"

31

α1. Γιὰ νά ἐπιστρέψουν τὰ ἄσωτα παιδιά στὸ σπίτι τους.

Γιά νά δῆ κάποιος μὲ καθαρά μάτια τὴν ἀλήθεια.

α2. Δοκιμασία καὶ ἐμπιστοσύνη.

β. Γιὰ μακαρισμό.

Νά θαυμάζης τὴν φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ.

γ. Γιὰ νά βροῦν οἱ ὁδοιπόροι τὸν δρόμο ὅταν χαθοῦν καὶ νά μήν ταλαιπωροῦνται.

ε. "Ἁρμόδιος μετά ἀπό ἁμαρτήματα, πεσών είς διαφόρους λογισμούς καὶ πειρασμούς".

στ. Προσευχή μετανοίας. Πρίν τὴν ἱερή ἐξομολόγηση. (Καί ὡς βραδυνή καθ' ἑκάστην ἡμέραν).

θ. "Ἐν καταστάσει μετανοίας περί πραχθεισῶν ἁμαρτιῶν". "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

32

α1. Ἡ ἐξομολόγηση καὶ ἀπόλαυση τῆς συγχώρησης (ἀπό) τὸν Θεό.

α2. Γιὰ νά συγχωρέση ὁ Θεός τὶς ἁμαρτίες μας.

Γιά νά λυτρωθοῦν οἱ ψυχές τῶν κεκοιμημένων.

β. Γιὰ νά ὑμνῆς μὲ ἄλλους δικαίους καὶ ἐναρέτους τὸν Θεό.

γ. Γιὰ νά φανερώση ὁ Θεός τὴν ἀλήθεια στούς ἀδικοφυλακισμένους, γιὰ νά ἐλευθερωθοῦν.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

33

α1. Νά ψάλλετε ὅλοι.

α2. Γιὰ νά καρποφορήσουν τὰ σπαρτά καὶ τὰ δένδρα. Γιὰ καλές κοινωνικές σχέσεις.

β. Ὅταν διαφύγης ἀπό τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἀπό τὶς ἐνέδρες των καὶ νά εὐχαριστήσης τὸν Θεό.

γ. σὲ ψυχορραγοῦντες, ὅταν βασανίζονται ἀπό τοὺς δαίμονες τὴν ὥρα τοῦ θανάτου.

Ὅταν σὲ ἀπειλοῦν ἐχθρικά στρατεύματα καὶ παραβιάζουν τὰ σύνορα γιὰ νά κάνουν κακό.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του". "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

34

α1. Ἡ φροντίδα τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν λαό Του.

α2. Κατά πάσης ἀτυχίας.

β. Ὅταν ἐπιμένουν οἱ ἐχθροί νά σὲ κακοποιήσουν.

γ. Γιὰ νά ἐλευθερώση ὁ Θεός τοὺς καλοκάγαθους ἀνθρώπους ἀπό τὶς παγῖδες τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ποὺ ἐκμεταλλεύονται τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ.

στ. Ὅταν σὲ καταδιώκουν ἄδικα δικαστικά.

θ. "Αἴτησις παρά τοῦ Θεοῦ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν.

Αἴτησις βοηθείας παρά τοῦ Θεοῦ ἐν περιστάσεσι".

35

α1. Προσευχή στὸν Θεό γιὰ νά ὑπερασπιστῆ τὸ δίκαιο.

α2. Ὑπέρ τῶν ἄδικα διωχθέντων γιὰ νά λάμψη ἡ ἀλήθεια.

β. Οἱ παράνομοι εἶναι οἱ αἴτιοι τῆς ἁμαρτωλότητός των.

γ. Γιὰ νά ἐξαλειφθῆ τελείως ἡ ἔχθρα μετά ἀπό μαλώματα καὶ παρεξηγήσεις.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

36

α1. Ἡ αἰώνια ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ νά ἡμερέψουν οἱ φανατισμένοι Χριστιανοί καὶ νά καταλάβουν ὅτι ὁ Θεός εἶναι πλήρης ἀγάπης.

β. Ὅταν ἀλαζονεύονται οἱ πονηροί κατά τῶν μικροψύχων.

Οἱ ἀσεβεῖς ἐξαφανίζονται ταχέως.

Γιά παραίνεση

γ. Γιὰ βαρειά πληγωμένους ἀνθρώπους ἀπό κακοποιούς ἐγκληματίες

δ. Ὅταν συμβαίνουν ἀναποδιές στή ζωή σου.

ε. "Νουθετεῖ καὶ συμβουλεύει κάθε ἄνθρωπον νά ὑποφέρῃ μέν μακροθύμως καὶ εὐχαρίστως ὅσα ἐναντία ἤθελαν τῷ ἀκολουθήσουν, νά μή προσέχῃ δέ εἰς τάς εὐτυχίας ὁπού ἔχουν οἱ πονηροί ἄνθρωποι εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν".

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

37

α1. Καλό καὶ κακό.

α2. Γιὰ νά τιμωρηθοῦν ἀπό τὸν Θεό οἱ ἄδικοι ποὺ βλάπτουν τοὺς συνανθρώπους τους καὶ δὲν μετανοοῦν.

β. Ὅταν αἰσθάνεσαι τὴν ἀπειλή τοῦ Κυρίου λόγω τῶν ἁμαρτιῶν σου.

γ. Ὅταν πονᾶνε οἱ σιαγόνες ἀπό σάπια δόντια.

στ. Προσευχή σὲ περίοδο ἐπώδυνης σωματικῆς ἀρρώστειας.[15]

η. "Εἶναι Ψ. μετανοίας. Διαγράφονται τὰ στάδια τῆς πορείας τοῦ μετανοοῦντος. τὸ δράμα τῆς ἁμαρτίας, οἱ σπαραγμοί τοῦ πόνου, αἱ ἀλλοιώσεις, αἱ μεταβολαί, αἱ μεταπτώσεις, αἱ διακυμάνσεις τῆς ζωῆς, ἕως ὅτου ἀναστηθῇ ὁ Βασιλεύς τῆς δόξης ἐν τῇ καρδίᾳ".

θ. "Ἐν καταστάσει μετανοίας περί πραχθεισῶν ἁμαρτιῶν".

38[16]

α1. σὲ μεγάλη στενοχώρια.

Μιά προσευχή γιὰ συγχώρηση.

α2. Γιὰ νά μονιάσουν οἱ χωρισμένοι.

Γιά αὐτούς ποὺ δὲν νοιάζονται γιὰ τὸ σπίτι τους.

[15] (στίχ. 3 -11, 22 - 23)

[16] "Νά θεωρεῖς συνειδητά τόν ἑαυτό σου μυρμήγκι καί σκουλήκι, γιὰ νά γίνεις θεόπλαστος. Γιατί ἄν δέ συμβεῖ τὸ πρῶτο, δὲν θά ἀκολουθήσει τὸ δεύτερο. Καί ὅσο κατεβαίνεις, τόσο θά ἀνεβεῖς. Ὅταν λογαριάζεις τόν ἑαυτό σου σάν ἕνα τίποτε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου (στίχ. 6) τότε γίνεσαι μέγας ἀπό μικρός χωρίς νά τὸ καταλαβείνεις". (Ἅγ. Θεόγνωστος, Φιλοκ. τ. Β. Περί πράξεως καλι θεωρίας, παρ. 3, σελ. 327)

β. Ὅταν σοῦ ἐπιτίθεται ὁ ἐχθρός καὶ ἐσύ θέλεις νά τὸν ἀντιμετωπίσης

γ. Γιὰ νά βροῦν ἐργασία οἱ ἐγκαταλελειμμένοι καὶ δυστυχισμένοι, γιὰ νά μήν θλίβονται.

θ. "Περιγραφή διά ζωηρῶν χρωμάτων τῆς ματαιότητος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου".

39

α1. Ἡ σύντομη ζωή τοῦ ἀνθρώπου.

α2. Γιὰ αὐτούς ποὺ πεθαίνουν καὶ φοβοῦνται καὶ δὲν βγαίνει ἡ ψυχή τους.

β. Ὅταν πολεμεῖσαι καὶ ὑπομένης θλίψεις.

Γιά νά μάθης τὴν ὠφέλεια τῆς ὑπομονῆς.

γ. Γιὰ νά ἐπανέλθη ἡ ἀγάπη μεταξύ τοῦ ἀφεντικοῦ καὶ τῶν ὑπαλλήλων ἤ ὅταν δημιουργοῦνται προστριβές.

θ. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος".

"Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

40

α1. Ἡ δοξολογία καὶ προσευχή ἀπό ξέχειλη καρδιά.

α2. σὲ κάθε δυσκολία τῆς ζωῆς.

β. Γιὰ μακαρισμό.

Γιά νά ἐπαινῆς τοὺς ἐλεήμονες καὶ νά προτρέπης τοὺς ἄλλους νά ἐλεοῦν.

γ. Γιὰ νά ἐλευθερωθοῦν οἱ μητέρες στή γέννα ἀπό πρόωρο τοκετό.

δ. Ἄν εἶσαι ἄρρωστος ἤ πονᾶς.

θ. "Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

41

α1. Προσευχή ἑνός ἀρρώστου καὶ μοναχικοῦ ἀνθρώπου.

α2. Γιὰ ἀρρώστους ποὺ βρίσκονται στά νοσοκομεῖα, νά θεραπευτοῦν γρήγορα.

β. Ὅταν σὲ κοροϊδεύουν οἱ ἐχθροί γιὰ τὸν θεῖο ζῆλο καὶ νά παρηγορῆς τὴν ψυχή σου.

γ. Γιὰ νέους ποὺ ἀρρωσταίνουν ἀπό ἔρωτα, ἤ ὅταν τραυματίζεται τὸ ἕνα πρόσωπο καὶ θλίβεται.

στ. Ὅταν διακατεχόμαστε ἀπό θλίψεις καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ βρίσκονται μκράν τοῦ Θεοῦ μᾶς εἰρωνεύονται.

ζ. Ἀναφαίρεται στή μακοθυμία τοῦ Θεοῦ.

42

α1. Ἡ ἐπιθυμία γιὰ τὸν Θεό.

α2. Γιὰ νά ἐλευθερωθοῦν οἱ δαιμονισμένοι.

β. Ὅταν ἐπιμένουν οἱ ἐχθροί νά σὲ κακοποιήσουν.

Γιά νά ἐνθυμῆσαι τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἀγαθός, οἱ δέ ἄνθρωποι ἀχάριστοι.

γ. Γιὰ νά ἐλευθεωθοῦν οἱ αἰχμάλωτοι ἀπό τὶς φυλακές τοῦ ἐχθρικοῦ ἔθνους.

δ. Ὅταν νοιώθης μόνος καὶ ἀπογοητευμένος.

43

α1. Ἡ ἐπιθυμία γιὰ τὸν Θεό.

α2. Γιὰ νά ἐλευθερωθοῦν οἱ δαιμονισμένοι.

β. Ὅταν ἐπιμένουν οἱ ἐχθροί νά σὲ κακοποιήσουν.

Γιά νά ἐνθυμῆσαι τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἀγαθός, οἱ δέ ἄνθρωποι ἀχάριστοι.

γ. Γιὰ νά φανερώση ὁ Θεός τὴν ἀλήθεια στά παρεξηγημένα ἀνδρόγυνα καὶ νά συμφιλιωθοῦν.

δ.. Ἄν νοιώθεις μόνος, ἀπογοητευμένος.

θ. "Ἐν παραλήσει θρησκευτικῶν καθηκόντων.

Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

44

α1. ὁ ἐθνικός θρῆνος.

α2. Γιὰ νά μή νικηθῆ ὁ στρατός μας.

γ. Γιὰ ὅσους πάσχουν ἀπό καρδιά ἤ νεφρά.

δ. Ὅταν εἶσαι ἀπογοητευμένος.

θ. "Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

45

α1. Ἕνας βασιλικός γαμήλιος ὕμνος.

α2. Γιὰ νά πηγαίνουν καλά τὰ οἰκογενειακά θέματα.

β. Γιὰ νά εὐχαριστήσης τὸν Θεό ποὺ σὲ διέσωσε ἀπό θλίψεις καὶ νά διαλαλῆς τὴν φιλανθρωπία Του.

γ. Γιὰ τοὺς νέους ποὺ ἐμποδίζει ὁ ἐχθρός ἀπό φθόνο νά μήν δημιουργήσουν οἰκογένεια, (νά παντρευτοῦν).

στ. σὲ περιόδους καταστροφικῶν φυσικῶν φαινομένων (σεισμῶν, πλημμύρω κ.λ.π.) καθώς καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν ποὺ κινοῦνται ἀπειλητικά κατά τῆς χώρας μας.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

46

α1. Ὁ Θεός τὸ φρούριον ἡμῶν".

α2. Γιὰ νά ἀνακόπτη ὁ Θεός τὶς φυσικές καταστροφές. (Ὁμαδική προσευχή).

γ. Γιὰ νά εἰρηνεύση ὁ ὑπηρέτης ἤ ὁ δοῦλος ὅταν φύγη ἀπό τὸ ἀφεντικό του καὶ νά βρῆ δουλειά.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες. Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

47

α1. Νά ἀλαλάξατε καὶ νά ψάλλετε.

α2. Ὁμαδική προσευχή γιὰ νά ὑμνηθῆ ἡ Δόξα τοῦ Θεοῦ.

β. Νά ὑμνῆς τὸν Θεόν τὴν Δευτέρα (ἡμέρα)

γ. Ὅταν γίνονται μεγάλες καταστροφές καὶ ληστεῖες ἀπό βαρβαρικές συμμορίες (πειρατῶν). Νά διαβάζεται ἐπί σαράντα ἡμέρες.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

48

α1. Ἡ Σιών, ἡ ἔνδοξη πόλη τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ νά προστατεύη ὁ Θεός τὸν τόπο καὶ τοὺς κατοίκους.

γ. Γι' αὐτούς ποὺ κάνουν ἐπικίνδυνη δουλειά.

θ. "Περιγραφή διά ζωηρῶν χρωμάτων τῆς ματαιότητος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου".

49[17]

α1. Σκέψεις ἐπάνω στή ζωή καὶ στὸ θάνατο.

α2. Γι' αὐτούς ποὺ ἔχασαν τὴν ζωή τους ἀπό βίαιο θάνατο, (ἀτυχήματα, πόλεμοι, δολοφονίες κ.ἄ.)

β. Γιὰ τὴν βασιλεία καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ Θεοῦ.

γ. Γιὰ νά μετανοήσουν καὶ νά ἐπιστρέψουν στὸ Θεό καί νά σωθοῦν.

ζ. Ὑποδεικνύεται ἡ διά τῶν ἔργων δοξολογία τοῦ Θεοῦ ὡς ἡ μόνη ἀσφαλής καὶ προσήκουσα στὸ Θεό λατρεία.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες. Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

50

α1. Ὁ Θεός καλεῖ τὸν ἄνθρωπο γιὰ ἀπολογισμό.

α2. Γιὰ καταπολέμηση πάσης ἀχαριστίας - ἀχαρίστων, ἀδικίας καὶ ἀδίκων.

β. Γιὰ νά τύχης τοῦ θείου ἐλέους.
Γιά τὴν ἐξομολόγηση καὶ τὴν μετάνοια.

γ. Ὅταν ἐξ ἁμαρτιῶν μας, ἔρθη ἡ παιδαγωγική ὀργή τοῦ Θεοῦ (ἐπιδημία, ἀρρώστεια καὶ θανατικό στούς ἀνθρώπους ἤ στά ζῶα).

ε. "Ἁρμόζει εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὁπού ἁμάρτησαν".

στ. Προσευχή μετανοίας.

Πρίν τὴν ἱερή ἐξομολόγηση.

(Καί ὡς βραδυνή καθ' ἑκάστην ἡμέραν).

θ. "Αἴτησις παρά τοῦ Θεοῦ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν.

Ἐν καταστάσει μετανοίας περί πραχθεισῶν ἁμαρτιῶν".

[17] "Ἐκεῖνος ποὺ ἀκολουθεῖ μέ γνησιότητα τὴ εὐαγγελική ζωή, ἔκοψε καί τὴν ἀρχή καί τὸ τέλος τῆς κακίας του, καί ἐργάζεται κάθε ἀρετή μέ τὸ ἔργο καί μέ τὸ λόγο. Προσφέρει στὸ Θεό θυσία δοξολογίας καί εὐχαριστίας".(Ἅγ. Μάξιμος ὁ Ὁμολογ.Α΄ ἑκατοντάδα πρὸς Θαλάσσιο, Φιλοκ.τ.β. παρ.96, σελ.121).

51

α1. Ἡ παράκληση γιὰ τὴν ἀναγνώριση

α2. Γιὰ τὴν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν.

Ἐξομολογητικός ψαλμός.

β. Ὅταν συκοφαντῆσαι καὶ ὁ συκοφάντης καυχᾶται ἀλαζονικῶς.

γ. Γιὰ νά μετανοήσουν οἱ σκληροκάρδιοι ἄρχοντες καὶ νά γίνουν εὐσπλαχνικοί, γιὰ νά μή βασανίζουν τὸν λαό.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

52

α1. Ἡ καταδίκη τοῦ πονηροῦ

α2. Γιὰ νά τιμωρηθοῦν οἱ μάγοι καὶ αὐτοί ποὺ καταφεύγουν . σὲ αὐτούς.

Γιά τὴν τιμωρία τῶν ὑποχθόνιων ἀνθρώπων.

β. Ὅταν βλασφημεῖται ἡ θεία Πρόνοια.

γ. Γιὰ νά εὐλογήση ὁ Θεός τὰ δίχτυα νά γεμίσουν ψάρια.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

53

α1. Ἡ ἀνοησία τοῦ ἄθεου.

β. Ὅταν σὲ καταδιώκουν καὶ σὲ διαβάλλουν, ἐσύ νά ἐμπιστεύεσαι στὸν Κύριο.

γ. Γιὰ νά φωτίση ὁ Θεός τοὺς πλούσιους ποὺ ἔχουν ἀγορασμένους δούλους, νά τοὺς ἐλευθερώσουν.

ε. "...ὅτι συνετοῦ ἀνδρός εἶναι ἴδιον τὸ εἰς τοῦτον καιρόν κινδύνων νά ὑμνῇ καὶ νά εὐχαριστῇ τὸν Θεόν καὶ τοῦτον νά ἐπικαλῆται ὡς κριτήν καὶ ἐκδικητήν τῶν αὐτῶν ἐπικαλουμένων".

στ. Ὅταν μᾶς καταδιώκουν οἱ ἰσχυροί τοῦ παρόντος αἰῶνος.[18]

θ. "Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν, περιπετειῶν καὶ θλίψεων".

[18] (στίχ. 3 - 6, 8 - 9)

54

α1. Ἡ κραυγή γιὰ βοήθεια.

α2. Γιὰ νά μή προδίδονται μυστικά.

β. Ἂν σὲ θλίβουν καὶ σὲ ὑβρίζουν καὶ σὲ συκοφαντοῦν, νά παρηγορηθῆς ἀπό τὸν Θεό.

γ. Γιὰ νά ἀποκατασταθῆ ἡ ὑπόληψη τῆς δυσφημισμένης οἰκογένειας ποὺ ἔχει συκοφαντηθεῖ.

θ. " Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

55

α1. Ἡ προσευχή ἑνός ἀνθρώπου ποὺ βρίσκεται σὲ δυσκολία.

α2. Γιὰ ξεκαθάρισμα τῶν συναισθημάτων καὶ νά ἰδωθοῦν καθαρά τὰ πράγματα.
Γιά νά φανῆ ἡ καθαρή ἀλήθεια χωρίς συναισθηματισμό.

β. Ὅταν σὲ καταδιώκουν καὶ σὲ διαβάλλουν, ἐσύ νά ἐμπιστεύεσαι στὸν Κύριο.

γ. Γιὰ εὐαίσθητους ποὺ ἔχουν πληγωθεῖ ψυχικά ἀπό τοὺς συνανθρώπους τους.

στ. Προσευχή ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό νά μᾶς προστατεύει ἀπό κάθε κακό καὶ ἐπίβουλο ἐχθρό μας.

θ. "Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων.

56

α1. "Στόν Θεόν ἤλπισα"

α2. Κατά τῶν δαιμονικῶν ἐπιβουλῶν ποὺ προέρχονται ἀπό ἀπόσταση καὶ ταράζουν τὴν γαλήνη.

β. Ὅταν διώκεσαι καὶ κρύπτεσαι νά μήν ταραχθῆς.

γ. Γιὰ ἀνθρώπους ποὺ ὑποφέρουν ἀπό πονοκεφάλους ἀπό τὴν πολλή στενοχώρια.

ε. "Διά νά διδάξῃ (ὁ Δαβίδ) μὲ ποῖον τρόπον αὐτός ἐκράτησε τὸν θυμόν του, καὶ ἄλλο δέ διά νά συμβουλεύσῃ τὸν κάθε ἕνα μὲ αὐτό νά μή διαφθείρῃ τὴν ἀνεξικακίαν καὶ μακροθυμίαν του".

στ. Ἡ προσευχή τῆς ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό νά μᾶς προστατεύη . ἀπό κάθε κακό καὶ ἐπίβουλο ἐχθρό μας.

θ. "Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων".

57[19]

α1. Ἡ προσευχή ἀνάμεσα σὲ ἄγριους ἐχθρούς.

α2. Γιὰ νά μήν βλάπτουν οἱ ἐχθροί μὲ τὰ ἔργα τους.

β. Γιὰ τοὺς ἐπικριτές καὶ καυχωμένους.

γ. Γιὰ νά ἔλθουν εὐνοϊκά τὰ πράγματα σ' ἐκείνους ποὺ ἐνεργοῦν γιὰ τὸ καλό, νά ἐμποδίση ὁ Θεός κάθε πονηρή ἐνέργεια τῶν δαιμόνων ἤ τῶν φθονερῶν ἀνθρώπων.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

58

α1. "Ὑπάρχει ὁ Θεός ποὺ κρίνει".

α2. Γιὰ νά διορθωθοῦν οἱ διεφθαρμένοι πολιτικοί, ὑπάλληλοι καὶ ἐργάτες.

β. Ἐνῶ εἶσαι περικυκλωμένος καὶ διαφύγεις νά εὐχαριστῆς τὸν Κύριο.

γ. Γιὰ τοὺς βωβούς νά δώση ὁ Θεός λαλιά.

ε. "Αὐτός διδάσκει ὅτι πρέπει νά μήν ἀποκάμνωμεν καὶ μικροψυχῶμεν εἰς τοὺς πειρασμούς, ἀλλὰ νά ἀποβλέπωμεν εἰς τὸ τέλος αὐτῶν, καὶ οὕτω νά μή διαφθείρωμεν τὴν ὑπομονήν".

θ. "Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

59

α1. Ἡ προσευχή γιὰ προστασία καὶ τιμωρία.

α2. Ἀπογευματινή προσευχή γιὰ προστασία.

γ. Γιὰ νά φανερώση ὁ Θεός τὴν ἀλήθεια, ὅταν συκοφαντῆται σύνολον ἀνθρώπων.

ε. "Διά ἐνθύμησιν τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ, εἰς διδαχήν δέ, εὐχαριστίας δηλαδή καὶ ὑπομονῆς".

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

60

α1. τὸ ἔθνος σὲ ἧττα.

[19] "Φρόντισε πολύ νά μήν πληγώνεις τὴ συνείδηση κανενός, καί μάλιστα δίχως λόγο. Χωρίς ἁγιότητα μήν τολμᾶς ν' ἀγγίξεις τὰ ἅγια, γιὰ νά μήν καεῖς σάν χορτάρι ἀπό τὴ θεία φωτιά καί ἐξοντωθεῖς σάν κερί ποὺ ἔλιωσε".(Ἅγ. Θεόγνωστος, Φιλοκ. τ. β. παρ. 70, σελ. 342)

α2. Γιὰ νά πάρου θάρρος οἱ διστακτικοί ἄνθρωποι καὶ νά βροῦνε προκοπή.

γ. Γι' αὐτούς ποὺ δυσκολεύονται στὴν ἐργασία, εἴτε ἀπό τεμπελιά εἴτε ἀπό δειλία.

στ. Ὅταν βρισκόμαστε ξενιτεμένοι σὲ ξένο καὶ ἄγνωστο τόπο.

θ. "Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων".

61

α1. Ἡ προσευχή ἑνός κουρασμένου βασιλιᾶ.

α2. Γιὰ τοὺς ἐργοδότες ποὺ δὲν πᾶνε καλά οἱ δουλιές τους.

β. Ὅταν ὁρμοῦν μὲ ἄγριες διαθέσεις ἐναντίον σου, ἐσύ νά ὑποτάσσεσαι περισότερο στὸν Κύριο

γ. Γιὰ νά ἀπαλλάξη ὁ Θεός ἀπό δοκιμασίες τὸν ὀλιγόψυχο ἄνθρωπο, ποὺ δὲν ἔχει ὑπομονή καὶ γογγύζει.

ε. "Ὁ Ψ. δέ οὗτος εἶναι μία παρακίνησις εἰς τὸ νά ὑπομένῃ τινάς τοὺς πειρασμούς καὶ εἰς τὸ νά ἐλπίζῃ πρὸς τὸν Θεόν".

στ. Ἡ προσευχή ὁλοκληρωτικῆς ὑποταγῆς καὶ ἀκράδαντης ἐλ πίδας στὸν Θεό καὶ ὄχι σὲ ἀνθρώπους, πλοῦτο καὶ ἄλλα ὑλικά πράγματα.

θ. 'Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων.

62

α1. Ἕνας ψαλμός ἀγάπης καὶ ἐπανάστασης.

α2. Γιὰ νέους ποὺ δὲν βρίσκουν ἐργασία.

γ. Γιὰ νά καρπίσουν τὰ χωράφια καὶ τὰ δένδρα, όταν στερούνται νερό.

ε. "Ἁρμόζει δέ ὁ Ψ. οὗτος καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς, διά τί, ἐάν καὶ ἡμεῖς εὑρισκώμεθα εἰς τὴν ἐρημίαν τῶν ἡδονικῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων καὶ ἔχωμεν διάπυρον ἔρωτα πρὸς τὸν Θεόν, βέβαια ἐξολοθρεύονται οἱ ὁρατοί καὶ ἀόρατοι ἐχθροί μας καὶ τίποτε νά μᾶς βλάψουν δὲν ἠμποροῦν".

στ. Ἡ πρωϊνή προσευχή πρὸς τὸν Κύριο.

η. "Παρουσιάζει τὸν θεῖον ἔρωτα καὶ τὴν ἐναγώνιον ἀναζήτησιν τοῦ Θεοῦ ὑπό τῆς ψυχῆς, ἕως οὗ ἡ θέα τοῦ Θεοῦ καταστῇ πραγματικότης".

63

α1. Ἡ διψασμένη καρδιά.

α2. Διαβάζεται μετά ἀπό κάθε πετυχημένη συμφωνία γιὰ νά εὐοδωθῆ τὸ μέλλον.

β. Ὅταν καταδιώκεσαι σὲ ἔρημο μή φοβηθῆς, ψάλλε τὸν παρόντα Ψ. κατά τὸν ὄρθρον.

γ. Ὅταν δαγκωθῆ ὁ ἄνθρωπο ςἀπό λύκο, ἤ σκῦλο λυσσασμένο, τοὺς ἔδινε καὶ διαβασμένο νερό.

στ. Ὅταν μᾶς συκοφαντοῦν καὶ μᾶς ἐπιβουλεύονται.

θ. "Ἐν παραλήσει θρησκευτικῶν καθηκόντων.

Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

64

α1. Ἡ προσευχή γιὰ προστασία.

α2. Γιὰ νά τιμωροῦνται οἱ συνωμότες καὶ οἱ προδότες.

β. Ὅταν καταδιώκεσαι σὲ ἔρημο μή φοβηθῆς, ψάλλε τὸν παρόντα Ψ. κατά τὸν ὄρθρον.

Γιά νά ὑμνῆς τὸν Θεό.

γ. Γιὰ νά ἔχουν οἱ ἔμποροι εὐλογία, γιὰ νά μή φλυαροῦν καὶ ἀδικοῦν τοὺς ἁπλούς ἀνθρώπους.

στ. Ἡ προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

"Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

65

α1. Ὕμνος εὐχαριστίας.

α2. Γιὰ νά πᾶνε καλά τὰ σπαρτά.

β. Περί ἀναστάσεως.

γ. Γιὰ νά μή φέρη αναποδιές ὁ πονηρός στά σπίτια καὶ θλίβει τὶς οἰκογένειες.

ε. "Ἁρμόζει δέ ὁ Ψ. καὶ εἰς κάθε Χριστιανόν, ὁπού μεθίσταται καὶ μεταβαίνει ἀπό τὴν ἁμαρτίαν (εἰς τὴν ὁποίαν ἔπεσε κτυπηθείς ἀπό τάς σαΐτας τῶν παθῶν καὶ σκλαβωθείς ὑπό τῶν δαιμόνων) καὶ ἔρχεται εἰς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ἀρετήν".

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

66

α1. Αἶνος καὶ λατρεία. Ἐθνική καὶ ἀτομική.

α2. Γιὰ νά προστατεύειὁ Θεός ὅλο τὸ ἔθνος.

β. Ὅταν ζητῇς τὸ θεῖον ἔλεος, ὕμνησέ τον.

γ. Γιὰ νά εὐλογηθοῦν τὰ πουλερικά (ὀρνιθοτροφεῖα).

θ. "Δοξολογία, ἐπίκλησις καὶ προβολή μεσιτείας'.

67

α1. Ὁ θερισμός.

α2. Γιὰ νά προσετατεύη ὁ Θεός τὰ ἀγαθά τῆς γῆς ἀπό Θεομηνεῖες καὶ ληστεῖες.

γ. Γιὰ νά ἐλευθερωθοῦν οἱ μητέρες ποὺ δυσκολεύονται νά ἀποβάλλουν, ὅταν παθαίνουν κακό.

στ. Προσευχή Ἀναστάσιμη.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

"Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως είς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

68

α1. τὸ θριαμβευτικό τραγούδι τοῦ Ἰσρήλ.

α2. Γιὰ νά νικήση ὁ στρατός τοὺς ἐχθρούς μας.

γ. Ὅταν γίνονται θεομηνίες καὶ πλημμυρίζουν τὰ ποτάμια καὶ παρασέρνουν σπίτια καὶ ἀνθρώπους.

ε. "Ἁρμόζει δέ ὁ Ψ. καὶ είς κάθε Χριστιανόν, ὁπού πολεμεῖται τόσον κατά τὸ σῶμα, ὅσον καὶ κατά τὴν ψυχήν".

θ. Ἐν καταστάσει βαθυμίας, θλίψεως, κατηφείας, μελαγχολίας.

69

α1. Ἡ προσευχή ἑνός ἀνθρώπου ποὺ βρίσκεται σὲ δοκιμασία.

α2. Ὅταν γίνονται μεγάλες καταστροφές.

β. Ὅταν καταδιώκεσαι σὲ ἔρημο μή φοβηθεῖς, ψάλλε τὸν παρόντα Ψ. κατά τὸν ὄρθρον.

γ. Γιὰ εὐαίσθητους ἀνθρώπους ποὺ θλίβονται γιὰ τὸ παραμικρό, καὶ ἔρχονται σὲ ἀπόγνωση νά τοὺς ένισχύει ὁ Θεός.

70

α1. Μιά ἐπείγουσα κλίση γιὰ βοήθεια.

α2. σὲ καταστάσεις ἐκτάκτου ἀνάγκης.

β. Ὅταν καταδιώκεσαι σὲ ἔρημο μή φοβηθεῖς, ψάλλε τον κατά τὸν ὄρθρο.

γ. Γιὰ ἐγκαταλελειμμένους ἀνθρώπους ποὺ γίνονται βαρετοί ἀπό φθόνο τοῦ διαβόλου καὶ ἔρχονται σὲ ἀπόγνωση, γιὰ ἔλεος ἀπό τὸν Θεό καὶ περίθαλψη.

ε. "Σωτηρίαν δέ ὁ Ψ. οὗτος ζητεῖ παρά Θεοῦ καὶ ἐλευθερίαν ἀπό τοὺς πολεμοῦντας, διά τοῦτο ἁρμόζει νά λέγεται καὶ ἀπό ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς ἐναντίον τῶν νοητῶν καὶ αἰσθητῶν ἐχθρῶν, ὁπού μᾶς πολεμοῦν".

στ. Ἡ προσευχή πρὸς τὸν Κύριο νά εἶναι ὑπερασπιστής μας σὲ κάθε τι, παντοῦ καὶ πάντοτε ἀπό τὴ νεότητά μας ἕως τὰ βαθιά γηρατειά μας.

θ. "Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων.

71

α1. Ἡ προσευχή στά γηρατειά.

α2. Γιὰ τοὺς γέροντες ποὺ βρίσκονται σὲ μοναξιά νά μήν θλίβονται.

γ. Γιὰ νά εὐλογήση ὁ Θεός τὰ ἀγαθά τῆς νέας ἐσοδιᾶς ποὺ μετέφεραν στά σπίτια τους οἱ γεωργοί.

θ. "Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως είς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου"...

72

α1. Ἡ προσευχή γιὰ τὸ βασιλιᾶ.

α2. Γιὰ νά ἀποδίδεται ὀρθή δικαιοσύνη.

β. Ὅταν εὐτυχοῦν οἱ ἀσεβεῖς καὶ θλίβονται οἱ δίκαιοι, ἐσύ νά μήν κλονισθεῖς.

γ. Γιὰ νά μετανοήσουν οἱ κακοποιοί ἄνθρωποι.

ε. "Ὁ Ψ. οὗτος ἀποβλέπει καὶ ἰατρεύει ἐκείνους τοὺς μικροψύχους, ὁπού σκανδαλίζονται διά τὰ ἀκατάληπτα κρίματα τοῦ Θεοῦ...δηλαδή πῶς ὁ Θεός ὑποφέρει μέν τοὺς κακούς ἀνθρώπους ὁπού εὐτυχοῦν, παραβλέπει δέ τοὺς καλούς ἀνθρώπους ὁπού δυστυχοῦν!... "Ἁρμόζει δέ ὁ Ψ. καὶ εἰς κάθε Χριστιανόν μικρόψυχον, ἐπειδή καὶ παρατηρεῖ τὴν μικροψυχίαν του".

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

73

α1. Ἡ ἀδικία αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

α2. Γιὰ νά σταματήσουν οἱ συκοφαντίες.

Κατά τῆς γλωσσοφαγιᾶς.

β. Βλέποντας τὴν ὀργή τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν λαό ἐσύ νά παρηγορήσης μὲ τὰ λόγια τοῦ ψαλμοῦ.

γ. Γιὰ νά προφυλάξει ὁ Θεός τοὺς χωρικούς ποὺ ἐργάζονται στά χωράφια τους, ὅταν ἐχθροί ἔχουν κυκλωμένο τὸ χωριό.

στ. Προσευχή πρὸς τὸν Κύριον νά μή ἐγκαταλείψη τὸν λαό του καὶ τὴ χριστιανική χώρα μας καὶ ἐπιτρέψη δοκιμασίες ἀπό τοὺς ἐχθρούς της.

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

74

α1. Θρῆνος γιὰ τὴν καταστροφή τοῦ ναοῦ.

α2. Ὅταν αἰσθανόμαστε ἐγκαταλελειμμένοι ἀπό οἰκογένεια καὶ τοὺς φίλους.

β. Γιὰ εὐχαριστία γιὰ τὴν βοήθειά Του ὅταν σὲ καταδίωκαν.

Ὅταν θέλης νά ἐξομολογηθῆς.

γ. Γιὰ νά ἡμερέψη τὸ βάρβαρο ἀφεντικό, νά μήν βασανίζη τοὺς συνανθρώπους του, ὑπαλλήλους.

ε. "Διδάσκει νά ἀποβλέπουν εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς ταύτης καὶ νά μή διαφθείρουν τὸν ἑαυτόν τους μὲ τάς ἁμαρτίας".

θ.. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος."

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

75

α1. Ὁ Θεός εἶναι Κριτής.

α2. Γιὰ νά ἀποδώση ὁ Θεός δικαιοσύνη.

β. Νά ἀποδείξεις ὅτι οἱ εἰδωλολάτρες καὶ αἱρετικοί δὲν ἔχουν Θεογνωσία.

γ. σὲ μητέρα ποὺ φοβᾶται στὴν γέννα της, γιὰ νά τὴν ἐνθαρρύνει καὶ νά τὴν προστατεύση ὁ Θεός.

στ. Προσευχή πρὸς τὸν Κύριον νά μᾶς ἀποκαλύπτεται παντοιοτρόπως, ἔτσι ὥστε νά φωτίζεται ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά μας, καὶ νά βαδίζουμε στὸ δρόμο τοῦ θελήματός Του.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

"Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες. Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

76

α1. Ἕνας ὕμνος ἀπελευθέρωσης.

α2. Κατά ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς μαγείας.

β. Ὅταν σὲ στενοχωροῦν οἱ ἐχθροί μή ταραχθῆς ἀλλὰ νά προσεύχεσαι καὶ ἐάν εἰσακουσθῆς εὐχαρίστησε τὸν Κύριο.

γ. Ὅταν δὲν ὑπάρχη κατανόηση μεταξύ γονέων καὶ παιδιῶν, νά τοὺς φωτίση ὁ Θεός, γιὰ νά ἀκοῦνε τὰ παιδιά τοὺς γονεῖς, καὶ οἱ γονεῖς νά δείχνουν ἀγάπη.

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς![20]

η. "Ὁ Ψ, ἔχει σχέσιν μὲ τὸν πόνον τῆς ψυχῆς τῆς βιούσης τὴν ἀπουσίαν τοῦ Θεοῦ".

θ. "Ἐν καταστάσει βαθυμίας, θλίψεως, κατηφείας, μελαγχολίας".

"Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες. Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

77

α1. Παρελθόν καὶ παρόν.

α2. Γιὰ παρηγοριά ἀπό τὶς θλίψεις.

β. Ὅταν ἐπιμένουν οἱ ἐχθροί νά σὲ κακοποιήσουν.

[20] (στίχ. 12 -21)

Γιά νά ἐνθυμῆσαι τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἀγαθός, οἱ δέ ἄνθρωποι ἀχάριστοι.

γ. Γιὰ νά φωτίση ὁ Θεός τοὺς δανειστές νά μήν πιέζουν τοὺς συνανθρώπους των γιὰ τὸ χρέος καὶ νά εἶναι εὐσπλαχνικοί.

ε. "Διά νά γνωρίσουν ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁπού λαλεῖ ἐδῶ καὶ πρὸς ποίους λαλεῖ· καὶ ποῖος εἶναι ὁ νόμος ὁ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενος. Ὁ μέν γάρ λαλῶν ἐν τῷ Ψ. τούτῳ εἶναι ὁ Προφήτης Δαβίδ, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνοι δέ πρὸς τοὺς ὁποίους λαλεῖ εἶναι οἱ πιστεύοντες τῷ Χριστῷ Χριστιανοί· καὶ νόμος δέ ὁ ἐν αὐτῷ ἀνεφερόμενος εἶναι ὁ τοῦ Εὐαγγελίου".

θ. "Ἱστορικοί, ἐν οἷς ἐκτίθενται ἁπλῶς ἱστορικα γεγονότα".

78

α1. Μαθήματα ἀπό τὴν ἱστορία τοῦ Ἰσραήλ.

α2. Γιὰ νά συνετιστοῦν οἱ ἀχάριστοι ἄνθρωποι.

β. Ὅταν οἱ ἐχθροί θέλουν νά βεβηλώσουν τὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ ἐσύ νά προσευχηθῆς μὲ αὐτόν τὸν ψ.

γ. Γιὰ νά προφυλάξη ὁ Θεός τὰ χωριά ἀπό ληστεῖες καὶ καταστροφές ἀπό ἐχθρικά στρατεύματα.

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν.

Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

79

α1. Ἡ Ἱεροσουλήμ σὲ ἐρείπια.

α2. σὲ εἰλικρινή μετάνοια.

Γιά νά φύγουν οἱ ἐχθροί μας ἄπρακτοι.

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπο, ὅταν πρήζεται τὸ πρόσωπό τους καὶ πονάη ὅλο τὸ κεφάλι του.

στ. Προσευχή γιὰ τὸν ὑπό δοκιμασία πνευματικό ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου.[21]

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

80

α1. Προσευχή γιὰ ἀποκατάσταση τοῦ Ἰσραήλ.

α2. Γιὰ νά πᾶνε καλά οἱ ἀγροτικές σοδειές.

[21] (στίχ. 8 - 20)

β. Γιὰ νά ὑμνῆς τὸν Θεό σὲ ἑορτάσιμη ἡμέρα.

Προτροπή γιὰ ἀνδρεία.

γ. Γιὰ νά οἰκονομήση ὁ Θεός τοὺς φτωχούς, ποὺ στεροῦνται καὶ στενοχωροῦνται ἀπό τὴν ἀνέχεια καὶ θλίβονται.

ε. **"Διδάσκει πῶς ἔχουνοί ἀχάριστοι νά ἀποβληθοῦν, ἵνα ἀσφαλίσῃ τὸν νέον λαόν τῶν Χριστιανῶν, ἵνα μή καὶ αὐτός ἀποβληθῇ ὡς ὁ παλαιός τῶν Ἑβραίων καὶ ἵνα μή μιμηθῇ τὴν ἐκείνου κακίαν καὶ ἀπείθειαν".**

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

81

α1. τὸ μήνυμα τοῦ Θεοῦ κατά τὸν θερισμό.

α2. Γιὰ νά βάλουν μυαλό οἱ πεισματάρηδες καὶ νά σκεφτοῦν σωστά.

γ. Γιὰ νά ἀγοράσουν οἱ ἄνθρωποι τὰ προϊόντα τῶν γεωργῶν γιὰ νά μήν στενοχωροῦνται καὶ θλίβονται οἱ χωρικοί.

θ. "Συμβουλευτικοί καὶ διδακτικοί εἰς τοὺς ἡγεμόνας".

82

α1. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ νά μήν ἀδικοῦν οἱ δικαστές τοὺς ἀθώους.

β. Ὅταν οἱ ἐχθροί θέλουν νά βεβηλώσουν τὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ ἐσύ νά προσευχηθῆς μὲ αὐτόν τὸν ψ. καὶ νά ἐλπίζης στά λόγια του.

γ. Γιὰ νά ἐμποδίση ὁ Θεός τοὺς κακούς ἀνθρώπους ποὺ θέλουν νά κάνουν δολοφονίες.

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

83

α1. Ἡ προσευχή γιὰ βοήθεια

α2. Γιὰ ἀποκοπή τῆς μαζικῆς ἐπίθεσης.

β. Νά εὐχαριστήσης τὸν Κύριο, βλέποντας τὴν Χάρη Του γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ὅταν πληροῦσαι ἀπό θεῖο πόθο.

γ. Γιὰ νά διατηρηθοῦν ἀπό τὸν Θεό τὰ ὑπάρχοντα τοῦ σπιτιοῦ καλά, τὰ ζῶα καὶ τὰ προϊόντα τῶν παραγωγῶν.

η. "...μακάριος ὅστις εὕρεν τὰ ἀγαπητά σκηνώματα τοῦ Θεοῦ".

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

84

α1. τὸ τραγούδι ἑνός προσκυνητή.

α2. Καθημερινή προσευχή.

β. Ὅταν ἐλευθερώνεσαι ἀπό τὴν αἰχμαλωσία νά εὐχαριστήσεις τὸν Κύριο.

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν πληγωθῆ ἀπό ληστές καὶ πάσχουν ἀπό φοβία.

θ. "Ἐν παραλήσει θρησκευτικῶν καθηκόντων".

"Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

85

α1. Εὐχαριστία καὶ προσευχή.

α2. Γιὰ τὴν χάραξη μιᾶς σωστῆς πορείας μέσα στή ζωῆς.

β. Ὅταν ἐχθροί κυκλώνουν τὴν ψυχή σου.

γ. Γιὰ νά σώση ὁ Θεός τὸν κόσμο, ὅταν πέφτη χολέρα στούς ἀνθρώπους καὶ πεθαίνουν.

ε. "Διδάσκει πῶς πρέπει νά προσεύχεται κάθε ἄνθρωπος, ὁπού εὑρίσκεται εἰς ἀνάγκας".

θ. "Ἔκφρασις ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό ἐν περιπτώσει δεινῶν περιπετειῶν καὶ θλίψεων".

86

α1. Ἡ προσευχή ἑνός ἀνθρώπου σὲ δυσκολία.

α2. Γιὰ νά βοηθήση ὁ Θεός νά βγοῦμε ἀπό τὰ ἀδιέξοδα καὶ ἄλλες δυσκολίες τῆς καθημερινότητας.

β. Γιὰ νά γνωρίσεις τὴν διαφορά τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὰ σχίσματα.

γ. Γιὰ νά παρατείνει ὁ Θεός τὴν ζωή στούς οἰκογενειάρχες, ποὺ ἔχουν ἀκόμη οἰκογενειακές ὑποχρεώσεις.

η. "Ἀναφέρεται εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ, τὴν Σιών, τὴν προτύπωσιν τῆς Ἐκκλησίς, εἰς τὴν ὁποίαν θά προστέξουν πάντα τὰ ἔθνη".

θ. "Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

87

α1. στὴν πόλη τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ τὴν οἰκογενειακή γαλήνη.

β. Ὅταν οἱ ἐχθροί κυκλώνουν τὴν ψυχή σου.

γ. Γιὰ νά προστατεύση ὁ Θεός ὅλους τοὺς ἀπροστάτευτους ἀνθρώπους ποὺ ταλαιπωροῦνται ἀπό σκληρούς ἀνθρώπους.

στ. Προσευχή σὲ περιόδους μεγάλων θλίψεων, συμφορῶν καὶ ἐγκατάλειψης. (Προτείνεται ὡς βραδυνή προσευχή)

η. "Δι' αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία, ὡς καὶ πᾶσα ψυχή αἰσθανομένη ὡς μέλος αὐτῆς, παρίσταται πάσχουσα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ἀναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν τέκνων της".

θ. "Εν καταστάσει βαθυμίας, θλίψεως, κατηφείας, μελαγχολίας.

88

α1. Ἡ κραυγή ἑνός ἀπελπισμένου ἀνθρώπου.

α2. Γιὰ νά βοηθήση ὁ Θεός νά παραταθῆ ἡ ζωή κάποιου ἀνθρώπου

β. Ὅταν ἐπιμένουν οἱ ἐχθροί νά σὲ κακοποιήσουν.

Γιά νά ἐνθυμῆσαι τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἀγαθός, οἱ δέ ἄνθρωποι ἀχάριστοι.

γ. Γιὰ νά δυναμώση ὁ Θεός τοὺς φιλάσθενους καὶ ἀδυνάτους ἀνθρώπους, γιὰ νά μποροῦν νά ἐργάζονται χωρίς νά κουράζονται καὶ νά θλίβονται.

ε. "Διηγεῖται ὁ Δαβίδ τὰ δικά του πράγματα καὶ ὑμνεῖ τὸν Θεόν ὡς εὐεργέτην του, σμίγει δέ ἀναμεταξύ καὶ τὰ περί τοῦ Χριστοῦ προφητεύων τὴν γέννησιν αὐτοῦ καὶ βασιλείαν καὶ τὸ πάθος".

στ. Ἡ προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς![22]

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

89

α1. Ὁ ὕμνος καὶ ἡ προσευχή

[22] (στίχ. 2 - 18)

α2. Γιὰ νά συγχωρέση ὁ Θεός τὰ παραπτώματά μας, εἴτε ἔγιναν ἐν γνώσει, εἴτε ἐν ἀγνοία.

β. Πώς προσευχήθηκε ὁ Μωϋσῆς.

γ. Γιὰ νά βρέξῃ ὁ Θεός, ὅταν ὑπάρχει ἀνομβρία, ἤ ὅταν στερέψουν τὰ πηγάδια γιὰ νά βγάλουν νερό.

ε. "Διδάσκει δέ ὁ Ψ. οὗτος πῶς πρέπει νά παρακαλοῦμεν τὸν Θεόν εἰς τὸν καιρόν ὁπού ἔχομεν θλίψεις".

στ. Προσευχή νά εὐοδώσει ὁ Κύριος τὰ βιοποριστικά μας ἔργα, καθώς καὶ κάθε ἔργο τῶν χειρῶν μας.

θ. "Περιγραφή διά ζωηρῶν χρωμάτων τῆς ματαιότητος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου".

90

α1. Σύντομη καὶ σκληρή ἡ ζωή.

α2. Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ βασανίζονται ἄδικα ἀπό σκληρούς συνανθρώπους μας.

β. Γιὰ νά ἐνθαρρύνεις τὸν ἑαυτό σου καὶ τοὺς ἄλλους στὴν πρὸς τὸν Θεό εὐσέβεια.

γ. Γιὰ νά ἐξαφανισθῆ ὁ διάβολος, ὅταν παρουσιάζεται σὲ ἄνθρωπο καὶ τὸν τρομάζη.

δ. Ἄν εἶσαι ἄρρωστος ἤ πονᾶς.

ε. "Διδάσκει δέ ὁ Ψ. οὗτος τῆς εἰς Θεόν ἐλπίδος τὸ ἄμαχον".

στ. Βραδυνή προσευχή πρὸς τὸν Κύριο.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

91

α1. Ἐμπιστέψου τὸν Θεό καὶ μεῖνε ἥσυχος.

α2. Γιὰ τὸν πονοκέφαλο καὶ ἄλλους σωματικούς πόνους.

Γιά νά ἀπελευθερωθεῖ ἡ γυναίκα κατά τὴν ἐγκυμοσύνη.

Γιά ὅσους δὲν βγαίνει ἡ ψυχή, (ψυχορραγοῦν).

β. Ὅταν θέλης νά ἐξομολογηθῆς.

Νά ὑμνήσης τὸν Θεό τὸ Σάββατο.

γ. Γιὰ νά δώση ὁ Θεός σύνεση στούς ἀνθρώπους καὶ νά προκόβουν πνευματικά.

στ. Βραδυνή προσευχή πρὸς τὸν Κύριο.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

92

α1. Ὠδή γιὰ τὸ Σάββατο.

α2. Γιὰ νά μᾶς δίνη ὁ Θεός τὰ εὐλογημένα ἀγαθά Του.

γ. Γιὰ νά προφυλάξη ὁ Θεός τὸ πλοῖο ὅταν κινδυνεύη. ἀπό μεγάλη φουρτούνα. (ὁ ἅγιος Ἀρσένιος ἔρριχνε δέ καὶ ἁγιασμένο νερό στά τέσσερα σημεῖα τοῦ πλοίου).

στ. Ἡ προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

93

α1. "Ὁ Κύριος βασιλεύει".

α2. Γιὰ νά χαρίση φώτιση ὁ Θεός.

β. Νά αἰνέσης τὸν Κύριο τὴν Παρασκευή.

Γιά νά ὑμνῆς τὸν Θεό.

γ. Γιὰ νά φωτίση ὁ Θεός τοὺς ἄτακτους ἀνθρώπους ποὺ δημιουργοῦν προβλήματα στὸ ἔθνος καὶ ἀναστατώνουν τὸν λαό καὶ ταλειπωροῦν μὲ ἀκαταστασίες καὶ φαγωμάρες.

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

94

α1. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ νά τιμωρηθοῦν οἱ ἄδικοι ἄνθρωποι.

Νά σταματήσει ὁ Θεός αὐτούς ποὺ πηγαίνουν στούς μάγους γιὰ νά βλάπτουν ἄλλους ἀνθρώπους.

β. Γιὰ νά ὑμνῆς τὸν Θεό σὲ ἑορτάσιμη ἡμέρα.

Προτροπή γιὰ ἀνδρεία.

γ. Γιὰ νά μή πλησιάζουν μάγια στά ἀνδρόγυνα, καὶ δημιουργοῦνται θέματα καὶ προστριβές.

στ. Ἡ προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

95

α1. Ἡ λατρεία στὸν Πλάστη μας.

α2. Ἡ προσευχή γιὰ κάθε Δευτέρα.

β. Ὅταν οἰκοδομηθῆ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ

γ. Γιὰ νά δώση ὁ Θεός τὴν ἀκοή στούς κωφούς.

ε. "Παρακινεῖ τοὺς Χριστιανούς διά τοῦ Ψ. τούτου νά μελωδήσουν εἰς τον Θεόν ὕμνον εὐχαριστήριον".

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

96

α1. τὸ μεγαλεῖο καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ.

α2. Ἡ προσευχή γιὰ κάθε Τρίτη.

β. Νά ὑμνεῖς τὸν Θεό ὅταν ἡ χώρα διάγη ἐν ἡρεμία, καὶ νά βασιλεύη ὁ Θεός.

γ. Γιὰ νά φύγουν τὰ μάγια ἀπό τοὺς ἀνθρώπους.

στ. Ἡ προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς![23]

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

97

α1. Αἶνος στὸν Θεό.

α2. Ἡ προσευχή γιὰ κάθε Τετάρτη.

Γιά τὰ μάγια.

β. Ὅταν θέλης νά ὑμνῆς τὸν Θεό.

[23] (στίχ. 1 - 6)

γ. Γιὰ νά δώση ὁ Θεός παρηγοριά στούς στενοχωρημένους ἀνθρώπους γιὰ νά μήν θλίβονται.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

98

α1. Ἕνα τραγούδι στὸ Θεό.

α2. Ἡ προσευχή γιὰ κάθε Πέμπτη.

γ. Γιὰ νά εὐλογήση καὶ νά χαριτώση ὁ Θεός τοὺς νέους ποὺ θέλουν νά ἀφιερωθοῦν στὸ Θεό.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

99

α1. Ὁ Θεός συγχωρῇ τὸν λαό Του.

α2. Ἡ προσευχή γιὰ κάθε Παρασκευή.

β. Βλέποντας τὴν θεία Πρόνοια νά διδάξης τὴν πίστη, τὴν ὑπακοή καὶ νά (ὁδηγηθοῦν) στὴν ἐξομολογηση.

γ. Γιὰ νά εὐλογήση καὶ ἐκπληρώση ὁ Θεός τοὺς θείους πόθους τῶν ἀνθρώπων.

στ. Ἡ προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

100[24]

α1. "Ὁ Κύριος εἶναι ὁ Θεός".

α2. Προσευχή γιὰ κάθε Σάββατο.

β. Γιὰ νά κριθῆς μὲ εὐσπλαχνία.

γ. Γιὰ νά δίδη ὁ Θεός χαρίσματα στούς καλοκάγαθους ἀνθρώπους, γιὰ νά βοηθοῦν τοὺς συνανθρώπους των.

[24] "Πρέπει νά εἴμαστε ὄχι μόνο φονευτές τῶν σωματικῶν παθῶν, ἀλλὰ καί ἐξολοθρευτές τῶν ἐμπαθῶν λογισμῶν τῆς ψυχῆς, σύμφωνα μέ τόν ἅγιο ποὺ λέει:"Τά πρωϊνά σκότωνα ὅλους τούς ἁμαρτωλούς τῆς γῆς, γιὰ νά ἐξολοθρεύσω ἀπό τὴν πόλη τοῦ Κυρίου ὅλους ὅσοι κάνουν ἄνομα ἔργα".(Ἅγ. Μάξιμος ὁ Ὁμολογ.Φιλοκ. τ. β. 2α ἑκατ. παρ.97, σελ. 145)

ε. "Ὁ Δαβίδ συνέγραψε τὸν παρόντα Ψ. διηγούμενος ἐκ προσώπου ἐκείνου τὴν ἐνάρετον ζωήν του καὶ βάλλοντας αὐτόν εἰκόνα ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὀρθῆς πολιτείας καὶ παράδειγμα τῆς τελειότητος".

θ. "Συμβουλευτικός καὶ διδακτικός εἰς τοὺς ἡγεμόνας".

101

α1. Ἡ διακήρυξη τοῦ βασιλιᾶ.

α2. Γιὰ νά φέρονται οἱ ἄνθρωποι ἔντιμα στίς συναλλαγές τους.

β. Ὅταν δυσκολεύεσαι καὶ θέλης νά βρῆς παρηγοριά.

γ. Γιὰ νά εὐλογήση ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους ποὺ φέρουν ἀξιώματα, γιὰ νά βοηθοῦν τὸν κόσμο μὲ καλωσύνη καὶ κατανόηση.

ε. "...ἁρμόζει ἡ προσευχή τοῦ παρόντος ψ., ἤτοι ὁ παρών ψ., ὅταν αὐτός ἀκηδιάση, ἤτοι ὀλιγοψυχήση, πολεμούμενος ἀπό τοὺς ἀοράτους ἐχθρούς καὶ προσφέρη τὴν δέησίν του ἔμπροσθεν εἰς τὸν Θεόν".

στ. Προσευχή σὲ περιόδους μεγάλων θλίψεων, συμφορῶν καὶ ἐγκατάλειψης. (Προτείνεται ὡς βραδυνή προσευχή).[25]

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

102

α1. Ἡ κραυγή ἑνός ἀνθρώπου σὲ δοκιμασία.

α2. Γιὰ τὶς ψυχολογικές ἀσθένειες.

β. Ὅταν θέλης νά εὐχαριστήσης τὸν Θεό καὶ νά τὸν εὐλογήσης.

γ. Γιὰ νά ἔλθουν τὰ ἔμμηνα, ὅταν καθυστεροῦν.

ε. Διά τοῦ ψ. "...παρακινεῖ ὁ Δαβίδ νά δοξολογῆ τὸν Θεόν καὶ τὸ ὄνομά Του τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον ἁγιάζει ἐκείνους ὁπού τὸ δοξολογοῦν".

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ.. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος"

"Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

[25] (στίχ. 2 - 12)

103

α1. Ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ

α2. Ὁμαδική προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

β. Ὅταν θέλης νά εὐχαριστήσης τὸν Θεό καὶ νά τὸν εὐλογήσης.

Ὅταν θέλης νά ἐξομολογηθῆς.

γ. Γιὰ νά εὐλογήση ὁ Θεός τὰ ὑπάρχοντα τῶν ἀνθρώπων, γιὰ νά μήν στεροῦνται καὶ θλίβονται, ἀλλὰ νά δοξάζουν τὸν Θεό.

ε. "Δια τοῦ παρόντος πάλιν αὐτόν ὑπερθαυμάζων μάλιστα τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην δημιουργίαν τῆς κτίσεως".

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

104

α1. στὸ Θεό, τὸν Μεγάλο Δημιουργό.

α2. Προσευχή γιὰ τοὺς ταξιδεύοντες, ὁδηγούς, ναυτικούς, ἀεροπόρους καὶ ἐπιβάτες.

β. Γιὰ νά ἐνθυμεῖσαι τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἀγαθός. Οἱ δέ ἄνθρωποι ἀχάριστοι.

Νά ὑμνήσης τὸν Θεό τὸ Σάββατο.

Πῶς θά ὑμνῆς τὸ Θεό καὶ γιὰ ποιά πράγματα ἀλλὰ καὶ ποιοί πρέπει νά λέγουν τὸν ὕμνο.

γ. Γιὰ νά μετανοήσουν οἱ ἄνθρωποι καὶ νά ἐξομολογηθοῦν τὶς ἁμαρτίες τους.

ε. "Παρακινεῖ δέ ὁ ψ. οὗτος τοὺς ἀνθρώπους νά δοξολογοῦν τὸν Θεόν καὶ διδάσκει τοὺς ἐξ ἐθνῶν Χριστιανούς διά τάς εὐεργεσίας ἐκείνας μὲ τάς ὁποίας εὐεργέτησεν ὁ Θεός τὸν παλαιόν λαόν τῶν Ἑβραίων· καὶ ποῖος ἦταν ὁ λαός αὐτός πρότερον καὶ ποῖον ἔκαμεν αὐτόν ὁ Θελός ὕστερον".

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

"Ἱστορικοί, ἐν οἷς ἐκτίθενται ἁπλῶς ἱστορικα γεγονότα".

105

α1. Ὕμνος στὸ Θεό γιὰ τὴν διαθήκη Του μὲ τὸ Ἰσραήλ.

α2. Γιὰ κάθε θλιμμένο, φτωχό καὶ βασανισμένο ἄνθρωπο.

β. Γιὰ νά ἐνθυμεῖσαι τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἀγαθός. Οἱ δέ ἄνθρωποι ἀχάριστοι.

Νά ὑμνήσης τὸν Θεό τὸ Σάββατο.

γ. Γιὰ νά δώση φώτιση ὁ Θεός στούς ἀνθρώπους νά μήν ξεκλίνουν ἀπό τὴν ὁδό τῆς σωτηρίας.

ε. "Ὁ ψ. οὗτος διηγεῖται τὰ θαυμάσια καὶ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ.

θ. "Ἱστορικοί, ἐν οἷς ἐκτίθενται ἁπλῶς ἱστορικά γεγονότα".

106

α1. Ἡ ἀνυπακοή τοῦ Ἰσραήλ.

α2. Προσευχή γιὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς.

β. Γιὰ νά ἐνθυμεῖσαι τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἀγαθός. Οἱ δέ ἄνθρωποι ἀχάριστοι.

Νά ὑμνήσης τὸν Θεό τὸ Σάββατο.

γ. Γιὰ νά λύση ὁ Θεός τὴν στείρωση τῶν γυναικῶν.

δ. Ἂν ἀνησυχῇς γιὰ ἀγαπητά σου πρόσωπα.

ε. "Ὁ ψ. οὗτος διηγεῖται τάς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ".

στ. Προσευχή γιὰ τοὺς φυλακισμένους.[26]

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

"Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως είς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

107

α1. Ὕμνος στὸ Θεό, τὸν Λυτρωτή.

α2. Είδική προσευχή γιὰ τὸν ταξιδιώτη, τὸν αἰχμάλωτο, τὸν ἄρρωστο

β. Ὅταν θέλης νά ἐξομολογηθῇς.

Γιά ἐπίδειξη προθυμίας.

γ. Γιὰ νά ταπεινώση ὁ Θεός τοὺς ἐχθρούς γιὰ ν' ἀλλάξουν τὶς κακές των διαθέσεις.

θ.. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος"

[26] (στίχ. 1 - 22)

108

α1. Ὕμνος στὸ Θεό.

α2. Γιὰ νά βροῦν προκοπή οἱ διστακτικοί ἄνθρωποι.

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τοὺς σεληνιασμένους (ἐπιληπτικούς) ἤ γιὰ νά ἐλεήση τοὺς ψευδομάρτυρες νά μετανοήσουν.

109

α1. Κραυγή γιὰ ἐκδίκηση.

α2. Γιὰ τοὺς αχάριστους ποὺ μὲ τὰ ἔργα τους καὶ τὰ λόγια τους ἀδικοῦν τοὺς εὐεργέτες τους

γ. Γιὰ νά ἔχουν σεβασμό οἱ νεώτεροι στούς μεγαλυτέρους.

θ. "Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

110

α1. "Βασιλιᾶς καὶ ἱερέας γιὰ πάντα".

α2. Εὐχαριστήριος γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων .

Διαβάζεται κάθε Κυριακή.

β. Ὅταν θέλης νά ἐξομολογηθῇς.

γ. Γιὰ νά μετανοήσουν οἱ ἄδικοι κριταί καὶ νά κρίνουν δίκαια τὸν λαό τοῦ Θεοῦ.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ.".

ζ. Ἀναφαίρεται στή δικαιοσύνη καὶ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

111

α1. Δοξολογία στὸ Θεό.

α2. Γι' αὐτούς ποὺ πάνε νά διαγωνιστοῦν σὲ ἐξετάσεις μαθημάτων.

β. Γιὰ μακαρισμό.

γ. Γιὰ νά φυλάξη ὁ Θεός τοὺς στρατιῶτες, ὅταν πηγαίνουν στὸν πόλεμο.

ε. "Εἶναι ἠθικότατος. Προσφέρειν τοῖς βουλομένοις (ὅσοι τὸ ἐπιθυμοῦν) διδασκαλίαν εὐσεβείας".

ζ. Περιγράφεται ὁ θρίαμβος τοῦ δικαίου, τοῦ ἐναρέτου καὶ ἁγίου ἀνθρώπου καὶ ἰδιαίτερα τὸ ἔργο τῆς ἐλεημοσύνης, ὡς ἔργου ἀληθοῦς λατρείας.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

112

α1. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ποὺ σέβεται καὶ ὑπακούει στὸ Θεό.

α2. Γι' ἀνθρώπους καὶ είδικά γιὰ παιδιά ποὺ ἔχουν φοβίες.

γ. Γιὰ νά δώση ὁ Θεός στή φτωχή χήρα, νά πληρώση τὰ χρέη της, καὶ νά ἀπαλλαχτῆ ἀπό τὴ φυλακή.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ.".

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες. Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

113

α1. Ὁ ἀσύγκριτος Θεός μας.

α2. Γιὰ νά βροῦνε θεραπεία οἱ ἀδύναμοι ἄνθρωποι.

β. Γιὰ νά ἐνθυμεῖσαι τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ποὺ εἶναι ἀγαθός. Οἱ δέ ἄνθρωποι εἶναι ἀχάριστοι

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τὰ καθυστερημένα διανοητικά παιδιά.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ. πρὸς τὸν Θεόν. Διηγεῖται δέ τάς εὐεργεσίας, ὁπού παλιά ἔκαμεν ὁ Θεός εἰς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ἀνυμνεῖ μέν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, κατηγορεῖ δέ τὴν ἀσθένειαν τῶν εἰδώλων".

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες. Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

114

α1. Ὁ ὕμνος τοῦ Πάσχα. Ὁ Θεός μαζί μὲ τὸν λαό Του.

α2. Εὐχαριστήρια προσευχή.

Διαβάζεται κάθε μέρα

β. Γιὰ τὴν εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεό γιὰ τὴν βοήθειά Του ὅταν σὲ καταδίωκαν.

γ. Γιὰ νά δίνη ὁ Θεός εὐλογίες καὶ παρηγοριά στά δυστυχισμένα φτωχά παιδάκια, γιὰ νά μήν περιφρονοῦνται ἀπό τὰ παιδιά τῶν πλουσίων καὶ θλίβονται.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ.".

στ. Προσευχή σὲ περιόδους μεγάλων θλίψεων, συμφορῶν καὶ ἐγκατάλειψης. (Προτείνεται ὡς βραδυνή προσευχή).

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες. Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

115

α1. Ὁ ζωντανός Θεός. τὰ ἄψυχα εἴδωλα.

α2. Ἡ ὁμαδική προσευχή γιὰ κάθε κακό.

β. Ὅταν θέλης νά ἐξομολογηθῆς.

Ὅταν πιστεύης ὅπως θέλη ὁ Θεός.

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τὸ φοβερό πάθος τοῦ ψεύδους.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ.".

στ. Προσευχή ὁλοκληρωτικῆς ὑποταγῆς καὶ ἀκράδαντηςἐλπίδας στὸν Θεό καὶ ὄχι σὲ ἀνθρώπους, πλοῦτο καὶ ἄλλα ὑλικά πράγματα.

θ.. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος".

116

α1. Ὁ ὕμνος εὐχαριστίας.

α2. Γιὰ νά βοηθήση ὁ Θεός νά σωθῆ ἡ ζωή κάποιου ἀνθρώπου.

γ. Γιὰ νά διατηροῦν ἀγάπη καὶ ὁμόνοια οἱ οἰκογένειες καὶ νά δοξολογοῦν τὸν Θεό.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ.. Καλεῖ ὅλα τὰ ἔθνη πρὸς δοξολογίαν καὶ εὐχαριστίαν τοῦ Χριστοῦ, ὅστις εὐεργέτησε μὲ τόσας καὶ τόσας εὐεργεσίας καὶ χάριτας ὅλα τὰ ἔθνη διά τῆς ἐνσάρκου του οἰκονομίας".

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

117[27]

α1 Κάλεσμα γιὰ δοξολογία.

γ. Γιὰ νά ταπεινώση ὁ Θεός τοὺς βαρβάρους, ὅταν κυκλώνουν τὸ χωριό καὶ τὸ ἀπειλοῦν, καὶ νά ἀνατρέψη τὶς κακές διαθέσεις των.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ. διά τάς εὐεργεσίας ὁπού ἔλαβεν ἀπό τὸν Θεόν"..".

στ. Προσευχή κατά τὴν περίοδο τῶν Χριστουγέννων.

θ.. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος".

"Προφητικοί, ἐν οἷς προλέγονται καὶ προδιαγράφονται ἀκριβῶς μέλλοντα γενέσθαι γεγονότα ἀφορῶντα ἰδίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου".

118

α1. Ὁ ὕμνος στή γιορτή τῶν Σκηνῶν.

α2. Γιὰ νά βοηθήση ὁ Θεός νά ἐπιτευχθῇ κάποιος καλός σκοπός.

β. Γιὰ μακαρισμό.

Νά ὠφελήσης τὸν πάσχοντα καὶ θά δῇ ὁ Κύριος τὴν πίστη σου καὶ θά παράσχη τελεία θεραπεία.

γ. Γιὰ νά πατάξη ὁ Θεός τοὺς βαρβάρους καὶ νά ταπεινώση τὴν θραύσει τους, ὅταν τὰ ἀθῶα γυναικόπαιδα.

ε. "Ὁ παρών ψ. εἶναι ἄρτιος καὶ τέλειος· διατί καὶ τοὺς ἐναρέτους φέρει εἰς τελειότητα καὶ τοὺς ζῶντας μὲ ἀμέλειαν ἐξυπνᾷ εἰς ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς".

στ. Προσευχή διά τὴν τήρησιν τῶν ἁγίων καὶ σωτηρίων ἐντολῶν τοῦ Κυρίου.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

"Ἐκθείασις τῆς ἐξοχότητος καὶ σημαντικότητος τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ".

119

α1. Πρός δόξα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ νά σταματήσουν οἱ ἐξεγέρσεις καὶ οἱ ἐθνικές συμφορές.

γ. Γιὰ νά δίνη ὑπομονή καὶ ἀνεκτικότητα ὁ Θεός στούςἀνθρώπους, ποὺ εἶναι ἀναγκασμένοι νά συνευρίσκονται μὲ δόλιους καὶ ἄδικους ἀνθρώπους.

ε. "..θερμαίνει καὶ ἀνάπτει εἰς ἔρωτα καὶ ἀγάπην τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ..".[28]

θ. " Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

120

α1. Ἐνάντια στούς συκοφάντες.

α2. Κατά τῶν συκοφαντῶν.

Κατά τῆς γλωσσοφαγιᾶς.

γ. Γιὰ νά προστατεύση ὁ Θεός τοὺς σκλάβους ἀπό τὰ ἐχθρικά χέρια, νά μήν τοὺς κακοποιήσουν μέχρι νά ἐλευθερωθοῦν

δ. Ὅταν φεύγης ἀπό τὸ σπίτι σου γιὰ δουλειά ἤ ταξίδι.

στ. Προσευχή ἐλπίδος πρὸς τὸν Θεό νά μᾶς προστατεύει ἀπό κάθε κακό καὶ ἐπίβουλο ἐχθρό μας.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

"Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

121

α1. Ὁ Θεός ὁ φύλακας.

α2. Κατά ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς μαγείας.

Γιά νά θεραπευτοῦν οἱ ψυχασθενεῖς.

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πάσχουν ἀπό βασκανία.

θ. Δοξολογία, ἐπίκληση καὶ προβολή μεσιτείας.

122

α1. Ἱερουσαλήμ ἡ πόλη τοῦ Θεοῦ.

---

[27] "Ἐκεῖνος ποὺ ὑπομένει τὶς προσβολές τῶν ἀθέλητων πειρασμῶν μέ ἀκλόνητο φρόνημα, ὅπως ὁ μακάριος Ἰώβ καί οἱ γενναῖοι μάρτυρες, εἶναι λυχνάρι δυνατό καί διατηρεῖ ἄσβηστο τὸ φῶς τῆς σωτηρίας μνέ ἀνδρεία καί ὑπομονή, ἐπειδή ὁ Κύριος εἶναι ἡ δύναμή του καί ὁ ὕμνος του".(Ἅγ. Μάξιμος ὁ Ὁμολ.Φιλοκ.τ.β, 6η ἑκατοντ. παρ. 78, σελ. 225)

[28] Οἱ ψ. 119 -133, λέγονται "ἀναβαθμοί, κατά τὴν ἀναγωγήν ἐξηγούμενοι, ἐπιγράφονται ἀναβαθμοί, διότι ἀναβιβάζουν ἀπό τὴν σύγχυσιν τῆς παρούσης ζωῆς, τόν λαόν τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι σκλαβωμένος εἰς τὴν δουλείαν τῶν παθῶν, εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ".

α2. Γιὰ νά φυλάη ὁ Θεός κάποια πόλη ἤ χωριό ἀπό κάθε συμφορά.

γ. Γιὰ νά δώση ὁ Θεός τὸ φῶς στούς τυφλούς καὶ νά θεραπεύση τὰ πονεμένα μάτια.

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

123

α1. Ἱκεσία γιὰ ἔλεος.

α2. Γιὰ νά βοηθήση ὁ Θεός γιὰ νά βγοῦμε ἀπό κάθε ἀδιέξοδο.

γ. Γιὰ νά φυλάξη ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους ἀπό τὰ φίδια νά μήν τοὺς δαγκώνουν

στ. Προσευχή εὐχαριστίας πρὸς τὸν Κύριο, ποὺ μᾶς ἐφύλαξε καὶ μᾶς γλίτωσε ἀπό τὶς παγίδες τῶν κακῶν ἀνθρώπων.[29]

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

124

α1. Ὁ Θεός, ὁ Σωτήρας.

α2. Προσευχή ποὺ διαβάζεται στίς ἐθνικές γιορτές.

γ. Γιὰ νά προφυλάξη ὁ Θεός τὰ κτήματα τῶν δικαίων ἀνθρώπων ἀπό τοὺς κακούς ἀνθρώπους.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

125

α1. Πεποίθηση στὸ Θεό.

α2. Πρίν ἀπό τὸν ὕπνο.
Γιά νά μᾶς φυλάη ὁ Θεός ἀπό νυχτερινές ἐπιθέσεις δαιμόνων.

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πάσχουν ἀπό συνεχεῖς πονοκεφάλους.

στ. Προσευχή πρὸς τὸν Κύριο διά τὴν ἀπαλλαγή ἀπό τὴν αἰχμαλωσία.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

[29] (στίχ. 2 - 8)

126

α1. τὸ γέλιο καὶ τὰ δάκρυα.

α2. Γιὰ τὴν εὐημερία καὶ τὴν προκοπή ἑνός τόπου.
Γιά νά πᾶνε καλά οἱ δουλειές.

β. Ὅταν κάνης ἐγκαίνια στὸ σπίτι σου ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ποὺ ὑποδέχεται τὸν Κύριο.

γ. Γιὰ νά εἰρηνεύση ὁ Θεός τὴν οἰκογένεια ὅταν μαλώνουν.

στ. Προσευχή νά εὐοδώση ὁ Κύριος τὰ βιοποριστικά μας ἔργα, καθώς καὶ κάθε ἔργο τῶν χειρῶν μας.[30]

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν.

127

α1. Ἡ ματαιότητα τῆς ἀνθρώπινης προσπάθειας χωρίς τὸ Θεό.

α2. Γιὰ νά ἐπιλύονται χωρίς προβλήματα οἱ οἰκονομικές διαφορές.

β. Γιὰ μακαρισμό.

γ. Γιὰ νά μή πλησιάση ἡ κακία τοῦ ἐχθροῦ ποτέ στά σπίτια, καὶ νά ἐπικρατήση ἡ εἰρήνη καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὴν οἰκογένεια.

στ. Προσευχή νά εὐοδώση ὁ Κύριος τὰ βιοποριστικά μας ἔργα, καθώς καὶ κάθε ἔργο τῶν χειρῶν μας.[31]

ζ. Παρέχεται τὸ τρίπτυχο μιᾶς εὐτυχισμένης οἰκογένειας, ἤτοι, Θεός, ἡ ἐργασία καὶ τὰ παιδιά.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

128

α1. Οἱ εὐλογίες τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ σέβεται καὶ ὑπακούει στὸν Θεό.

α2. Γιὰ κάθε καινούργιο ξεκίνημα.

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πάσχουν ἀπό ἡμικρανία καὶ πονοκεφάλους καὶ νά ἐλεήση τοὺς σκληρόκαρδους καὶ ἀδιάκριτους ἀνθρώπους ποὺ στενοχωροῦν τοὺς αὐαίσθητους.

[30] (στίχ. 1 -2).

[31] (στίχ. 1 -2).

ζ. Ἔκφραση τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεό.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

129

α1. Ἡ προσευχή γιὰ τὴν πτώση ὅλων ἐκείνων ποὺ κατέθλιψαν τὸν λαό τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ μᾶς κατατρέχουν ἀσταμάτητα.

γ. Γιὰ νά δώση ὁμΘεός θάρρος καὶ ἐλπίδα στούς ἀρρώστους γιὰ νά μή δυσκολεύονται στή δουλειά τους.

στ. Πρωϊνή δέηση καὶ ἱκεσία πρὸς τὸν Κύριο, ὅπου ζητεῖται ὁ φωτισμός καὶ ἡ καθοδήγηση, ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μας καὶ ἡ προστασία ἀπό ἐχθρούς ἰσχυρούς.

θ. "Αἴτησις παρά τοῦ Θεοῦ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν".

"Ἐν καταστάσει μετανοίας περί πραχθεισῶν ἁμαρτιῶν".

130

α1. Ἡ προσευχή, ἡ προσμονή, ἡ ἐλπίδα γιὰ τὴ λύτρωση ἀπό τὸ Θεό.

α2. Γιὰ ν' ἀφήνουμε τὶς ὑποθέσεις μας στὸν Κύριο.

γ. Γιὰ νά δώση ὁ Θεός μετάνοια καὶ παρηγοριά μὲ ἐλπίδα στούς ἀνθρώπους γιὰ νά σωθοῦν.

θ. "Περιέχων λαμπρόν μάθημα ταπεινοφροσύνης".

131

α1. Ἕνας ψαλμός ἁπλῆς πίστης.

α2. Γιὰ νά ἡμερώση ὁ Θεός τὰ ἀνήσυχα καὶ ἄτακτα παιδιά.

γ. Γιὰ νά λυπηθῆ ὁ Θεός τὸν κόσμο, ὅταν ἐξ' ἁμαρτιῶν μας γίνονται συνεχεῖς πόλεμοι.

η. "Διδάσκει πῶς ὀφείλει ἡ κάθε ψυχή νά βιοῖ τὴν ζωήν της εὐγνωμονοῦσα καὶ ὁρῶσα πέραν τῆς καθημερινότητος αὐτόν τοῦτον τὸν Κύριον. Ἀποτελεῖ εἰσέτι προφητείαν περί τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος".

θ. Δοξολογία, ἐπίκληση καὶ προβολή μεσιτείας.

132

α1. στὴν ἀνάμνηση τῆς ἡμέρας ποὺ ἡ κιβωτός μεταφέρθηκε στὴν Ἱερουσαλήμ.

α2. Γενική προσευχή.

γ. Γιὰ νά φωτίση ὁ Θεός τὰ ἔθνη νά συμφιλιωθοῦν καὶ νά εἰρηνεύσουν οἱ ἄνθρωποι.

ζ. Ἐξαίρεται ἡ ἀρετή τῆς ἀγάπης.

θ. "Χαρακτῆρες καὶ ἰδιώματα τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων καὶ περί τῆς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας αὐτῶν".

133

α1. Ἡ οἰκογενειακή ἑνότητα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

γ. Γιὰ νά φυλάξει ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους ἀπό κάθε κίνδυνο.

ε. "Εὐχαριστεῖτε λοιπόν, ἐσεῖς οἱ δοῦλοι καὶ θεράποντες τοῦ Θεοῦ. Δοῦλος δέ Θεοῦ εἶναι ἐκεῖνος ὁπού πείθεται καὶ ὑπακούει εἰς τάς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ καὶ θεραπεύει τὸν λατρεύει, τὸν ἀγαπᾶ - αὐτόν διά τῶν ἀρετῶν".

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

134

α1. Ἕνας ψαλμός γιὰ ἐκείνους ποὺ φυλᾶνε τὸν ναό τὴν νύχτα.

α2. Εὐχαριστήριος ψαλμός - κάθε ἡμέρα.

β. Πῶς θά ὑμνῆς τὸ Θεό καὶ γιὰ ποιά πράγματα ἀλλὰ καὶ ποιοί πρέπει νά λέγουν τὸν ὕμνο.

γ. Γιὰ νά συγκεντρώνονται οἱ ἄνθρωποι τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς καὶ νά ἑνώνεται ὁ νοῦς των μὲ τὸν Θεό.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ.".

ζ. Πρόσκληση πρὸς δοξολογία τοῦ Θεοῦ.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

135

α1. Ὕμνος δοξολογίας γιὰ τήνδημόσια λατρεία.

α2. Εὐχαριστήριος ψαλμός - γιὰ κάθε ἡμέρα.

β. Ὅταν θέλης νά ἐξομολογηθῆς.

γ. Γιὰ νά προστατεύση ὁ Θεός τοὺς πρόσφυγες ὅταν ἐγκαταλείπουν τὰ σπίτια τους καὶ φεύγουν γιὰ νά σωθοῦν ἀπό τοὺς βαρβάρους.

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς![32]

ζ. Πρόσκληση πρὸς ὕμνο τοῦ Κυρίου.

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

136

α1. "Ἡ μεγάλη δοξολογία".

α2. Γιὰ τὰ νεογέννητα παιδιά νά μήν ἀρρωσταίνουν.

β. Ὅταν αἰχμαλωτισθῆς ὑπό σκέψεων γιὰ νά μετανοήσης.

γ. Γιὰ νά σταθεροποιήση ὁ Θεός τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἔχει ἄστατο χαρακτήρα.

θ. "Ἐν θλίψει ἕνεκα διωγμῶν".

137

α1. Ὁ θρῆνος τῶν ἐξορίστων στή Βαβυλώνα.

α2. Γιὰ νά ἐπιστρέψουν οἱ ἐξόριστοι καὶ οἱ αἰχμάλωτοι στά σπίτια τους.

β. Ὅταν θέλης νά ἐξομολογηθῆς.

γ. Γιὰ νά φωτίση ὁ Θεός τοὺς ἄρχοντες τοῦ τόπου, γιὰ νά βρίσκουν κατανόηση οἱ ἄνθρωποι στά αἰτήματά τους.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ.".

στ. Προσευχή σὲ περιόδους μεγάλων θλίψεων, συμφορῶνκαί ἐγκατάλειψης. (Προτείνεται ὡς βραδυνή προσευχή).[33]

θ.. "Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος"

[32] (στίχ. 25 -26)

[33] (στίχ.3, 7 - 8)

138[34]

α1. Ὁ ὕμνος εὐχαριστίας.

α2. Γιὰ νά φυλάη ὁ Θεός τὰ γυναικόπαιδα ποὺ βρίσκονται κάτω ἀπό πόλεμο ἤ διωγμό.

β. Γιὰ νά θεωρῆς τοὺς πειρασμούς ὡς δοκιμασίες καὶ ἐάν θέλης νά εὐχαριστήσης τὸν Θεό μετά τὴν προέλευσή των.

γ. Γιὰ νά παύση ὁ διάβολος νά πειράζη τοὺς εὐαίσθητους ἀνθρώπους μὲ βλάσφημους λογισμούς.

δ. Ὅταν βίσκεσαι σὲ πειρασμό.

ζ. Ἐγκωμιάζεται ἡ παγγνωσία, ἡ ἀπανταχοῦ παρουσία, ἡ τελεία γνώση τοῦ Θεοῦ καὶ ἀντιπαραβάλλεται ἡ κακία τῶν ἀσεβῶν.

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

139

α1. Ὁ Θεός ποὺ βρίσκεται ἐκεῖ.

α2. Κατά πασῶν τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων καὶ τῶν ὑπηρετῶν τους.

β. Ὅταν σὲ ἐνοχλοῦν οἱ ἐχθροί καὶ θέλης νά ἀπαλλαγῆς.

γ. Γιὰ νά ἡμερέψη ὁ Θεός τὸν δύστροπο οἰκογενειάρχη ποὺ ταλαιπωρεῖ ὁλόκληρη τὴν οἰκογένεια.

θ. " Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

140

α1. Προσευχή γιὰ βοήθεια.

α2. Κατ' αὐτῶν ποὺ τρέχουν στά μάγια.

Κατά τῆς σκληρῆς γλωσσοφαγιᾶς.

Κατά τῆς μαύρης μαγείας.

β. Ὅταν οἱ ἐχθροί κυκλώνουν τὴν ψυχή σου.

[34] "...στό μέτρο ποὺ εἰρηνεύουμε μέ τούς ἀνθρώπους, πολεμοῦμε τούς δαίμονες· ἐνῶ ὅταν μνησικακοῦμε καί πολεμοῦμε τούς ἀδελφούς μαςμ ἔχουμε εἰρήνη μέ τούς δαίμονες, μέ τούς ὁποίους ἔχομε διδαχθεῖ νά ἔχομε τέλειο μίσος (στίχ. 22) καί ἀσυμφιλίωτο πόλεμο. (Ἅγιος Θεόδωρος Ἐδέσσης,Φιλοκαλ., τ.β, παρ.80 σελ. 27.

γ. Γιὰ νά ἡμερέψῃ ὁ τὸν βάρβαρο ἄρχοντα τοῦ τόπου, ποὺ βασανίζῃ τοὺς συνανθρώπους του.

στ. Βραδυνή προσευχή πρὸς τὸν Κύριο.

θ. "Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

141

α1. Προσευχή γιὰ σωστές ἀντιδράσεις.

α2. Γιὰ νά μήν μᾶς μισοῦν ἄνευ λόγου οἱ συνάνθρωποί μας.

β. Ὅταν διώκεσαι καὶ κρύπτεσαι νά μήν ταραχθῇς.

γ. Γιὰ νά ἡμερέψῃ ὁ Θεός τὸν ἐπαναστάτη νά μήν κάνῃ κακό· καὶ Κούρδης ἐάν εἶναι γίνεται ἀρνί.

στ. Προσευχή σὲ περιόδους μεγάλων θλίψεων, συμφορῶν καὶ ἐγκατάλειψης. (Προτείνεται ὡς βραδυνή προσευχή).

θ. Δοξολογία, ἐπίκληση καὶ προβολή μεσιτείας.

"Ἐν καταστάσει στενοχωρίας καὶ ἀδημονίας".

142

α1. Ἡ προσευχή ἑνός ἀνθρώπου μόνου καὶ σὲ δυσκολία.

α2. Γιὰ ὅλους τοὺς κατατρεγμένους.

Γιά νά φύγει ἡ διχόνοια καὶ νά ἔρθῃ ἡ ὁμόνοια.

β. Ὅταν διώκεσαι καὶ κρύπτεσαι νά μήν ταραχθῇς.

γ. Γιὰ νά προστατεύσῃ ὁ Θεός τὴν μητέρα στὸν καιρό τῆς ἐγκυμοσύνης νά μήν ἀποβάλλῃ.

στ. Πρωϊνή δέηση καὶ ἱκεσία πρὸς τὸν Κύριο, ὅπου ζητεῖται ὁ φωτισμός καὶ ἡ καθοδήγηση, ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μας καὶ ἡ προστασία ἀπό ἐχθρούς ἰσχυρούς.

θ. "Ἐν καταστάσει μετανοίας περί πραχθεισῶν ἁμαρτιῶν".

"Ἐν καταστάσει βαθυμίας, θλίψεως, κατηφείας, μελαγχολίας.

143

α1. Προσευχή γιὰ βοήθεια ἀπό τὸν Θεό.

α2. Γιὰ κατάθλιψη καὶ γιὰ κακό μάτι.

β. Ὅταν ἐπιτίθεται ὁ ἐχθρός μή φοβηθῇς πίστευε ὅπως ὁ Δαβίδ.

γ. Γιὰ νά καταπραΰνῃ ὁ Θεός τὸν ἀναστατωμένο λαό νά μήν γίνῃ ἐμφύλιος πόλεμος.

ε. "Εὐχαριστήριος ψ.".

στ. Ὅταν μᾶς καταδιώκουν οἱ ἰσχυροί τοῦ παρόντος αἰῶνος.[35]

θ. Δοξολογία, ἐπίκληση καὶ προβολή μεσιτείας.

"Πρός εὐχαριστίαν ἕνεκα ἐλέους καὶ χάριτος"

144

α1. Ὁ ὕμνος γιὰ τὴ νίκη τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ νά δώσῃ ὁ Θεός εἰρήνη.

β. Ὅταν θαυμάζῃς τὶς εὐεργεσίες καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ καὶ νά τὸν δοξάζῃς.

γ. Γιὰ νά εὐλογήσῃ ὁ Θεός τὶς ἐργασίες τῶν ἀνθρώπων, γιὰ νά εἶναι εὐάρεστες στὸ Θεό.

ε. "Εἶναι μία αἴνεσις καὶ δοξολογία εἰς τὸν Θεόν, ἥτις ἁρμόζει κοινῶς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους".

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

145

α1. "Ὁ Κύριος εἶναι Μέγας".

α2. Γιὰ νά μήν καταστρέφουν οἱ ἀνεύθυνοι ἄνθρωποι τὸ φυσικό περιβάλλον.

β. Πῶς θά ὑμνῇς τὸ Θεό καὶ γιὰ ποιά πράγματα ἀλλὰ καὶ ποιοί πρέπῃ νά λέγουν τὸν ὕμνο.

γ. Γιὰ νά σταματήσῃ ὁ Θεός τὶς αἱμορραγίες.

ε. "Εἶναι μία αἴνεσις καὶ δοξολογία πρὸς τὸν Θεόν".

στ. Προσευχή ὁλοκληρωτικῆς ὑποταγῆς καὶ ἀκράδαντης ἐλπίδας στὸν Θεό καὶ ὄχι σὲ ἀνθρώπους, πλοῦτο καὶ ἄλλα ὑλικά πράγματα.

146

α1. Ἀτομική δοξολογία.

α2. Γιὰ τὴν ἀναπτέρωση τοῦ πεσμένου ἠθικοῦ.

β. Πῶς θά ὑμνῇς τὸ Θεό καὶ γιὰ ποιά πράγματα ἀλλὰ καὶ ποιοί πρέπῃ νά λέγουν τὸν ὕμνο.

---

[35] (στίχ.5 - 15)

γ. Γιὰ νά θεραπεύση ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν κτυπηθῆ καὶ πληγωθῆ στίς σιαγόνες ἀπό κακούς ἀνθρώπους.

ε. "Εἶναι μία αἴνεσις καὶ δοξολογία πρὸς τὸν Θεόν".

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ ἀγαθότης καὶ τὸ ἔλεός Του".

"Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

147

α1. Ἐθνική δοξολογία.

α2. Γιὰ νά εὐημερῆ ὁ λαός.

β. Πῶς θά ὑμνῆς τὸ Θεό καὶ γιὰ ποιά πράγματα ἀλλὰ καὶ ποιοί πρέπεη νά λέγουν τὸν ὕμνο.

γ. Γιὰ νά ἡμερέψη ὁ Θεός τοὺς ἀνθρώπους τὰ ἄγρια ζῶα τοῦ βουνοῦ, γιὰ νά μήν κάνουν κακό στούς ἀνθρώπους καὶ ζημιές στά σπαρτά.

ε. "Εἶναι μία αἴνεσις καὶ δοξολογία πρὸς τὸν Θεόν".

148

α1. Παγκόσμια δοξολογία.

α2. Γιὰ νά ποῦμε ἕνα ἐλάχιστο εὐχαριστῶ στὸν πανάγαθο Θεό.

β. Πῶς θά ὑμνῆς τὸ Θεό καὶ γιὰ ποιά πράγματα ἀλλὰ καὶ ποιοί πρέπη νά λέγουν τὸν ὕμνο.

γ. Γιὰ νά κάνη καιρό εὐνοϊκό ὁ Θεός γιὰ νά ἔχουν ἀφθονία εἰσοδημάτων οἱ ἄνθρωποι καὶ νά δοξάζουν τὸν Θεό.

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

θ. "Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν τὸν ἰσχυρόν, τὸν βοηθόν καὶ σώζοντα".

149

α1. Ἡ ὠδή τῶν πιστῶν τοῦ Θεοῦ.

α2. Γιὰ νά κρίνει ὁ Θεός αὐτούς ποὺ μᾶς ἀδικοῦν.

γ. Εὐγνωμοσύνη καὶ εὐχαριστία στὸν Θεό γιὰ τὶς μεγάλες του καλωσύνες καὶ γιὰ τὴν πολλή Του ἀγάπη ποὺ δὲν ἔχει ὅρια καὶ μᾶς ἀνέχεται. (π. Παΐσιος).

θ. "Πρός δοξολογίαν καὶ ἐν γένει πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἐν οἷς ἐκτίθενται αἱ τοῦ Θεοῦ ἰδιότητες.Ἡ δύναμις, ἡ μεγαλειότης, ἡ δόξα καὶ ἄλλαι ἰδιότητές Του".

150

α1. Χορωδιακή συμφωνία δοξολογίας.

α2. Ὁμαδική προσευχή γιὰ νά δοξάσουμε τὸν Θεό.

β. Πῶς θά ὑμνῆς τὸ Θεό καὶ γιὰ ποιά πράγματα ἀλλὰ καὶ ποιοί πρέπη νά λέγουν τὸν ὕμνο.

γ. Γιὰ νά δώση ὁ Θεός χαρά καὶ παρηγοριά στούς θλιβομένους ἀδελφούς μας, ποὺ βρίσκονται στὴν ξενητειά καίστούς κεκοιμημένους ἀδελφούς μας, ποὺ βρίσκονταιστήν πιό μακρινή ξενιτειά. (π. Παΐσιος)

ε. "Ὁ παρών ψ. μᾶς διδάσκει νά εὐχαριστῶμεν τὸν Θεόν διά ὅλας τάς εὐεργεσίας ἤ δυστυχίας ὁπού ἤθελε δώσει εἰς ἡμᾶς, ἀπό τὴν ἀρχήν ἕως τέλους τοῦ κάθε μας πράγματος".

στ. Προσευχή γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμᾶς!

Ἀλφαβητικὸ Θεματολόγιο Ψαλμῶν

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ (εἶναι αἰώνια, 36)[36] – (ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἔλεός Του, 103) - (ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Ψ.62) - (ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ὡς ἀρετή, 132).

Ἁγίου Πνεύματος, ἔλλαμψη (ἄκτιστο Φῶς)[37], 12(4), 118(18), 4 (7).[38]

Ἀγροτικές σοδιές νά πᾶνε καλά. 80, 65.

---

[36] "Στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ θά παρακινεῖται ἡ καρδιά σου ὅταν δὲν ξεχνᾶς ὅλες τὶς εὐεργεσίες Του. Ψ.102 (στίχ.2) (Ἅγιος Μάρκος Ἀσκητής, φιλοκ.τ.α, ἐκδ. ἐκδ. Περιβόλι τῆς Παναγίας, σελ. 168).

"Νά μισεῖτε τὰ πονηρά". Ψ.96(10). (Ἅγιος Ἡσύχιος, φιλοκ.τ.α, σελ. 182)

[37] Εἶναι ἐνέργεια τῆς ἀκτίστου θείας Χάριτος.Ἡ Θεοποιός δωρεά τοῦ Πα ναγίου Πνεύματος ποὺ εἶναι Φῶς ἀπόρρητο, ἄκτιστο. Εἶναι ἡ δόξα τῆς θείας φύσεως, ἡ καλλονή τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.(Ἀρχ. Ἱερ. Βλάχου, Ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία, Ἱ.Μονή τιμίου Σταυροῦ, Ἔδεσσα,1986. σελ.198, 328)

[38] (Ἅγιος Μακάριος, φιλοκ. τ. γ, σελ. 309)

[39] Ἄγχος, κατά τόν ἅγιο Ἰσαάκ τόν Σῦρο εἶναι, ἡ εἴσοδος στὸ σκοτισμό τοῦ νοῦ -πνίγεται ἡ ψυχή μας· (λόγ.νζ), ψυχικός πνιγμός ποὺ εἶναι γεύση τῆς γέενας. Ἀπό αὐτό ἐπέρχεται τὸ πνεῦμα τῆς παραφροσύνης ἀπό τὸ ὁποῖο πηγάζουν μύριοι πειρασμοί· ἡ σύγχυση, ὁ θυμός, ἡ βλασφημία, ἡ μεμψιμοιρία,οἱ διεστραμμένοι λογισμοί, ἡ μετακίνηση ἀπό τόπο σὲ τὸ πο. Αἰτία εἶναι ἡ ἀμέλεια καί ἡ θεραπεία γιὰ νά βρῆ ἡ ψυχή παρηγοριά εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη τῆς καρδιᾶς. Ἀνάλογα μέ τὸ μέτρο τῆς ταπ/νης σοῦ δίδεται καί ἡ ὑπομονή στίς συμφορές σου",(λόγ.μστ). Θεραπεία: "Ἡ ταπείνωση συνάζη τὴν ψυχή στὴν ἡσυχία καί τὴν κάμνει νά συνελίσσεται στόν ἑαυτό της, (λόγ. πα). Ἡ βίωση τοῦ ἄγχους εἶναι διασκορπισμός τῆς ψυχῆς καί ἄγνοια τῆς ἐσωτερικότητος, ἡ ταπείνωση συνάγει τὴν ψυχή ἐντός αὐτῆς. (Ἰωάν.Κορναράκης, "ἀνταύγειες τῆς πατερικῆς ἐρήμου", ἐκδ. Κυριακίδη, Θεσ/κη, 1986 σελ. 62)

Τό ἄγχος δημιουργεῖται ἀπό τὴν ἀπομάκρυνση ἀπό τὴν Πατρική διδ/λία.

Συζήτηση μέ τόν Γ. Παΐσιο:

-Γέροντα, νιώθω μιά ἀνασφάλεια, ἔχω ἄγχος.

-Ἀσφαλίσου, βρέ παιδάκι μου, στόν Θεό. Μόνον τὴν ἀσφάλεια τοῦ αὐτοκινήτου ξέρεις;Τήν ἀσφάλεια τοῦ Θεοῦ δὲν τὴν ξέρεις;Κάνε τόν σταυρό σου καί, πρίν κάνης ὁτιδήποτε, πές: "Χριστέ μου, Παναγία μου, βοήθησέ με". Ὑπάρχει μεγαλύτερη ἀσφάλεια ἀπό τὴν ἐμπιστοσύνη στόν Θεό; Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐμπιστεύεται τόν ἑαυτό του στόν Θεό, δέχεται συνέχεια ἀπό τόν Θεό βενζίνη "σοῦπερ" καί τὸ πνευματικό του ὄχημα δὲν σταματάει ποτέ· τρέχει συνέχεια.Ὅσο μπορεῖς, νά προσέχης, νά προ σεύχεσαι καί νά ἐμπιστεύεσαι στόν Θεό, καί Ἐκεῖνος θά σὲ βοηθήση σὲ κάθε σου δυσκολία. Ἀπλοποίησε τὴν ζωή σου μέ τὴν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στόν Θεό, γιὰ νά ἐλευθερωθῆς ἀπό τὸ ἄγχος καί τὴν ἀγωνία. (π. Παϊσίου, Πνευματική ἀφύπνιση, λόγοι, β. Ἱ.Ἡσυχαστήριον ἁγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος". Σουρωτή Θεσ/κη 1999, σελ.270).

[40] "Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς λέγει γιὰ τὰ πάθη, ὅτι: "ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾶ τὴν ἀδικία μισεῖ τὴν ψυχή του, ξεσχίζοντας καί ἀχρηστεύοντας τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ" ποὺ ἔχει, παθαίνει κάτι παραπλήσιο μ' ἐκείνους ποὺ ἀπό παραφροσύνη χωρίς νά τὸ αἰσθάνεται, καταστρέφει καί κατεσχίζουν ἐλεεινά τὶς σάρκες τους...κατασυντρίβοντας ἀνόητα τόν

ἐσωτερικό τριαδικό καί ὑπερκόσμιο τριαδικό (νοῦ, λόγο καί πνεῦμα), στολισμό τῆς ψυχῆς του, τόν ὁποῖο δημιουργεῖ ἡ ἀγάπη. Γιατί κι' αὐτός χωρίς νά τὸ αἰσθάνετα, καταστρέφει καί καταξεσχίζει ἀθλιότατα τὴν ἔμφυτη καλλονή του". (Φιλοκ.τ.δ,παρ. μ, σελ.307).

"Πάθος λέγεται, ὅταν ἡ ἁμαρτία ἐπαναλαμβάνεται συχνά καί ἐμφωλεύει πολύ καιρό μέσα στή ψυχή μας, εἶναι ζόφωση καί ἀχρείωση τοῦ κατ' εἰκόνα, τῆς καλλονῆς τοῦ Θεοῦ". (Ἀρχ. Ἱερ. Βλάχου,Ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία, Ἱ. Μ. Τιμίου Σταυροῦ, Ἔδεσσα, 1986, σελ. 232).

[41] "Νά μήν ἀσχολούμαστε μέ ξένα ἁμαρτήματα, ἀλλὰ μέ τὰ δικά μας. Ἄς ἀνοίξουμε τὴ συνείδησή μας,ἄς θυμηθοῦμε ὅλη μας τὴ ζωή,ἄς ἐξετάσουμε καλά κάθε σφάλμα μας καί ἄς μή κακολογοῦμε μόνο τούς ἄλλους, κλεῖσε τὰ αὐτιά σου καί νά μιμηθῆς τόν προφήτη ποὺ λέγει: "Ἐκεῖνον ποὺ κακολογοῦσε κρυφά τόν πλησίον του, αὐτόν τόν ἔδιωχνα". 100 (στίχ.5). (Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, Ε.Π.Ε. τόμ. 1, σελ. 381).

[42] "Θά σκεπαστοῦν οἱ ἁμαρτίες ἀπό τόν Θεό, ὅταν δὲν φανερώσης στούς ἀνθρώπους ὅτι ἔχεις ἀρετές". 31(1) (Ἅγ. Μάρκος ὁ Ἀσκητής, φιλ.τ.α. σ.31)

[43] "Δέν θά ἁμαρτήσης ὅταν σὲ κάθε πράγμα ποὺ κάνεις νά πιστεύης ὅτι βλέπει ὁ Θεός τὴν κάθε σκέψη σου ". (Ἅγιος Ἠσαΐας φιλ.τ.α,62)

[44] "Ἡ θεία Χάρη χαρίζεται ὅταν ὁ ἄνθρωπος ταπεινώνεται καί ὅσο ταπεινώνεται τόσο καί χαριτώνεται καί γίνεται υἱός κατά χάριν". (Φιλοκ. τ. ε, 62)

[45] π. Παϊσίου, Λόγοι,τ.α, ἔκδ. Ἱ. Ἡσυχαστήριον "Εὐαγγελιστής Ἰωάννης", σελ.25

[46] "Ἀπαλλαγή βιωτικῶν ὑποθέσεων καί παραμονή στόν κόσμο τοῦ Φωτός". (Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος, Ε.Π.Ε.τ.α, σελ. 93)

[47] "Τό Ἅγιο Πνεῦμα μᾶς τὴν φέρνει στή ψυχή μας". (Ἅγ. Γρηγόριος Νύσσης, Ε.Π.Ε. τ.8, σελ.339)

[48] "Γλωσσᾶς δὲν βαδίζει στὸ σωστό δρόμο. (Ἅγ. Ἰσαάκ ὁ Σῦρος τ.α,33).

[49] "Ὅταν μᾶς πολεμοῦν νά ἀναπνέομε τόν Θεό, γιὰ νά μένουμε ἄτρωτοι. 90 (14), 84 (10). (Ὅσιος Φιλόθεος, φιλ. τ.γ. σ. 24).

---

[50] " ἐξομοιώνεται μέ τὰ ἀνόητα κτήνη, (Ἅγ. Ἰσαάκ ὁ Σῦρος, τ. α, σ. 277)

[51] "Ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ Χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὴν ὁποία πρέπει νά ζητοῦμε ἀπό τὸ Θεό ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί καί νά φωνάζουμε ἀκατάπαυστα τὸ "Κύριε ἐλέησον",δηλ. "λυπήσου με, Κύριέ μου,τόν ἁμαρτωλό, στὴν ἐλεεινή κατάσταση ποὺ βρίσκομαι, καί δέξου με πάλι στή Χάρη Σου".(Φιλοκαλία. τ. ε, σελ. 291)

[52] (Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος, Ε.Π.Ε.τ. α. σελ.349)

"Δέν μπορεῖ νά ἀποκτηθῆ ἡ ἐλπίδα πρὸς τόν Θεό,ἄν πρωτύτερα δὲν ἐκτελέσει ὁ ἄνθρωπος τὸ θέλημά Του κατά τὸ χρέος του. Γιατί ἡ ἐλπίδα πρὸς τόν Θεό καί ἡ ἀνδρεία τῆς καρδίας γεννῶνται ἀπό τὴν μαρτυρία τῆς συνειδήσεως καί διά τῆς ἀληθινῆς μαρτυρίας τῆς διανοίας μας ἔχομε τὴν πεποίθηση πρὸς τόν Θεό. Ἡ μαρτυρία τῆς διανοίας ἔχει τὴν προέλευσή της στὸ νά μή κατακρίνεται κανείς ἀπό τὴν συνείδησή του γιὰ τὴν ἀμέλεια νά ἐκτελέση τὰ καθήκοντά του. Ἐάν δὲν μᾶς κατακρίνη ἡ καρδία, ἔχομε παρρησία πρὸς τὸ Θεό. Ἡ παρρησία γεννᾶται ἀπό τὴν ἐπίτευξη τῶν ἀρετῶν καί τὴν καλή συνείδηση. Εἶναι σκληρό τὸ νά δουλεύει κανείς στὸ σῶμα. Ὅποιος λίγο πολύ αἰσθάνεται τὴν ἐλπίδα πρὸς τόν Θεό, δὲν θά πεισθῆ ἀπό καμμία δύναμη νά δουλεύη καταναγκαστικά σὲ τοῦτον τὸ σκληρό αὐθέντη, τὸ σῶμα".(Ἅγιος Ἰσαάκ, λόγ. κστ. παρ. 17)

[53] "Γι' αὐτό δόθηκαν(οἱ ἐντολές) ὥστε μέ τὴ σοφή τους καθοδήγηση φθάνουν στὴν ἴδια τὴν ἀλήθεια ποὺ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός καί ὁδηγεῖ τόν ἄνθρωπο στὸ Θεό γιὰ μιά μόνιμη ἕνωση μαζί Του.

Τά ἱερά συναισθήματα τοῦ ἱεροῦ ψαλμωδοῦ ἔναντι τοῦ θείου νόμου (118 Ψ.) ἀκολουθοῦν μιά ἀνιοῦσα κλίμακα. Ἀρχίζουν ἀπό ἕνα χαμηλό σκαλοπάτι καί σιγά σιγά ἀνεβαίνουν καί ἀνυψώνονται ὅλο καί πιό πολύ ὥστε κορυφώνονται στὸ μή περαιτέρω, ὥστε νά μήν εἶναι πιά δυνατόν νά ἐκφραστοῦν μέ λόγια.

Ἔτσι ὁ ἱερός ὑμνωδός ἀρχικά **πιστεύει** στίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ 118 (στ. 66) καί πιστεύοντες σ' αὐτές **θέλει** νά βαδίσῃ τὴν "τρίβον, τὸ μονοπάτι τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ ζητώντας μάλιστα ἀπό τόν ἴδιο τὴ σχετική χειραγωγία" (στ.35). Ἔπειτα θέλει νά **ἐξερευνᾶ** (στ.2,34,39,69) μέ ζῆλο τὸ θεῖο νόμο γιὰ νά τόν καταλάβη καλλίτερα καί φθάνη στὸ σημεῖο νά **ἐκ ζητῆ** διά παντός τὴν ὁδόν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Θεοῦ (στ.22,33,45,94, 100,129) καί ὅσο πιό πολύ τόν ἀναζητάει τόσο καί πιό πολύ "**ἐπιποθεῖ** τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ ἐν παντί καιρῷ" (στ.20,131), τόσο τὴν λειώνει ὁ πόθος καί ἡ λαχτάρα γι' αὐτόν". (Ἀρχ. Εὐσεβίου, Ἀγαλλίαμα τῆς καρδίας, Σιδηρόκαστρον, 1985, σελ. 118, 124).

"Ἡ τήρηση τῶν θείων ἐντολῶν κατά τούς Πατέρες λέγεται ἡ **ἄσκηση**.Εἶ ναι ἡ προσπάθεια ποὺ καταβάλλουμε γιὰ νά ὑποταγῆ ἡ θέληση τοῦ ἀνθρώπου στὴν θέληση τοῦ Θεοῦ". (Ἀρχ. Ἱερ.Βλάχου, Ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία, Ἱ. Μ. Τιμίου Σταυροῦ, Ἔδεσσα, 1986, σελ. 45).

Συνοπτικά μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι οἱ βασικές προϋποθέσεις πρὸς τὴν κάθαρση τῆς καρδιᾶς εἶναι: ἡ θέληση, ἡ θυσία (ἄσκηση), ἡ θεία Χάρη. (Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου, Ἀθωνικά ἄνθη, "Ἀστήρ, Ἀθῆναι 1962, σελ.49).

[54] "Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ Θεός". (Ἁγίου Ἰωάννου Σιναΐτης, Κλῖμαξ, λόγ.27) βλ. λέξη "σχολάσατε"."Ἡ ἡσυχία ἔγινε ἡ πιό μεγάλη τῶν ἀρετῶν, ὡς αἰτία γνώσεως τοῦ Θεοῦ. (Ἅγιος Ἀναστάσιος Ἐρωταποκρίσεις, ἐκδ. Ρηγοπούλου σελ.22)

[55] "Τά θεῖα λόγια τρέφουν καί κατεφραίνουν τὴν ψυχή".(Ἅγ.Θεόληπτος φιλ.τ.δ, σελ 152) "Τά θεῖα λόγια προσφέρουν πολλά ἐδέσματα". (Ἅγ. Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, φιλ.τ.δ, σελ.193)

[56] " τὴν Θεία Πρόνοια πολλή δείχνει σ' αὐτούς ποὺ παρέδωσαν τόν ἑαυτό τους στὴν εὐαρέσκειά Του". (Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος, τ.α, σελ. 155)

"Ὁ Κύριος κινεῖ τὰ πάντα μέ ἕνα νεῦμα, τὰ σαλεύει, τὰ ρυθμίζει καί τὰ οἰκονομεῖ". (Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος, τ.α, σελ. 123)

[57] "Στό Θεό ὑπάρχει οὐσία καί ἐνέργεια καί ἐμεῖς μετέχουμε τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐνέργεια αὐτή τοῦ Θεοῦ λέγεται καί θεία Χάρη. Αὐτή ἡ βίωση τῆς θείας Χάριτος σὲ πολλούς θεουμένους φαίνεται ὡς Φῶς. Ἑπομένως, ἡ θεωρία τοῦ ἀκτίστου Φωτός δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ μέθεξη καί ἡ ὅραση τῆς θείας Χάριτος". "Αὐτή ἡ θεωρία τοῦ Φωτός, ποὺ προσφέρει τὴν ἀληθινή γνώση τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀνάλογη μέ τὴν πνευματική κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου... Ἡ ὅραση τοῦ ἀκτίστου Φωτός εἶναι ἡ θέωση, τὸ καθ' ὁμοίωση". (Ἀρχιμ. Ἱερ. Βλάχου,Συζητήσεις γιὰ τὴν ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία τ. 3, σελ.124,129,135)

[58] Ὁ Μέγας Μακάριος τὴν (θεία Χάρη) ὀνομάζει τροφή τῶν ἀσωμάτων, δόξα θείας φύσεως, φωτιά θεϊκή, ἁγιαστικό ἔλαιο ἀγαλλιάσεως" 44 (8). (Φιλοκ.τ.δ, σελ.353)

"Εἶναι τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ". (Φιλ.τ.ε, σελ.291)

[59] "Θεοῦ μνήμη, ἀπό τὴν ἄφθονη παρουσία της ὁ ἄνθρωπος μεταστρέφεται ἀπό τὴν ἔκπληξη καί τόν θαυμασμό".(Ἅγιος Ἰσαάκ, τ.α, σελ. 167)

[60] Τοῦ Θεοῦ μνήμη ἡ καθαρή, ἀκολουθεῖ ἡ γνώση καί ἡ κατάνυξη". (Ὅσιος Θεόληπτος, φιλοκ.τ.δ. σελ.149).

Ὁ ἱερός Ψαλμωδός στόν 118 δὲν λησμονεῖ ποτέ ἕνα ἱερό χρέος του· νά μελετάη διαρκῶς τὸ θεῖο νόμο.Ἔτσι ἔχει διαρκῶς νωπή τὴ μνήμη τοῦ Θεοῦ καί τοῦ θελήματος μέσα του:"ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου τὰ κρίματά σου ἐν παντί καιρῷ". (στίχ.21) (Ἀρχ. Εὐσεβίου, "Ἀγαλλίαμα καρδίας", Σιδηρόκαστρον 1985, σελ. 173).

---

[61] Καρδιά εἶναι ἀφ' ἑνός μέν τὸ σαρκικό ὄργανο, ἀφ' ἑτέρου δέ τὸ κέντρο τῆς ὑπάρξεώς μας, μέσα στὸ ὁποῖο γίνεται ἡ κοινωνία καί ἡ ἕνωσή μας μέ τόν Θεό. Εἶναι ὁ χῶρος ὅπου ἀποκαλύπτεται ὁ Θεός ὡς ἀγάπη καί Φῶς. (Ἀρχ. Ἱερ. Βλάχου, Ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία, Ἱ. Μ. Τιμίου Σταυροῦ, Ἔδεσσα, 1986, σελ. 147, 152).

[62] Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτη, φιλοκ.τ.δ. σελ.181.

---

[63] "Στήν ἐκκλησιαστική λατρεία ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά μπολιάζεται στή θεανθρώπινη ζωή καί αὐτή ἡ ζωή μπορεῖ νά μεταμορφώνη ἔπειτα ὅλες τὶς πτυχές τῆς καθημερινῆς του ζωῆς ".(Ἀρχ. Γεώργιος, Ὅσιος Γρηγόριος τ.4, 1979, σελ.34).

[64] "Λογισμοί εἶναι εἰκόνες καί παραστάσεις μέ σκέψεις". (Ἀρχιμ. Ἱερ. Βλάχου, ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία. ἔκδ. Τ.Σταυροῦ, Ἔδεσσα 1986. σελ.203)

Τούς λογισμούς νά τούς θανατώνουμε μέ τὴ μνήμη τοῦ Θεοῦ". (Ἅγ. Φιλόθεος,φιλ.τ.γ, 15).

[65] Τούς λογισμούς νά τούς κτυπᾶμε ὅσο εἶναι ἀκόμη νήπιοι ἐπάνω στή πέτρα ποὺ εἶναι ὁ Χριστός". (Ἅγ. Κασσιανός, φιλοκ.τ. α. σελ.94)

[66] "Οἱ σύγχρονοι ἀσκητές μᾶς ἔχουν ἀποκαλύψει ὅτι ὁ κάθε μάγος κατευθύνεται ἀπό ἕνα εἶδος δαιμόνων, καί ἕνας μάγος μπορεῖ νά βγάλη τὰ ἄλλα δαιμόνια, ἀλλὰ καθιστᾶ ταυτοχρόνως τόν ἄνθρωπο αὐτόν δοῦλο τοῦ δικοῦ του δαιμονίου καί ἔτσι συνεχίζεται ἐπ' ἄπειρον ἡ κυριαρχία τοῦ σατανᾶ. Οἱ ἅγιοι Πατέρες μᾶς συνιστοῦν νά καταφεύγουμε στούς ἱερεῖς καί ἀνάλογα μέ τὴν πίστη μας καί τὴ θέληση τοῦ Θεοῦ θά δοῦμε ἀποτελέσματα". (Ἀρχιμ.Ἱερ. Βλάχου,Συζητήσεις γιὰ τὴν ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία τ. 3, σελ.201)

[67] Τί εἶναι οἱ γητευτές (Γέροντα); Μάγοι εἶναι. Χρησιμοποιοῦν τούς ψ., τοῦ Δαβίδ, ὀνόματα Ἁγίων κ.λ.π. καί ἀνακατεύουν ἐπικλήσεις δαιμόνων.Ἐνῶ ἐμεῖς διαβάζοντας τούς Ψ. ἐπικαλούμαστε τὴν θεία Χάρη, ἐκεῖ νοι, μέ τόν τρόπο ποὺ τὸ χρησιμοποιοῦν, βρίζουν τόν Θεό, ἀρνοῦνται τὴν θεία Χάρη, καί ἔτσι τούς κάνουν τὰ δαιμόνια τὸ χατίρι. Μοῦ ἔλεγαν γιὰ ἕνα παιδί ὅτι εἶχε πάει σὲ ἕναν μάγο, γιὰ νά πετύχη κάτι. Ἐκεῖνος τοῦ διάβασε κάτι ἀπό τὸ ψαλτήρι καί τὸ παιδί πέτυχε αὐτό ποὺ ἤθελε.Ἔπειτα ὅμως ἀπό λίγο καιρό ἄρχισε νά σβήνη, νά λειώνη τὸ φουκαριάρικο. Τί εἶχε κάνει ὁ μάγος; Εἶχε πάρει κάτι ξηρούς καρπούς στά χέρια του καί ἄρχισε νά τοῦ διαβάζη τόν 50ο Ψ. Ὅταν ἔφθασε στόν στίχο "θυσία τῷ Θεῷ" (19) πετοῦσε τούς ξηρούς καρπούς, κάνοντας θυσία στούς δαίμονες, γιὰ νά τοῦ κάνουν τὸ χατίρι.Ἔτσι ἔβριζε τόν Θεό μέ τὸ ψαλτήρι".

Μία Τουρκάλα πίσω ἀπό τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας ἔβαλε μία πέτρα καί ἔλεγε:"Ἡ πέτρα ποὺ βοηθάει τόν κόσμο"! Δέν λέει "ἡ Παναγία", ἀλλὰ "ἡ πέτρα".(Ἀπό τὸ βιβλίο Γέρ. Παϊσίου " Πνευματικός ἀγώνας,"τ.γ, ἔκδ. Ἰ.

Ἡσυχαστήριον Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Σουρωτή Θεσ/κης 2001, σελ. 177)

[68] "Θαυμαστός ὁ Θεός ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ".(Ἅγιος Ἰσαάκ τ.α, σελ.269)

[69] (Ἅγιος Ἰσαάκ... τ.α, σελ.178)

[70] (Ὅσιος Ἠλίας, φιλοκ.τ. γ.σελ.44)

[71] "Θά τὸ ἐννοήσουμε ὅταν κατορθώσουμε ὅλες τὶς ἐντολές Του".(Ἅγ. Μάρκος Ἀσκητής, φιλ.τ.α,σελ.131)

[72] Ἡ μελέτη τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι θεωρία ποὺ μαθαίνει κανένας γιὰ λόγους γνωσιολογικούς, ἀλλὰ ὁδός, τρόπος ζωῆς.Καί αὐτό εἶναι ἡ πιό φυσική συνέπεια τῆς ἀγάπης ποὺ νιώθει ἡ ψυχή γιὰ τὸ νόμο Του .

(Ἀρχ. Εὐσέβιου, Ἀγαλλίαμα καρδίας, Σιδηρόκαστρον, 1985, σελ.97, 213)

[73] "Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέγει:"ἡσυχαστής εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἀγωνίζεται νά περιορίζει τὸ ἀσώματο (τό νοῦ) στὴν καρδιά. "Ἐγώ κοιμᾶμαι καί ἡ καρδιά μου ξαγρυπνᾶ". Ἆσμα, 5,2). Αὐτό ἐπιτυγχάνεται μέ τὴν νοερά προσευχή:"Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με",γιά νά καταπιεῖ ἡ καρδιά τόν Κύριο καί ὁ Κύριος τὴν καρδιά καί νά γίνουν τὰ δύο ἕνα". (Ἅγιοι Κάλλιστος καί Ἰγνάτιος οἱ Ξανθόπουλοι, φιλ.τ.ε,σελ.73)

[74] "Θέα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ θέωση, ἡ μετοχή τῆς θείας Χάριτος, κυρίως δέ ἡ θεωρία τοῦ ἀκτίστου Φωτός. Ἡ θέωση εἶναι ἡ ὅραση τοῦ Θεοῦ καί αὐτή ἡ ὅραση εἶναι ἡ ἕνωση μέ τόν Θεό καί αὐτό ἀκριβῶς εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ". (Ἀρχιμ. Ἱερ.Βλάχου,Συζητήσεις γιὰ τὴν ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία τ. 3, σελ.143)

[75] Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, Ε.Π.Ε, τόμ.8, σελ.308.

[76] Ἅγιος Ἰσαάκ, ὁ Σῦρος,τ. β. σελ.413.

[77] Ἀρχή προσευῆς εἶναι νά ἀποκρούη ὁ νοῦς τὴν προσευχή τῶν λογισμῶν. Μεσότητά της εἶναι νά παραμένη ἡ διάνοια στά λόγια, καί τέλος τῆς προσευχῆς εἶναι ἁρπαγή τοῦ νοῦ πρὸς τόν Κύριο". (Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος, φιλ.τ.ε, σελ.96)

[78] Εἶναι οἱ: 3ος, 37ος, 62ος, 87ος, 102ος, 142ος. Κατά τόν ἐξάψαλμο δὲν καθόμαστε γιατί συμβολίζει τὴν Κρίση, ἔλεγε ὁ π. Παΐσιος, Λόγοι, τ.β σ.142,ἔκ. Ἱ. Ἡσυχαστήριον, "Ἅγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Σουρωτή, Θεσ/κη, 1999

[79] "Ὅταν ὁ νοῦς προσεύχεται χωρίς περισπασμό καί ἐπίπονα, πιέζει καί συντρίβει τὴν καρδιά. Μιά καρδιά γεμάτη συντριβή καί ταπεινή ὁ Θεός δὲν θά τὴν ἐξουθενώσει". 50 (19)

[80] 'Ἐκεῖνοι "κατ' αὐτοῦ κατελάλουν", καί αὐτός ἠδολέσχει ἐν τοῖς δικαιώμασι τοῦ Κυρίου"(στίχ.23).

Ἐκεῖνοι τόν κατεδίωκαν, καί αὐτός ἀδιάφορος γι' αὐτούς μόνο "ἀπό τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ ἐδειλίαζε" (στ.161)

Ἐκεῖνοι τόν ἀπέπεμπαν ἀπό τὶς συναθροίσεις τους τόν ἔθλιβαν σκληρά, καί αὐτός ἐκ τῶν μαρτυρίων τοῦ Κυρίου οὐκ ἐξέκλινεν",(στ.157),ἐκεῖνοι

περίμεναν εὐκαιρία νά τόν ξεκάνουν καί αὐτός πρό πάντων τότε, "τά μαρτύρια τοῦ Κυρίου συνῆκε" (στ.25) πιό βαθιά ἀπό ἄλλοτε.

Ἐκεῖνοι τοῦ ἔστηναν ἔντεχνα παγίδες καί κατάφερναν ἀκόμα καί νά πε ριπλέκουν στά βράχια τους, μέ πανουργία,κι αὐτός "ἐκ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου οὐκ ἐπλανᾶτο".(στ.110) καθόλου, μά καθόλου!

Ἐκεῖνοι τόν πλησίαζαν ἄνομα μέ σκοπό νά τόν θανατώσουν, κι αὐτός "οὐκ ἐγκατέλιπε τάς ἐντολάς τοῦ Κυρίου". (στίχ. 87).

Τόση ἦταν ἡ εὐσέβειά του καί ἡ ἐξάρτησή του ἀπό μόνο τὸ Θεό! Τόσο ἀκλόνητη ἦταν ἡ πίστη καί ἡ προσκόλησή του στὸ θεῖο νόμο! Ὑπελόγιζε τόσο πολύ τὸ θεῖο νόμο, ὥστε θεωροῦσε τιποτένια καί μιδαμινή τὴ ζωή του, τὴν ὁποία εὐχαρίστως θυσίαζε, ἀρκεῖ νά μή γινόταν καί ἡ παραμικρότερη παράβαση τοῦ θείου νόμου". (Ἀρχ. Εὐσεβίου, "Ἀγαλλίαμα καρδίας", Σιδηρόκαστρον 1985, σελ. 239).

[81] Μείνατε σὲ πνευματική ἐγρήγορση καί γνωρίσατε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Κάθαρση, φωτισμός καί θέωση εἶναι τὰ τρία στάδια τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

" Ἡσυχία εἶναι ἡ κατά Θεόν "σχόλη". "Ἐκεῖνος ποὺ ἀξιώθηκε νά σχολάζει πάντοτε καί ὁλοκληρωτικά, πέτυχε τὸ τελειότατο ἀγαθό...Μόνον ἡ ἡσυχία γεννᾶ τὴ γνώση τοῦ Θεοῦ.." (Ὅσιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνός, φιλ. τ.γ, σ.94,96). "Ἡσυχάστε καί γνωρίσατε", λέγει ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος, (τ.α. σελ. 35).

"Ὁ ἡσυχασμός ὡς ζωή ἐν ἁγίῳ Πνεύματι, συνιστᾶ τὴν πεπτουσία τῆς ἐκ κλησιαστικῆς παραδόσεως, ταυτιζόμενος ἀκριβῶς μέ αὐτό ποὺ περικλείει καί ἐκφράζει ὁ ὅρος Ὀρθοδοξία. Ὁ ἡσυχασμός, ἀνταποκρινόμενος στόν σκοπό τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας ὡς σώματος Χριστοῦ στόν κόσμο, μπορεῖ νά χαρακτηρισθῆ "ἀσκητική θεραπευτική ἀγωγή". (Ἄσκηση, μυστηριακή καί ἡσυχαστική ζωή). (πρωτ. Γ.Μεταλληνοῦ, Ἑλληνισμός μαχόμενος, ἐκδ. Τῆνος, Ἀθῆναι 1995).

Σκοπός τῆς ἡσυχίας εἶναι ἡ ἐπιστροφή τοῦ νοῦ στὴν καρδιά, ποὺ διαχέεται διά τῶν αἰσθήσεων στὴν κτίση καί ἀπό τὴ λογική, αὐτή ἡ κατάσταση λέγεται σκοτασμός καί αἰχμαλωσία τοῦ νοῦ, τότε ζοῦμε τὴν πτωτική κατάσταση.Ἡ κάθοδος τοῦ νοῦ ἐπιτυγχάνεται μέ τὴν νοερή ἀδιάλειπτη προσευχή τό:"Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με".Ἔτσι ὁ νοῦς βρίσκεται στὴν καρδιά(ἐν τῇ καρδία μου ἔκρυψα τὰ λόγια σου (118, στ.11) ὅπου γίνεται ἡ προσευχή καί παρακολουθεῖ τὴν νοερά προσευχή, αὐτό λέγεται φωτισμός τοῦ νοῦ καί τότε ὁ νοῦς βρίσκεται στὴν φυσική του κατάσταση. (Ἀρχ. Ἱερ. Βλάχου, Συζητήσεις γιὰ τὴν Ὀρθόδοξη ψυχοθεραπεία, τόμ. 3 Ἱ. Μ. Πελαγίας, 1988, σελ.36).

Κάθαρση συνιστᾶ τὴν πρακτική ζωή, ζωή μετανοίας. (Ἀρχ. Ἱερ. Βλάχου,θεραπευτική ἀγωγή, ἔκδ.δ΄. Ἱ.Μ. Πελαγίας, 1998, σελ.41). "Κάθαρση εἶναι μεταμόρφωση τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ἡ ἀποβολή τῶν λογισμῶν καί ἡ ἀπαλλαγή ἀπό τὴν ὀδύνη καί τὴν ἡδονή". (Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἱερ. Βλάχου, Καιρός τοῦ ποιῆσαι, ἔκδ. β΄ σελ. 125).

"Νά μελετᾶ πάντοτε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ περισσότερο καί ἀπό τὴν ἀναπνοή του σὲ κάθε καιρό, τόπο καί ἔργο, καί νά προσπίπτη σ' Αὐτόν ὁλόψυχα, μαζεύοντας τὸ νοῦ ἀπό ὅλα τὰ νοήματα τοῦ κόσμου καί μόνο νά ζητῆ νά γίνη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.Καί ἔτσι σιγά-σιγά ἀνεβαίνοντας στίς θεωρίες, μέχρις ὅτου φτάσουν στὴν εἰρήνη τῶν λογισμῶν, ἡ ὁποία εἶναι ὁ τόπος τοῦ Θεοῦ, ὅπως λέει ὁ ἅγιος Νεῖλος, "Ὁ τόπος του

βρίσκεται σὲ εἰρηνικό μέρος". 75(3).(Ὅσιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνός, φιλ. τ.γ, σελ. 84,97).

[82] Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, Ε.Π.Ε. τ. 8, σελ.305.

[83]"Ταπείνωση, ἀποκτᾶται μέ τούς τρόπους ποὺ ἡ καρδία συντρίβεται. 50 (19).(Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σῦρος, Ε.Π.Ε.τ.α, σελ.355)

[84] Ἅγιος Ἰσαάκ... τ.α, σελ.353.

[85] Ὅσιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνός, φιλοκ.τ. γ. σελ. 189.

[86] "Πνευματικοί λόγοι, τόμος α, ἔκδ. Ἱ. Ἡσυχαστήριον Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου, Σουρωτή, σελ.143)

«Ανάπαυσις κόπων ημερινών»

[Γράφει η Αγλαΐα Μπούθα. Εφημερίδα Ημερησία, 17/03/2003. http://www.imerisia-ver.gr/qu_article/030317001/darticle]

Σε προηγούμενα θέματα ασχοληθήκαμε με "το χάρισμα να είσαι γυναίκα". Το θέμα είναι πολύ σημαντικό, βασικό θα έλεγα. Υπάρχει όμως ένα μεγάλο πρόβλημα. Για να ζήσεις αυτό το "χάρισμα", χρειάζονται ψυχικές και πνευματικές δυνάμεις, τέτοιες, που να μπορούν να εξουδετερώσουν τις δυσκολίες που συναντάμε διαρκώς. Και η πιο μεγάλη δυσκολία είναι η αίσθηση της κούρασης που νιώθουμε όλοι μας, από την κρίση της εποχής μας, από τις πάμπολλες απειλές που μας περιβάλλουν, από τη σκοτεινιά που έχει στον ορίζοντά της η Γη των ανθρώπων. Που να βρεις κουράγιο και δύναμη και αισιοδοξία; Από που να αντλήσεις τον ενθουσιασμό που απαιτείται για να πλάσεις την ήρεμη και ευσυνείδητη γυναίκα; Τόσα προβλήματα μας ταλαιπωρούν, τόσες αγωνίες μας μαστίζουν, έχουμε τόση ανησυχία. Το αποτέλεσμα είναι η καταθλιπτική κούραση με την οποία δε μπορούμε εύκολα να τα βγάλουμε πέρα.

Γι' αυτό είναι το βασικότερο να αρχίσουμε από κει. Αν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε και να εξουδετερώσουμε αυτή την κούραση, αυτή την ψυχική αυταπάτη, θα έχουμε τη δύναμη να επέμβουμε ήρεμα και δυναμικά και στη γενικότερη καταστρεπτική κρίση, που περνάει η κοινωνία μας ολόκληρη.

1. Από που η κούραση;

Για να βαθύνουμε περισσότερο αποτελεσματικά πρέπει να δούμε όχι το σύνολο, αλλά συγκεκριμένα και ξεχωριστά τους ανθρώπους, εσένα κι εμένα. Από μας αποτελείται το σύνολο και η δική μας κατάσταση επηρεάζει τους γύρω μας. Νιώθεις συχνά όχι μόνο κούραση αλλά και εξάντληση κι αδυναμία να τα βγάλεις πέρα με την καθημερινή ζωή. Αυτό σε κάνει πιο ευερέθιστη και πιο ευέξαπτη. Συχνά δεν αναγνωρίζεις τον εαυτό σου. Και τον επιβεβαιώνεις, ότι είναι φυσική μια τέτοια κατάληξη, ύστερα από την υπέρμετρη κούραση που σε καταβάλλει. Αλλά γιατί αυτή η κούραση; Την αιτία τη βρίσκεις

στο ότι έχεις αυξημένες ευθύνες και υποχρεώσεις. Σπίτι, παιδιά, επαγγελματική δραστηριότητα, κοινωνικές εργασίες, κοσμική ζωή... και τόσα άλλα, που τα ακολουθείς με όσο γίνεται μεγαλύτερη φροντίδα και συμμετοχή. Όλα αυτά φέρνουν κούραση. Αυτό είναι το πρώτο απλοϊκό συμπέρασμα. Μήπως υπάρχει και η άλλη όψη του νομίσματος; Μήπως όλα αυτά, η αεικίνητη πολυπραγμοσύνη είναι μια εκδήλωση αυτού του ίδιου του κόπου, μήπως αποδεικνύουν μάλλον μια υπάρχουσα κούραση, που οδηγεί στην έντονη προς τα έξω ζωή; Μία ερώτηση που μπορεί κανείς να υποβάλλει στον εαυτό του είναι: Πώς ξυπνάω το πρωί; κουρασμένη ή ξεκούραστη; Πώς ξεκινάει κάθε Δευτέρα η εβδομάδα μου, με κέφι και φρεσκάδα ή με δυσκολία και βαριεστιμάρα; Έχετε ακόμη προσέξει πόσο ευαίσθητοι γίναμε στις αλλαγές του καιρού, πόσο πελαγώνουμε στις δυσκολίες του επαγγέλματος και πόσο ανυπόφοροι μας γίνονται μερικές φορές και οι πιο κοντινοί μας άνθρωποι; Νομίζουμε πως η αντοχή μας έφτασε στην άκρη της. Και το τραγικό είναι, ότι μπορεί να αισθανόμαστε έτσι το φθινόπωρο, τη Δευτέρα ή το πρωινό. Αυτό όμως είναι ένα αναμφισβήτητο σημάδι ότι δεν πρόκειται για κούραση σωματική, φυσιολογική, αλλά προκαλείται από βαθύτερα αίτια, που είναι ριζωμένα μέσα στην ψυχή μας. Υπάρχει μια στενή και αμοιβαία σχέση ανάμεσα στους ψυχολογικούς παράγοντες και στα σωματικά αίτια της κούρασης και της δυσθυμίας. Γι' αυτό δεν είναι δυνατό να λυθεί το πρόβλημα αναπτυγμένων, πολιτισμένων ανθρώπων με μόνη τη σωματική ξεκούραση. Ακόμα, δεν λύνεται το θέμα ούτε με μια διασκέδαση των ίδιων μας των σκέψεων μέσα σε μια συντροφιά, που κάνει κέφι και επιφανειακές συζητήσεις. Είναι μια τραγική πλάνη να νομίζουμε ότι είναι δυνατό να ξαναβρίσκουμε τις εσωτερικές μας δυνάμεις, πίνοντας, κάνοντας ταξίδια ή παίρνοντας χάπια. Όλα αυτά είναι απλώς μια μετάθεση της προσοχής μας, μια προσπάθεια να ναρκωθούν τα ψυχολογικά αίτια, μια επέμβαση να εγκαταστήσουμε μέσα μας τη λήθη. Αλλά αυτή η λησμονιά δεν έρχεται μόνιμα.

2. Το δίδαγμα της Ιατρικής

Φαίνεται περίεργο, είναι όμως αποδεδειγμένο, ότι η έλλειψη ύπνου οδηγεί γρηγορότερα και ασφαλέστερα στο θάνατο παρά η έλλειψη τροφής. Το ίδιο συμβαίνει και με την ψυχή μας. Προχωρούμε στην αυτοκαταστροφή μας, πιο σταθερά και πιο γρήγορα, από τον εσωτερικό μας κόπο, από την ψυχική καταπόνηση, παρά από το σωματικό κόπο. Δεν είμαστε ικανοί να υπερνικήσουμε την κούραση και τη δυσθυμία, γιατί δε μπορούμε να διαβλέψουμε την ψυχική επίδραση όλων αυτών των καταστάσεων. Μέσα στην κούραση μειώνεται η σωματική και η ψυχική μας απόδοση. Είναι αξιόλογο να προσέξουμε πόσο αυτά τα δυο συνυφαίνονται και μας παρουσιάζουν τα αποτελέσματά τους. Η μνήμη, η φαντασία παραλύουν. Δε μπορούμε να γλυτώσουμε από ορισμένες εικόνες και σκέψεις, που διαρκώς επανέρχονται και επαναλαμβάνονται μέσα μας. Κολλάνε θα έλεγα στο νου μας σαν έμμονες ιδέες και σιγά - σιγά όλο μας το είναι στρέφεται σταθερά σαν γύρω από έναν πόλο.

Έχετε προσέξει, όταν βλέπετε και ξαναβλέπετε μερικούς ανθρώπους, ότι επαναλαμβάνουν διαρκώς το ίδιο θέμα. Έχουν υποστεί μια εσωτερική πόλωση. Εάν τους συναντήσετε πάνω από τρεις φορές θα ξέρετε την τέταρτη για ποιο πράγμα θα σας μιλήσουν. Θα είναι πάλι το ίδιο! Θα πουν για κάποιον που τους αδίκησε ή τους αδικεί, για τον πόνο στη μέση τους, ή για τη δίαιτα που συνεχίζουν χωρίς να χάσουν γραμμάριο. Είναι συνεχώς το ίδιο μοτίβο. Και δεν πρόκειται για το θέμα αυτό καθ' αυτό, που είναι τόσο ζωτικής σημασίας, και γι' αυτό διαρκώς μένουν στο ίδιο σημείο, αλλά πρόκειται για μια ψυχική εκδήλωση κούρασης, που απλώς κρεμάστηκε από το ένα και το ίδιο μόνο θέμα. Η κούραση κάνει έτσι τον άνθρωπο απαθή προς όλα τα άλλα γύρω του και ευαίσθητο και ξύπνιο μόνο σ' ένα θέμα. Αυτό είναι το ένα συμπέρασμα. Υπάρχει όμως και δεύτερο: Σε άλλους η κούραση επιδρά με ένα διαφορετικό τρόπο: τους κάνει ευερέθιστους και ευέξαπτους. Κάνουν μηχανικές και αυτόματα αντανακλαστικές κινήσεις, σπασμωδικές κινήσεις όπως τις λέμε συνήθως. Οι λειτουργίες της θέλησης και της γνώσης εξαντλούνται και καταλήγουν στο να μην έχουν επίγνωση, χάνουν την ίδια τους την προσωπικότητα και μαζί μ' αυτή το αίσθημα της ευθύνης.

Ακολουθεί ένας φαύλος κύκλος. Η κούραση φέρνει υπερένταση, δραστηριότητα, πολυπραγμοσύνη και την ψευδαίσθηση ότι υπάρχουν ανεξάντλητες δυνάμεις. Μπορεί να οδηγήσει και μέχρι του σημείου να νιώθει κανείς μια μέθη στη δραστηριότητά του. Τότε είναι γνωστό ότι αυξάνει η ποσότητα εργασίας και ελαττώνεται η ποιότητα. Αυτό οδηγεί σε λάθη, σε λανθασμένες εκτιμήσεις των συνθηκών και των πραγμάτων, ακολουθούν διαπληκτισμοί με τους γύρω, μια έντονη διάθεση να τα ξεχάσει όλα κανείς μ' ένα ταξιδάκι ή μια εξωτερική μεταβολή και στο τέλος δε γίνεται παρά μια μεγαλύτερη και αξεπέραστη παρεξήγηση των πάντων. Δεν είναι ανεξήγητη αυτή η διάθεση φυγής, που μας στρώνει σε ονειροπολήσεις για τον τόπο της απόλυτης αποδέσμευσης από όλα. Λέμε συχνά: να έφευγα και δεν

ήθελα τίποτε άλλο. Θέλουμε να φύγουμε για να απαλλαγούμε από αυτό το μπερδεμένο κουβάρι των περιπλεγμένων υποθέσεων, που μέσα του χανόμαστε και δεν έχουμε την δύναμη να ξεμπερδέψουμε. Τι θαυμάσια να φεύγαμε!

3. Ο δρόμος πηγαίνει αντίστροφα

Πράγματι, ο δρόμος που φέρνει σε μια απαλλαγή από όλα, είναι διαφορετικός από τη φυγή σ' άλλους τόπους. Είναι ένας δρόμος όπου πρέπει να κυριαρχήσει μια προσπάθεια περιστολής, συγκράτησης, αυτοπροστασίας από την πολυπραγμοσύνη ή την παραλυτική απάθεια. Και για τα δυο αυτά συμπτώματα κούρασης αποκτάμε καινούργιες δυνάμεις αν προσπαθήσουμε να καταστείλουμε αυτή τη νοσηρή "πλεονεξία" θα έλεγα για δράση και ενεργητικότητα, για διασκέδαση, για εξωτερικές διασπάσεις. Από τα συμπτώματα θ' αρχίσουμε για να φτάσουμε το δημιουργικό αίτιο. Με την περιστολή και την συσπείρωση στον εαυτό μας θα εξοικονομήσουμε δυνάμεις και θα έχουμε για λίγο, μια, κάποια ανάπαυση.

Με αυτές τις πρώτες μικρές δυνάμεις θα μπορέσουμε να κάνουμε αξιόλογο βήμα. Να καταλαβαίνουμε σε ποια μορφή κούρασης πέφτουμε. Είναι σημαντικό! Είμαστε από τους ανθρώπους, που η κούραση αρχίζει σιγά-σιγά στην αρχή της ημέρας ή της εβδομάδας και φτάνει στο κορύφωμά της προς το τέλος ή είμαστε από εκείνους που ξεκινάνε με την αίσθηση της κούρασης και μέρα με τη μέρα χαλαρώνουν και ηρεμούν στο τέλος; 'Η πάλι ζούμε κάτι ανάμεικτο; Είναι σοφό να γνωρίσουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εαυτού μας ως προς την έκφραση της κούρασης. Γιατί πρέπει να ξέρουμε ότι είμαστε οργανισμοί ψυχοσωματικοί και αποτελούμαστε από πολλές λειτουργίες. Θα αρχίσουμε μια σοβαρή δουλειά εναντίον της κούρασης όταν προσέξουμε κάτι: Στην εργασία μας τη βασική, σ' αυτή που δίνεται ο πιο πολύς χρόνος της ζωής μας, απαιτούνται ορισμένες λειτουργίες. Ένας περιορισμένος αριθμός λειτουργιών από το σύνολο που διαθέτει ο οργανισμός μας. Πρέπει λοιπόν λειτουργίες που για πολύ χρόνο ενεργούν να σταματήσουν για λίγο και να τεθούν σε κίνηση, άλλες που έμειναν ανενεργές. Αυτή η προσπάθεια, αποτέλεσμα της γνώσης των εσωτερικών μας γεγονότων θα φέρει ένα αποτέλεσμα απροσδόκητα καλό.

Ας δούμε μερικά παραδείγματα: Όταν για ένα διάστημα της ημέρας κουραζόμαστε σωματικά, για να ξαναβρούμε την ισορροπία μας, χρειάζεται μια μέτρια πνευματική εργασία. Αν πάλι εργαζόμαστε πνευματικά, τότε μόνο θα ξαναβρούμε τις δυνάμεις μας, όταν ακολουθεί μια μέτρια σωματική άσκηση. Αυτό μπορεί να είναι ένας περίπατος, δουλειές, όπως είναι η αγορά, έξω από το σπίτι, λίγη κηπουρική, ένα ελαφρύ άθλημα. Ανάλογα με το είδος της πνευματικής εργασίας μπορεί να είναι και η δραστηριότητα που θα ασκήσουμε. Κάποτε που έκανε εντύπωση και δε μπορούσα να το καταλάβω το ότι πολλοί γιατροί και κυρίως χειρούργοι, ασχολούνται με τη ζωγραφική. Άλλοι πάλι επιστήμονες, παίζουν κάποιο μουσικό όργανο, ανήκουν σε μία ορχήστρα, ή γίνονται τόσο καλοί, που οργανώνουν και δικά τους ρεσιτάλ! Δεν είναι περίεργο πια. Τους καταλαβαίνω απόλυτα! Ο καθένας μπορεί να βρει ύστερα από μικρούς πειραματισμούς την εξισορροπούσα δική του απασχόληση. Αρκεί να είναι μια έρευνα, που προσπαθεί να γνωρίσει το σύνολο του ανθρώπου και την ψυχή και το σώμα του. Όταν τα βλέπουμε σαν ένα μόνο σύνολο, τότε προχωρούμε σε βάθος. Η χαλάρωση, η ξεκούραση που θα θελήσουμε, πρέπει να περιλαμβάνει όλο μας το είναι.

Σκέφτομαι ακόμη τη γυναίκα ξεχωριστά. Όταν είναι νοικοκυρά ίσως της λείπει μια πνευματική τροφοδοσία. Λίγη μελέτη είναι αναγκαία, παρακολούθηση ενός ωραίου έργου, ένα μυθιστόρημα, μια επαφή γενικά με τον κόσμο του πνεύματος. Αποκαρδιωνόμαστε με τη ρουτίνα του νοικοκυριού και πετάμε τα πάντα στην άκρη. Εκεί ακριβώς είναι που η ζωή φαίνεται αβάσταχτη. Δεν αρκεί το να κάνουμε τα καθήκοντά μας ως προς το σπίτι και τα παιδιά. Η ψυχή μας, η φαντασία μας, ο πνευματικός μας χώρος μένει διψασμένος, τόσο βασανιστικά απότιστος, που νιώθουμε δυσφορία, ασφυξία, κούραση αμέτρητη. Είναι θαυμάσια η εναλλαγή σωματικής προσπάθειας και πνευματικού εμπλουτισμού. Ξαναγινόμαστε ακέραια ανθρώπινα όντα.

4. Και λίγα για την εργαζομένη

Εκεί όπου η κούραση φαίνεται τρομερά μεγάλη, είναι στα μάτια και στις νευρικές κινήσεις της εργαζομένης γυναίκας. Και η εργασία είναι δυο ειδών: άλλες δουλεύουν σε τεχνικές δουλειές, δακτυλογράφοι, νοσοκόμες, πωλήτριες κλπ. και άλλες σε πνευματικές εργασίες, όπως επιστήμονες διάφοροι, επιχειρηματίες κλπ. Η κάθε ομάδα από αυτές τις γυναίκες έχει τη δική της ξεχωριστή μορφή κούρασης. Πάντως όλες μπορούν να βρουν το αντίβαρό τους. Στις τεχνικά απασχολημένες χρειάζεται μια πνευματική ξεκούραση και στις πνευματικά μια χειρωνακτική απασχόληση, πάντως όλες στο τέλος καταλήγουν

στο σπίτι! Εδώ είναι το πρόβλημα. Πώς βλέπουμε και πώς αντιμετωπίζουμε τις δουλειές του σπιτιού; Δεν αμφισβητεί κανείς ότι η εργαζόμενη γυναίκα δουλεύει για "δυο". Ίσως πολλές σκεφτούν ότι κάνω ένα κακόγουστο χιούμορ... Αλίμονο, θα ήταν βρισιά κάτι τέτοιο για την προσωπικότητα της γυναίκας. Κάτι τέτοιο δε γίνεται. Το σκέφτομαι όμως σοβαρά ως εξής: Μέσα στο σπίτι η πνευματικά εργαζόμενη γυναίκα θα βρει το αντίβαρο των χειρωνακτικών εργασιών που της λείπει. Θα μαγειρέψει, θα πλύνει, θα σφουγγαρίσει... ωραία σωματική άσκηση. Αντίστροφα η σωματικά εργαζομένη, θα κάνει τις δουλειές αυτές σαν προσωπική σχέση με τους λίγους αγαπημένους ανθρώπους της οικογένειάς της. Δουλεύοντας απρόσωπα σε κάποιες μηχανές, θα έχει την ευκαιρία να ανοίξει την καρδιά της και να κάνει το νοικοκυριό της ένα ζεστό προσωπικό δώρο σε συγκεκριμένα πρόσωπα. Πάντοτε μπορούμε να βρούμε κάποιο τρόπο.

5. Οι οδυρμοί της ανθρώπινης καρδιάς

Αλλά, όσο κι αν τακτοποιήσουμε με πρακτικότητα και σύνεση τις ασχολίες μας, όσο κι αν ισοσταθμίζουμε τη σωματική και τη διανοητική κούρασή μας, θα προσέξουμε, και πάλι ότι δε βρίσκουμε τέλεια ξεκούραση και χαλάρωση. Μια άλλη περιοχή της ύπαρξής μας ακόμη δεν έχει ξεκουραστεί. Είναι ο χώρος της "πνευματικής μας καρδιάς", ο τόπος του είναι μας, όπου συνενώνεται η καρδιά και το πνεύμα μας, ο ίδιος ο πυρήνας της ύπαρξής μας. Εκεί μέσα τα πάντα βρίσκονται σε μία ταραχώδη κατάσταση, σε μια ανελέητη δίνη. Είναι το δυσκολότερο έργο που έχουμε να επιτελέσουμε, το: να ξεκουράσουμε τα πνευματικά μας βάθη. Κάθε εξωτερικός ερεθισμός σ' αυτά τα βάθη εισχωρεί, κάθε πρόβλημα εκεί κατασταλάζει. Κάθε ανησυχία τρυπώνει εκεί μέσα και κάθε οδύνη φυτεύεται στα απαλά αυτά χώματα. Πώς είναι δυνατόν μόνο με ένα λογικό ισολογισμό των διαφόρων δυνάμεών μας να έχουμε και την εσωτερική γαλήνη; Μια τέτοια προσπάθεια θα έβρισκε ανταπόκριση μόνο σ' ένα μηχανικό κατασκεύασμα και όχι στα φυλλοκάρδια ενός ανθρώπου. Γι' αυτό δεν μπορούμε να μείνουμε σε ίσως σαφείς, παρ' όλα αυτά μονομερείς, συμβουλές δραστηριότητας καλά ζυγισμένης. Υπάρχει μέσα μας αυτή η καρδιά που ανταπαντά με έναν οδυρμό σε κάθε ανθρώπινο πρόβλημα ή με μια κραυγή χαράς σε κάθε πνευματική πανδαισία, που μπορεί να προσφέρουμε στον εαυτό μας. Αλλά, επειδή, μάλλον προβλήματα και δυσκολίες αντιμετωπίζουμε συχνότερα, γι' αυτό ακούμε πιο πολλές φορές τον "οδυρμό της καρδιάς", παρά την ευχαριστημένη της ιαχή.

Τι μπορεί να μας βοηθήσει τότε; Ίσως μια συναίσθηση βασικά της ύπαρξης αυτού του οδυρμού. Αλλά κι αν το καταλάβουμε αυτό, ποὺ μπορούμε να στραφούμε; Η πιο απλή απάντηση, η πιο αληθινή είναι: στο Θεό! Ναι, μονάχα στην πιο δυνατή μας ελπίδα θα βρούμε την ανταπόκριση που ζητάμε. Σε μία τέτοια στιγμή συνειδητοποίησης η πρώτη ενδόμυχη κίνηση που κάνουμε, είναι το να σκεφτούμε ότι έχουμε τη δυνατότητα να προσευχηθούμε σ' Αυτόν. Να προσευχηθούμε... με τι λόγια... Τι να πούμε; Ας μη θεωρήσουμε απρόσιτη αυτή τη διέξοδο. Είναι αληθινά η μόνη σωτήρια και βοηθητική και υπάρχει ένα μικρό σε μέγεθος, αλλά απίστευτα ασύγκριτο σε δύναμη βιβλίο, που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε σαν βάση και σαν ξεκίνημα. Είναι το βιβλίο των Ψαλμών του Δαβίδ, το λεγόμενο Ψαλτήρι. Γνωστό σε όλους μας, αλλά πολύ λίγο γνώριμο στην καρδιά και στο πνεύμα μας. Εκεί μέσα θα μάθουμε και τον τρόπο που προσεύχονται και την ανθρώπινη κατάστασή μας, όπως ακόμη και τη δύναμη του Θεού, στον οποίο απευθυνόμαστε. Πάρετε ένα μικρό ψαλτήρι, υπάρχει και με απόδοση στη νέα Ελληνική γλώσσα. Κρατήστε το και με προσοχή αρχίστε να περνάτε ανάμεσα από τα φύλλα του. Σιγά - σιγά θα αντιληφθείτε ότι περιέχει ένα πλούτο αστείρευτο και φέρνει μία ξεκούραση απροσδόκητη. Οι οδυρμοί της καρδιάς σας θ' ακούσουν τον απόηχό τους και ορίζοντες γεμάτοι ελπίδα θα ξανοιχτούν στα μάτια σας.

6. Ανατομία της ψυχής

Οι ψαλμοί δεν ανήκουν μόνο στους Ιουδαίους ή στους Χριστιανούς, αλλά ανήκουν σε κάθε ανθρώπινη ψυχή. Είναι δοξολογία του Θεού, είναι ευχαριστία προς Εκείνον, είναι συνειδητή ενοχή και θρήνος όσων μετανοούν, όσων υποφέρουν, όσων νιώθουν απομακρυσμένοι από το Θεό. Ο Καλβίνος γράφει: "Το βιβλίο των Ψαλμών συνήθισα να το λέω ανατομία όλων των μερών της ψυχής. Κανένας δε μπορεί να βρει τον εαυτό του, έστω και ένα συναίσθημα, που η σκιά του να μην αντικατοπτρίζει σ' αυτόν εδώ τον καθρέφτη. Εδώ το Άγιο Πνεύμα μας παρουσιάζει ζωντανές όλες τις πίκρες, τις θλίψεις, τους φόβους, τις αμφιβολίες, τις ελπίδες, τις μέριμνες, τις τρικυμιώδεις αψικαρδίες και συγκινήσεις, με τις οποίες αναταράζονται οι ανθρώπινες ψυχές". Υπάρχουν πάμπολλοι συγγραφείς, που προσπάθησαν να ζωγραφίσουν με την πένα τους την απήχηση που είχε μέσα τους, το Ψαλτήρι. Δε θα αναφέρω τώρα τίποτε από όλα αυτά. Θα μείνω μόνο σε κάτι που αφορά κυρίως το θέμα της κούρασης που μέχρι τώρα συζητούσαμε. Είναι ένα απόσπασμα του Μ. Βασιλείου, ανθρωπιστικό και πάρα πολύ βοηθητικό: "Η

των Ψαλμών βίβλος προφητεύει τα μέλλοντα, ιστορίας υπομιμνήσκει (υπενθυμίζει), νομοθετεί τω βίω, υποτίθεται τα πρακτέα. Τα παλαιά τραύματα εξιάται (αποθεραπεύει), των νεοτρώτω ταχείαν επάγει (επιφέρει) την διόρθωσιν, το νενασηκός (αρρωστημένο) περιποιείται, το ακέραιον διασώζει και όλως εξαιρεί (αφαιρεί) τα πάθη. Ψαλμός ανάπαυσις κόπων ημερινών... γυναιξί κόσμος αρμοδιώτατος (το πιο ταιριαστό στολίδι)! Τας ερημίας στολίζει, τας αγοράς σωφρονίζει, αρχαρίοις στοιχείωσις, προκοπτόντων αύξησις, τελειουμένων στήριγμα, εκκλησίας φωνή. Ούτως τας εορτάς φαιδρύνει, την κατά Θεόν λύπην δημιουργεί. Ψαλμός γαρ εκ λιθίνης καρδίας δάκρυα επικαλείται... Τι γαρ ουκ αν μάθοις εντεύθεν (και τι δεν έχεις να μάθεις); Ου της ανδρείας το μεγαλοπρεπές; Ου της δικαιοσύνης το ακριβές; Ου της σωφροσύνης το σεμνόν; Ου το της φρονήσεως τέλειον; Ου μετανοίας τρόπον; Ουχ υπομονής μέτρα; Ενταύθα ένεστι θεολογία: Απειλή κρίσεως, αναστάσεως ελπίς, φόβοι κολάσεως, πρόρρησις επιδημίας Χριστού".

7. Ανάπαυσις κόπων ημερινών

Είναι η απάντηση του Μεγάλου Βασιλείου στο θέμα μας. Μέσα στους ψαλμούς κρύβεται η ανάπαυση από τους καθημερινούς κόπους, μια ανάπαυση που φτάνει ως τα τρίσβαθά μας, τα δροσίζει, τα ξεκουράζει και τα εμπνέει. Σκέφτομαι όμως κάτι, και κάνω αυτή την πρόταση. Να μην αρχίσουμε να διαβάζουμε όπως - όπως το ψαλτήρι. Σοφοί Πατέρες της Εκκλησίας μας έχουν κατατάξει τους ψαλμούς σε διάφορα είδη. Ανάμεσα σ' αυτά αναφέρονται ποιοι ασχολούνται πιο πολύ με την κούραση, την καταπόνηση, τη βαρυθυμία, την κατήφεια από τις ταλαιπωρίες, τη μελαγχολία. Τους σημειώνω εδώ: είναι οι ψαλμοί 12, 21, 68, 76, 87, 142. Είναι έξι στο σύνολο οι ψαλμοί. Μήπως θα ήταν ωραίο να τους μελετήσουμε, να εμβαθύνουμε στα νοήματά τους; Ίσως μπορούμε και μερικούς στίχους να τους μάθουμε απέξω. Ας ασχοληθούμε μαζί τους κι αυτοί θα μας προσφέρουν άφθονη πνευματική τροφοδοσία. Θα είναι το πνευματικό μας αντίβαρο. "Φωνή μου προς Κύριον εκέκραξα, φωνή μου προς Κύριον εδεήθην, εκχεώ ενώπιον αυτού την δέησίν μου, την θλίψιν μου ενώπιον αυτού απαγγελώ...".

Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μέσα μας

Είναι μερικές εκφράσεις του Λόγου του Θεού γεμάτες μεγάλα και βαθιά νοήματα, που όταν μας τα αποκαλύψει το Άγιο Πνεύμα του Θεού, βρισκόμαστε μπροστά σε έναν πραγματικό θησαυρό και η ζωή μας ολόκληρη επηρεάζεται και αλλάζει. Σε αυτή την κατηγορία ανήκει και αυτή η φράση που μελετάμε και που είναι ο τίτλος μας.

Η Βασιλεία του Θεού βρίσκεται μέσα μας. Δεν είναι φαινόμενο να το παρατηρούμε, ούτε αντικείμενο μελέτης ώστε να το ερευνούμε, να το ψάχνουμε. Δεν είναι ούτε στα ουράνια ώστε να ησυχάζουμε ότι βρίσκεται πολύ μακριά από μας και ότι αργεί να μας φτάσει, άρα μπορούμε να συνεχίσουμε ανενόχλητοι τη ζωή μας... Η Βασιλεία του Θεού αρχίζει από μέσα μας, επάνω μας. Όπου υπάρχει, έτσι ξεκίνησε, από μέσα μας. Και κάτι ακόμα πιο σημαντικό. Εάν δεν υπάρχει μέσα μας, δεν υπάρχει πουθενά για μας η Βασιλεία του Θεού.

Ας τα πάρουμε όμως με τη σειρά τους τα πράγματα. Όταν λέμε βασίλειο, βασιλεία, εννοούμε το χώρο ή την περιοχή που ανήκει στο βασιλιά. Αυτός τη διοικεί, αυτός την ελέγχει, δική του είναι αποκλειστικά. Είναι η επικράτειά του. Όλοι οι κάτοικοι του βασιλείου του ξέρουν το βασιλιά τους, τον σέβονται, τον τιμούν, τον υπακούν και δίνουν δόξα και τιμή στο βασιλιά τους. Εκείνος αντίστοιχα όταν βλέπει το βασίλειό του νιώθει χαρά, νιώθει αγάπη, νιώθει ευθύνη, νιώθει δόξα να προέρχεται από το βασίλειο που του ανήκει. Αυτό που τους συνδέει είναι η αγάπη, ο σεβασμός και η υπακοή. Η βασιλεία του βασιλιά είναι εκεί που ο βασιλιάς τιμάται, λατρεύεται, εκεί που οι άνθρωποι τον υπακούν, τον σέβονται, τον υπηρετούν και νιώθουν ότι του ανήκουν και εκείνος τους ανήκει. Μεταξύ τους είναι δεμένοι με πίστη, πιστότητα, εμπιστοσύνη, αγάπη.

Ας μεταφέρουμε τώρα όλα αυτά στο εδάφιο που έχουμε μπροστά μας και μελετάμε. Ο χώρος αυτός, η περιοχή που περιγράψαμε, είναι το σώμα μας, η ζωή μας, η ύπαρξή μας, η ψυχή μας. Αυτό είναι το Βασίλειο του Θεού και αυτή είναι η Βασιλεία Του, επάνω μας, μέσα μας, γύρω μας, στη ζωή μας. Ο Κύριος είναι ο Βασιλιάς μας και εμείς του ανήκουμε. Τα χέρια μας, τα πόδια μας, ο χρόνος μας, η υγεία μας, τα χρήματα μας ανήκουν όλα στο Βασιλιά μας, που είναι ο Κύριός μας, ο Άρχοντας της καρδιάς μας. Του τα δώσαμε να είναι Βασιλιάς μας και εμείς να είμαστε το Βασίλειό Του.

Στο βασίλειό του ο Θεός κάνει αυτό που νομίζει ο ίδιος ότι είναι σωστό, αληθινό και δίκαιο. Η βασιλεία του Θεού μέσα μας σημαίνει ότι στη ζωή μας γίνεται το θέλημά Του. Ο χρόνος μας, η ζωή μας, η κάθε μας μέρα Του ανήκει και εμείς δεν έχουμε τίποτα δικό μας. Όλα είναι του Βασιλιά μας. Εάν μας ρωτήσουν πηγαίνετε στον κινηματογράφο, στο θέατρο, στην όπερα, η απάντηση είναι απλή. Όχι, γιατί τα πόδια μας, η ψυχή μας, ο χρόνος μας είναι του Βασιλιά μας, του Κυρίου μας. Εκείνος κανονίζει που θα πάμε, πότε, πόσο και αν...Ο Βασιλιάς μας κρατάει τη ζωή μας στα χέρια Του και κατοικεί μέσα στην καρδιά μας. Εάν μας ρωτήσουν βλέπετε τηλεόραση, ακούτε τραγούδια, ροκ μουσική;...Θα απαντήσουμε πολύ απλά, όχι, γιατί δεν έχουμε μάτια δικά μας, ούτε αυτιά, ούτε πόδια, ούτε χρόνο...Όλα είναι του Βασιλιά μας, και εμείς και τα παιδιά μας και τα σπίτια μας και το μέλλον μας και η κάθε στιγμή της ζωής μας. Αυτό θα πει είναι ο Κύριος Βασιλιάς μου και η Βασιλεία Του είναι μέσα μου. Το σώμα μου είναι το Βασίλειό Του και στο Βασίλειό Του και στο Βασίλειό Του ο Θεός κάνει ότι θέλει, αυτό που θέλει.

Αντιλαμβάνεστε πόσο μακριά από την κατάσταση αυτή ζουν οι περισσότεροι χριστιανοί των ημερών μας. Πηγαίνουν στην εκκλησία, ακούνε κηρύγματα, συμφωνούν στα βασικά, πιστεύουν στο Χριστό, αλλά Βασίλειο του Θεού δεν έγινε ποτέ στη ζωή τους. Γιατί το πρώτο που χρειάζεται είναι να το ποθήσουν με όλη τους την καρδιά, να το ζητήσουν επίμονα και συνειδητά, να ξέρουν τι θέλουν, τι ζητάνε και γιατί το ζητάνε. Θα το χαρίσει ο Κύριος όταν είμαστε έτοιμοι να τον δεχθούμε Κύριο και Βασιλιά στη ζωή μας, να μας κάνει ο Κύριος κουμάντο όπως λέμε, να γίνουμε κτήμα Του, απόκτημά Του, υπήκοοί Του πιστοί στο Βασίλειο Του, απόλυτα συμμορφούμενοι με το θέλημά Του, τους νόμους Του, τις εντολές Του.

Στο Βασίλειο Του ο Βασιλιάς Κύριος λατρεύεται από τους πιστούς Του, οι οποίοι Τον υπακούν, Τον σέβονται, Τον αγαπούν. Μόνο έτσι έρχεται η Βασιλεία του Θεού μέσα μας, μόνον κάτω από αυτές τις συνθήκες και τις προϋποθέσεις. Άλλωστε αυτό ακριβώς είναι το νόημα και των δύο τόσο σημαντικών εδαφίων: *"Ότι θέλω κατοικεί εν αυτοίς και περιπατεί' και θέλω είσθαι Θεός αυτών και αυτοί θέλουσιν είσθε λαός Μου... Εγώ θέλω σας δεχθή, και θέλω είσθαι υιοί Μου και θυγατέρες, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ"* (Β'Κορινθίους, 6:16-18).

"Δια να κατοικήση ο Χριστός δια της πίστεως εν ταις καρδίαις υμών". (Εφεσίους 3:17).

Μετά από όλα όσα αναφέραμε, υπάρχει κάτι τελευταίο, αλλά πολύ κρίσιμο. Είναι η ώρα της δικής μας καρδιάς. Είναι η ώρα της δικής μας απάντησης. Θα το θελήσουμε, θα το ποθήσουμε, θα το ζητήσουμε με όλη μας την καρδιά; Θα καταλάβουμε την αξία αυτής της τόσο ευλογημένης κατάστασης και θα κάνουμε το παν για να το απολαύσουμε; Εάν ναι, ο Κύριος είναι έτοιμος να μας το χαρίσει, να μας αξιώσει να απολαύσουμε τη δική Του Βασιλεία μέσα μας, πάνω μας, γύρω μας και να γίνουμε δικό Του Βασίλειο εμείς και το σπίτι μας ολόκληρο. Αρκεί η καρδιά μας να είναι ευθεία, ειλικρινής, και η εκζήτησή μας, ταπείνωση και πίστη.

Πόσο όμορφα περιγράφει αυτήν την ευλογημένη κατάσταση ο Ψαλμωδός, αιώνες πριν, στο βιβλίο των Ψαλμών στην Παλαιά Διαθήκη: *"Εν εζήτησα παρά του Κυρίου, τούτο θέλω εκζητεί ' το να κατοικώ εν τω οίκω του Κυρίου πάσας τας ημέρας της ζωής μου, να θεωρώ το κάλλος του Κυρίου, και να επισκέπτομαι τον Ναόν Αυτού"* (Ψαλμός 27:4).

Αυτή είναι μια από τις καλύτερες και ακριβέστερες εικόνες του τι είναι Βασιλεία του Θεού και πως τη βιώνει ο άνθρωπος με αγάπη, λατρεία και αφιέρωση στο πρόσωπο του Κυρίου. Αυτός ο άνθρωπος, που λέει αυτά τα λόγια, στην ουσία ζει μόνο για τον Κύριο, αναπνέει μόνο για τον κύριο, έχει παραδοθεί στο Βασιλιά του και υπάρχει μόνο γι' Αυτόν. Όταν η ψυχή το ποθήσει ειλικρινά, όταν η καρδιά το θελήσει δυνατά, ο κύριος θα το χαρίσει πλούσια. Αυτό άλλωστε υπονοεί στην τόσο όμορφη αλλά και περιεκτική Του φράση ο Κύριος μας στην Καινή Διαθήκη: *"Ζητείτε πρώτον τη Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην Αυτού ' και ταύτα πάντα θέλουσι σας προστεθεί"* (Ματθαίος 6:33).

Έτσι ξεκινούν όλα. Από το τι ζητάμε, το τι θέλουμε, το τι προκρίνουμε στη ζωή μας. Η Βασιλεία Του αρχίζει από τώρα, από επάνω μας, από μέσα μας και συνεχίζει αιώνια στην παρουσία του Θεού, στη δόξα του Ιησού Χριστού με αιώνια ζωή. Πολλοί κάνουν το λάθος και νομίζουν πως όλα αυτά είναι προαιρετικά και δεν αφορούν τη σωτηρία που χαρίζει ο Ιησούς Χριστός. Νομίζουν πως είναι για όσους ενδιαφέρονται και για κάτι παραπάνω...για ένα καλύτερο βαθμό...Είναι μεγάλο ψέμα αυτό. Η σωτηρία μας είναι ακριβώς αυτή η κατάσταση, η Βασιλεία του Κυρίου μέσα μας, η μόρφωση του Ιησού Χριστού επάνω μας, η δόξα του Κυρίου στη ζωή μας. Δεν είναι ούτε προαιρετικά όλα αυτά ούτε για τους... ιδιαίτερα πνευματικούς και ζηλωτές, όπως νομίζουν πολλοί.

Ο Ιησούς Χριστός πέθανε στο σταυρό του Γολγοθά, αναστήθηκε, ζει και μας αγιάζει καθημερινά, ώστε να απολαύσουμε αυτή τη Βασιλεία του Θεού στη ζωή μας. Εάν δεν έγινε ο Κύριος Βασιλιάς μας, τη σωτηρία Του, δεν την πήραμε ποτέ. Εάν δεν έχουμε τη Βασιλεία Του μέσα μας, ούτε τη Σωτηρία Του έχουμε αποκτήσει. Ας το προσέξουμε γιατί είναι κάτι με αιώνιες προεκτάσεις και συνέπειες. Η σωτηρία του Ιησού Χριστού και η Βασιλεία Του μέσα μας δεν είναι δύο ξεχωριστές καταστάσεις ούτε τη μία την αποκτούμε αυτόματα ενώ η άλλη έρχεται, αν έρθει...σιγά-σιγά και προσεκτικά, σε όσους ενδιαφέρονται. Ο Ιησούς Χριστός πέθανε και αναστήθηκε για να γίνει ο Βασιλιάς της καρδιάς μας, ο Κύριος μας, ο Σωτήρας μας. Και αν δεν τον απολαμβάνουμε έτσι, εάν δεν τον ζούμε έτσι, η Σωτηρία του δεν βασιλεύει ακόμα στη ζωή μας. Ας το προσέξουμε ιδιαίτερα αυτό.
ΛΟΓΙΑ ΖΩΗΣ